Poštarina plaćena u gotovu.

RIEČ BOŽJA

Broj 4

Srpanj
Kolovoz
1943

God. XIV

IZDAVAJU HRVATSKI FRANJEVCI

UREDNIČTVO I UPRAVA: SAMOSTAN MAJKE BOŽJE LURDSKE, ZAGREB, VRBANIĆEVA UL. 35. - UREDNIK O. LEONARD BAJIĆ - ODGOVORNI UREDNIK O. MATEJ VODANOVIĆ.
IZLAZI 6 PUTA NA GODINU - CIENA GODIŠNJE 300 KUNA
BROJ ČEKOVNOG RAČUNA 37.732

20896

VAŽAN POZIV BRAĆI SVEĆENICIMA

u sadanjim vremenima

U pripravnoj devetnici priestolnog grada Zagreba za veliku pokorničku procesiju u svrhu Isusove i Marijine pomoći u današnjim vremenima svemu svietu, posebno hrvatskom narodu s ostalim staležima grada Zagreba imalo je i njegovo svećenstvo i redovničtvo na čelu sa preuzvišenim nadbiskupom u kripti Majke Božje Lurdske svoj posebni »sat klečanja«, kojeg je predvodio P. I. Kozelj D. I. K uspjesima toga svetoga sata donosimo na ogled hrvatskom svećenstvu *Poziv pročelnika udruženja »Svećenika Klanjaoca«*, koji je upravljen talijanskom svećenstvu, ali njegov sadržaj ima shvatljivo značenje za čitav svećenički stalež. On glasi:

»Rod ljudski danas proživljava težke i sudbonosne časove. Plovimo na olujnom moru, na kojem bjesne protivni vjetrovi.« Te je rieči upravio sveti Otac na 13 ožujka o. g. rimskim župnicima i korizmenim propovjednicima, a ne trebaju posebnog tumačenja. Tko ne vidi danas obću bol i suze? ... Što je još gore, ne radi se u sadanjim vremenima jedino o materijalnim jadima, nego, kako je više puta imao prigodu da se jada rimski Nadsvećenik, radi se o porušenju moralnih i duhovnih vriednosti, koje hoće da u poviesti čovječanstva izkopa ponor još dublji i pogubniji, pa kao da bi to bilo malo, naše svećeničko srdce krvari i zbog nove i žalostne pojave, naime, dok s jedne strane sadanje vrieme umnaža štete i gubitke, s druge pak susretamo sramotnu lakoumnost množtva svieta, koje ne misli nego na zabave i zadovoljavanje najnižim požudama. Vidimo na vlastite oči, da suvremeni igrokazi, zabave, moda, tiskopis više nego ikada postali su sijači nevaljanog života, grieha, sablazni, nevjerstva i psovke.

Koliko sve to pokazuje, kako je danas veoma težko stanje gradjanskog, družtvovnog, ćudorednog i vjerskog života, o kojem se možda mi *svećenici lakoumno zavaravamo*, toliko nas tjera u bojazan, da mislimo, nije li Gospodin Bog od svoje strane došao u čas, da iznova objavi svoju rieč: *Curavimus Babylonem et non est sanata: derelinquamus eam«* (Jer. 51, 9).

No mi svećenici ne smijemo zapasti u nevjerski očaj! Mi gojimo pouzdanje, da uprav u sadašnjim časovima milosrdje Gospodinovo nadmašuje njegovu pravdu, ali i to je sigurno, da pobjedu Milosrdja nad Pravdom moramo *izvojštiti vapajem naše molitve i glasom naših pokajničkih suza.*

Molitva i pokora sačinjavaju bit Marijina glasa iz Fatime, koji se je prosuo čitavim svietom tokom zadnjih dvadeset i pet godina. Molitvu i pokoru ne prestaje dozivati u pamet svojim sinovima rieči i primjerom blagi i odvažni Pijo XII. — taj »sladki Krist na zemlji«. Molitva i pokora su podloga blage viesti Evandjelja, i jedino po njima će se čovječanstvo izvući na pravi put spasenja.

o. Niko Fari

RIEČ BOŽJA

GODINA 1943 — BROJ 4

VELIKA POKORNIČKA PROCESIJA
GLAVNOG GRADA ZAGREBA

PRIMJER SVIM MJESTIMA U NEZAVISNOJ DRŽAVI HRVATSKOJ

U smjeru ukazanja Majke Božje Fatimske i prema nakanama našeg »sladkog Isusa na zemlji« — sv. Otca Pape Pija XII., te na želju hrvatskog Metropolite preuz. Dr. Alojzija Stepinca, na 6. lipnja t. g. katolički Zagreb priredio je velebnu pokorničku procesiju ,u kojoj su desetci tisuća Zagrebčana pokorničkim duhom stupali i glasno molili našega Gospodina Isusa i Njegovu Bezgrješnu Majku Mariju za mir svieta po načelima Božanske Pravde i Ljubavi, za probudjenje kršćanskog života i slobodu hrvatskog naroda. To veliko djelo katoličkog Zagreba predhodile su pokorničke devetnice u svim zagrebačkim crkvama, a u Svetištu Majke Božje Lurdske na posebnoj pokorničkoj devetnici dnevno u dva navrata izredali su se različiti staleži kroz osamnaest »sati klanjanja«, pod vodstvom svojih svećenika, da vapiju uvriedjena Srdca Isusa i Marije, neka djelujućim milostima spase sviet, napose hrvatski narod.

Time je hrvatska priestolnica otvorila put i dala svietao primjer, da u ovim poviestnim časovima čovječanstva sva mjesta u hrvatskoj domovini, pod vodstvom svoga svećenstva, zaredaju pokorničkim devetnicama i procesijama s nakanom, da se narodi obrate sladkom jarmu Kristove nauke, koja će im osigurati trajan i pravedan mir Božji u kraljevstvu Kristovu na zemlji.

MJESEČNA REKOLEKCIJA

Po svemu čini se sigurnim, da je katoličko svećenstvo u službenici Božjoj *Alojziji Margariti Claret de la Touche* dobilo svoju Margaritu Mariju Alacoque, po kojoj ovoga puta Isus objavljuje svoje Srdce *svećenicima.* Oba su sliedeća razmatranja izvadci iz spisa, u kojima Božja službenica iznosi posebne objave Presv. Srdca upućene *svećenicima.*)*

RAZMATRANJE ZA SRPANJ:

SRDCE ISUSOVO I SVEĆENIK

Idejno i stvarno razlikujemo čovjeka i svećenika. Evo što o tome piše s. Alojzija M. Claret de la Touche:

Od vječnosti stoluje Bog i spokojno uživa u svom nedokučivom blaženstvu, ali jer je osjećao, da bezkrajna Ljubav kipi iz njegova Bića, htio je da proizvede i druga bića. Pošto je snagom svoje rieči iz ništa stvorio neprispodobiva, divna djela, napravio je čovjeka, kralja i središte stvorenja. Tko bi ikad mogao kazati, što je tom privilegiranom stvoru, čovjeku, pridošlo iz nutrašnjosti vječnoga Bića?

Nakon dugih stoljeća javi se medju ljudima Rieč Otčeva, utjelovljena Ljubav, Odkupitelj svieta: Isus je hodao zemljom. Svesrdno je ljubio palo čovječanstvo, s kojim se tako uzko svezao. Jednoga dana osjetio je, da mu se bezkrajna Ljubav prelieva iz Srdca i misli da stvori jedno biće, koje bi moglo čovjeka pomagati, uzpravnim držati, poučavati i k Bogu privoditi. *Stvorio je svećenika!*

Svećeniku, stvoru bezkrajne Ljubavi svog Srdca, dao je Isus udio u svojoj vlasti. U svećeničko srdce položio je odanost, dobrotu, samilost, što će mu srdce oživljavati. Dao mu je poniznost i čistoću i napunio ga ljubavlju. Napokon mu je povjerio četiri uzvišena dara, što odgovaraju četverostrukoj, velikoj nevolji čovječanstva.

Čovjeka obvija gusti mrak *neznanja.* I poslije primljene milosti krštenja razum mu još potamnjuju sjene iztočnog grieha. Po osobnim griesima te sjene dnevice postaju gušće, i duh čovjekov, a da gotovo i ne zapaža, u svojem neznanju, u neizvjesnosti i zaslieplјenosti ide u vječnu propast. Tu je svećenik, koji *uči.* On daje ljudskom umu istinu. On upire prstom u stazu, koja vodi k Bogu. On otvara dušama svietle krajeve Vjere . . .

*) O posebnom očitovanju *Srdca Isusova svećenicima* imamo i na hrvatskom liepu literaturu: o. L. Bajić: *Svećenička Zajednica Prijatelja Srdca Isusova;* Dr. I. Dujmušić: *Srdce Isusovo i svećenstvo;* Isti: *Na službu Isusu Svećeniku, I. Putevi Božji, II. Naumi Božji* (Intimne bilježke iz spisa S. Alojzije M. Claret de la Touche) — O. J. Dujmović: *Knjiga o Bezkrajnoj Ljubavi.* — Naručuje se: Knjižara *„Marulić"* — Zagreb, Kaptol 29.

Čovjek je *grješnik.* Prvi pad u raju zemaljskom ostavio je u njegovoj naravi neizbrisive tragove. Neki bolni teret vuče ga na zlo. Svaki se čas okalja. Svaki čas treba očišćenja. Tu je svećenik, koji *odriešuje.* Kao gospodar Krvi Isusove stavlja on to božansko sredstvo spasa na rane grieha . . .

Čovjek je *nesretan.* Jer je prognan iz raja, provodi na zemlji dane u muci i nevolji. Bol ga tišti sa svih strana. Sad napadne bolest, razočaranje i žalost, strah, grižnja savjesti ili dvojba. Tu je svećenik, koji *tješi,* ulieva nadu, podiže duše odkrivajući im Božje milosrdje, lieči bol i odgoni svaki strah.

Čovjek napokon *treba* Boga. Njegova slabost valja da se osloni na moć Božju. Njegovo siromaštvo čezne za blagom nebeskim. Njegovo ništavilo neprestano teži da se približi k izvoru Bića. A ipak ga grieh odbija daleko od Božje svetosti. Treba da bude jedan posrednik izmedju Boga i čovjeka. Taj je posrednik Krist. Ali izmedju Krista i čovjeka tako biedna treba drugi posrednik, a taj je svećenik.

Svećenik *žrtvuje.* On uzimlje božanstvenu Žrtvu u svoje posvećene ruke. On je diže prema nebu, i Bog se na taj prizor priklanja k zemlji, milosrdje silazi dolje, bezkrajna Ljubav kipi i izlieva se iz bitnosti vječnog Bića. Blizu su Stvoritelj i stvor. Zagrlili su se u Kristu. Sjedinili su se u ljubavi.

To su uzvišene funkcije ,što ih izpunja svećenik prema čovječanstvu: uči ga, odriešuje, tješi i žrtvuje. Da je bilo moguće, Isus bi te funkcije izpunjavao osobno kroz sva vremena. Ali Isus je imao unići u svoju slavu, pošto je prošao sve muke (Lk. 24, 26). Stoga je njegova samilostna Ljubav stvorila svećenika, u kojem On ovjekovječuje i neprekidno nastavlja Život Ljubavi prema ljudima, braći svojoj. U svećeniku On sveudilj uči, čisti, tješi i privodi k Bogu sva pokoljenja jedno za drugim.

U današnjoj mukotrpnoj periodi svieta osjeća zabludjelo čovječanstvo više nego ikada užasnu biedu. Jače no igda čezne da ga se nahrani istinom, da ga se oslobodi od zla, da ga se utješi u njegovoj tuzi, da se po ljubavi približi k Bogu i ogrije. Gotovo se čini, da bi trebalo te Isus još jednom dodje na zemlju. Ali ne! Njegova uzkrsnula narav čovječja neka ostane u svojoj slavi! On se je pobrinuo za svaku nevolju svieta. On mu je ostavio svoju *Euharistiju* i svoje *svećenstvo.* Po Euharistiji može čovjek dušu svoju hraniti vječnom Istinom i bezkrajnom Ljubavlju, može svoje slabo tielo i na grieh sklona sjetila na neki način učiniti božanstvenim. U svećenstvu pak može naći onu pomoć, koju bez prestanka ište tiekom svog biednoga života. No dok je Isus u Euharistiji vazda isti, vječno živ, to je njegov život u svećeniku jači ili slabiji: ne kao da On ne daje sebe u jednakoj obilnosti, nego jer svećenik više ili manje crpe iz tog obilja. Da Isus živi u svom svećeniku, mora svećenik živjeti po Isusu.

Bezkrajna Ljubav izlila se iz Božanskog Bića i stvorila čovjeka. Ista Ljubav izli se iz Srdca Isusova i stvori svećenika. Pa kao što čovjek nalazi svoj istinski život i savršenstvo svoga bića po povratku k Bogu, k

svojem vječnom izvoru, tako i svećenik ne može postići punine života i savršenstva svog svećeničkog zvanja drugačije *nego da ide k Srdcu Isusovu*. Stoga baš danas, kadno su sve funkcije svećenstva svietu tako nuždne, pozivlje Isus svećenike na svoje Srdce. Na tom božanskom vrutku neka crpe novih milosti, pa uronivši u ovaj ocean Ljubavi božanskog Srdca, iz kojeg su i izašli, obnovit će se i ojačati u njima svećenički život.

Iz presvetog Srdca Isusova nikao je katolički svećenik. U tom istom Srdcu pohranjen je i svećenički život i njegov apostolat.

Svećeniče, nadasve budi pobožan prema Presv. Srdcu Isusovom.

RAZMATRANJE ZA KOLOVOZ:

SVEĆENSTVO JE MISTIČNO SRDCE ISUSOVO

Razmatrat ćemo Srdce Isusovo, ali ovaj put ne Srdce tjelesno, krotko i ponizno, koje kuca u svojim čovječanskim prsima; ne onaj vidljivi simbol žarke ljubavi Isusove, onu svetu posudu, u kojoj se priredjivala Krv za odkupljenje, i koje je sulica na Kalvariji otvorila — nè, nego mistično Srdce Isusovo.

Zar nema Krist, utjelovljena Rieč Otca, osim tiela od mesa, koje je uzeo na se da se bolje ujedini s našom naravi, i mistično tielo, koje sebi sačinjava ljubavlju i kojemu je on glava? I to mistično Tielo, kao svako živo tielo, nema li udove i srdce? Crkva je mistično tielo Kristovo, vjernici su mu udovi, no svećenstvo mu je srdce. *Dà, svećenstvo je srdce živoga tiela, kojemu je Krist glava.*

Tielo umire, ako mu je glava ili ako mu je srdce smrtno ranjeno, jer od glave i od srdca struji život po čitavom tielu, ali tielo može gledati kako mu odpada više udova, a da mu ne presahne vrelo života. Tako i Crkva može kadkada i sa bolju gledati kako joj pogibaju neki udovi, a da joj ne smalakše život, jer je njezina glava, Krist-Ljubav, bezsmrtna, i jer njezino srdce, sveto svećenstvo, uciepljeno na Krista, Vječnog Svećenika, ne može uginuti.

Prema Božjem naumu, svećenstvo, mistično srdce Kristovo i pravo srdce Crkve, za Crkvu je organ života onako nuždan i neophodno potreban, kao i srdce čovječje tielu. Bez svoje glave — Krista, bez svoje duše — Duha Svetoga, Crkva ne bi obstojala. I bez svog svećenstva, koje joj daje toplinu i život, bila bi Crkva mrtva. Po svećenstvu se božansko gibanje, što proizlazi od njene Glave, prenosi na sve udove; po njemu oživljuća krv milosti kola do krajnjih joj dielova, po njemu životna toplina ljubavi ogrijava joj udove.

Ali što je sveto svećenstvo u sebi? Ono je jedan jedini organ, ali složen od mnogo dielova. Biskupi, svećenici, svi stepeni hijerarhije njegovi su dielovi, molekuli, ako se tako smije kazati, koji, sjedinjeni zajedno, sačinjavaju korporaciju svećenstva. Svećenstvo je dakle ono, što su dielovi, koji ga sačinjavaju.

Da svećenstvo u srdcu Crkve obavlja životne zadaće, treba da je *jako i zdravo;* treba da je *slobodno* i žarko; treba da mu je djelovanje *puno života,* vazda jednako nikad prekinuto.

1. Treba da je *jako i zdravo.* Čistoća čini svećenika jakim. Čist svećenik jak je protiv samom sebi, jak protiv neprijatelja unutarnjih i onih koji ga napadaju izvana. Čistoćom je on uzvišen nad ostale ljude. Po njoj on vlada ljudima dostojanstvom i vlašću, što mu ulieva ovu vrhunaravnu energiju, koja mu daje pobjedu nad samim sobom. Čistoćom ubija klice zla, što ih svaki čovjek po rodjenju dobiva, pa ako ih ne može podpuno uništiti, barem ih učini neškodljivima.

2. Treba da je *slobodno i žarko.* Svećenik treba da bude slobodan od okova, koje hoće da mu nametne neprijateljstvo bezbožnika; slobodan od obzira ljudskih i častohlepnih; slobodan od požuda sjetilnih i udobnosti; slobodan prema vani i prema unutra onom pravom slobodom, koja mu dopušta, da vrši djelo Kristovo, nipošto pak onom lažnom slobodom, koju traže neki neodvisni i nesredjeni duhovi, što se pouzdavaju samo u sebe i zabacuju svaki zakoniti autoritet.

3. Treba da mu je djelovanje *puno života,* vazda jednako i nikad prekinuto. Ako se svećenik oslanja na Boga, ništa ne može njime uzdrmati. Uza sve promjene zemaljskog života, uza svu svoju naravnu nestalnost, vjeran svećenik obavlja djelo Kristove Ljubavi medju vjernicima bez slabosti i malaksalosti. Od svoje čedne strane on doprinosi k tomu, da oživljuje Crkvu toplinom svoje revnosti, radinom požrtvovnošću, žarkom ljubavlju, a osobito time, što Isusa daruje dušama . . .

Dakle svećenik pripada Kristu — Isusovom Srdcu. Krist može njime razpolagati isto onako, kako on razpolaže s Kristom u tajnama Sakramenatâ, posebno u Euharistiji. Da bude u tom jednakost, treba da je svećenik u rukama Srdca Isusova onako kako je biela Hostija u rukama svećenika. Razmislimo, koliko ima dubine, uzvišenosti u ovom jedinstvu Krista sa svećenikom i svećenika s Kristom! Nije isto jedinstvo kao što je jedinstvo Rieči i čovječje naravi u Isusu, ali je ipak posve tiesno i intimno.

Svećenik po Srdcu Isusovu pripada dušama! On je njihova svojina kao što je i svojina Kristova. On je njihov — dakle nije više svoj, ne može više živjeti po svojoj sebičnosti. Treba da je *cio darovan, cio posvećen dušama.* Ne pripada li majka svojem djetetu? Ne duguje li svu sebe njemu, i nema li diete pravo na svaku pomoć, koju mu majka može dati u njegovoj slabosti? i diete pripada svojoj majci. Ono je njezina svojina. Diete je polog, koji je majci povjerio dobri Bog. Ona s njime postupa kao ona hoće. Ona ga miluje ili kori. Ona s njime razpolaže na dobro po svojoj volji i ima pravo na njegov posluh. Tako i duše pri-

padaju svećeniku, i iz toga medjusobnoga, uzajamnoga prijadanja, u duhu i po milosti Isusa, moraju nastati, u svećenika, požrtvovnost bez granica, a u dušama pouzdanje bez kolebanja.

Promislimo: kako na osobit način nježnu ljubav može imati svećenikovo srdce prema dušama, koje su postale u Isusu njegovim blagom, njegovim dobrom, njegovim divnim posjedom! Koliko poštovanje, koliko povjerenje ima da bude u dušama prema svećeniku, kojeg im je dao Bog, da ih k njemu dovodi!

Kako je velike stvari Bog učinio! Kakve je čudesne stvari proizvela bezkrajna Ljubav Srdca Isusova! Ali kako je oko čovječje slabo i neosvietljeno! Kako je siromašan um ljudski! Morao bi biti zanešen u ekstazu Ljubavi Srdca Isusova, ali je pretežak teret naše biede !

Rieč Isusova posebno je upravljena svećenicima: *Dodjite k meni svi, koji ste umorni i obterećeni, i ja ću vas ukriepiti. Uzmite jarjm moj na sebe i naučite se od mene, jer sam krotak i ponizan srdcem, i naći ćete pokoj dušama svojim. Jer je jaram moj sladak i breme je moje lako* (Mat. 11, 28).

J. Frassinetti:

NAPOMENE O PROPOVIEDANJU

§ 5. *Nauk vjere*

16. Kod podučavanja u vjeronauku župnik će se držati propisa svoje biskupije. Nastojat će, da po mogućnosti učenici nauče na pamet pitanja i odgovore katekizma. To je dobro, da djeci bolje ostanu u pameti vjerske istine. Naravno, da će župnik razgovietno i na dohvat djece protumačiti odnosnu istinu, da je bolje shvate i ostavi im jači utisak za život. Kako djeca nisu vriedna za dublja razpravljanja, u razglabanju će im kazati ono, što je najglavnije.

17. Bit će dobro, da se župnik osvrne na prigovore, koji od sebe dolaze protiv vjerskih istina, ili ih djeca čuju od raznih nevjernika. Pobit će ih razlozima, koji su im na dohvat, inače je bolje da šuti.

18. Župnik će sve uložiti, da djeca dobiju što dublji i bistriji pojam o Bogu. U tu svrhu gledat će, da djeca upoznadu veličinu Boga po njegovim svojstvima, kao što su mudrost, svemožnost, neizmjernost i t. d. Napose će se zadržati na tom, kako Božja veličina odskače iz Božje dobrote, budući da taj atribut, po našem shvaćanju, najbolje uključuje ostala Božanska svojstva i najvećma utječe, da pobudimo prema Bogu čuvstva ljubavi. Djeci će pokazati, da Bog nije samo dobar, nego da njegovoj dobroti nema ni mjere ni kraja, i nitko ne može pojmiti, koliko je Bog dobar, niti tko može voljeti Boga, koliko zaslužuje, čak ni svi Svetci i Andjeli skupa, pa ni bl. Djevica Marija. Sva je stvorena svetost ništa prema nestvorenoj Svetosti — prema Bogu.

19. No kako će župnik postići, da njegova vjerska poduka ne ostane suho govorenje, nego da potakne volju i uzplamti srdce ljubavlju prema Bogu? To će postići time, ako vjerske istine izpreplete praktičnim primjerima i moralnim primjenama na život, kao na primjer:

20. I. *Ne samo da Bog postoji, nego On nas je stvorio, da ga poznamo, ljubimo, služimo i konačno podjemo ga uživati u raju.* Nije nas Bog postavio na sviet, da jedemo, pijemo, uživamo i t. d., nego da ga *poznamo* po nauku kršćanskog katekizma, iz kojeg jedinog crpimo nauku o spoznanju Boga. — Da ga *ljubimo*, želeći Bogu dobro više nego ikomu drugom na svietu, pače više nego samom sebi. — Da mu *služimo* vršeći zapoviedi Božje i svete Majke Crkve, koja nam zapovieda u ime Boga, od kojeg je primila vlast. — Tako ćemo napokom, jednog dana *poći u nebo*, da u raju uživamo Božji život, koji će nam se tamo odkriti u svoj svojoj slavi i jasnosti, te ćemo uživati Boga onako, kako On uživa samog sebe.

Treba dobro usaditi u dječja srdca, da zlo čini samom sebi onaj, koji ne pozna i ne ljubi Boga. Takav nema na svietu Božjeg mira ni

zadovoljstva i zaslužuje, da bude dignut sa svieta i bačen u oganj pakleni, kako činimo s neplodnim stablom, kad ga siečemo i u peć bacamo.

21 II. *Izmedju svih kreposti vjeroučitelj će najvećma saditi u dječje srdce ljubav prema Bogu.* Obća je nauka bogoslova, da su djeca dužna pobuditi u srdcu djela i ljubavi prema Bogu netom stignu na doba razuma, ali o tom nisu uviek dovoljno podučena, pa ne haju za tu divnu zapovied. Župnik će uložiti svu brigu, da djeca imadu veoma visoku misao o Božjoj dobroti, te će im pokazati, šta je Gospodin učinio za naše vječno spasenje, i potaknut će ih, da čine djela ljubavi prema Bogu, koja su djela, kako tvrdi sv. Terezija, kao cjepanice drva, koje podržavaju vatru ljubavi u našem srdcu. Djecu će podučiti, da preko dana često strjelovitim molitvicama podržavaju plamen ljubavi, na primjer, uzdasima: *Bog moj i sve moje! — Bože, ljubim te nada sve! — Gospodine, ljubim te svim srdcem! — Ljubim te više nego samog sebe! — Majko Marijo, uči me ljubiti Isusa!* — Kad župnik nauči nevina djetinja srdca na ove božanske uzdase, vidjet će, kako poslije ne traže izpraznu i grješnu zemaljsku ljubav.

22. III. *Milost je Božja najveće čovječje blago na ovom svietu.* Djecu treba podučiti, da je posvetna milost dar Božji, po kojem kršćanin postaje Božji prijatelj, Božje diete, baštitnik raja i brat Kristov. Ona je najveći dar, kojeg Bog može udieliti svom stvorenju. Po njoj ljudi postaju Svetci. Po Božjoj je milosti i prečista Djevica Marija ono, što je. Župnik će pokazati djeci, da dar Božje milosti ima svaki kršćanin, koji je čist od smrtnog grieha. Ona ne može obstati jedino s težkim griehom. Tko umre u Božjoj milosti, taj je sigurno spašen. Koga smrt zateče bez nje, taj bez sumnje ide u pakao. Zato dar Božje milosti treba cieniti nad svako drugo dobro, čak većim nego je i život. Sve bogatstvo svieta ne vriedi ništa prema Božjoj milosti. Sve radije izgubiti nego nju.

23. IV. *Grieh je najgora stvar.* Težki grieh liši nas Božje milosti. Po njem čovjek postaje rob, brat, sin djavolski, krivac pakla. Onda je bolje držati zmiju u njedrima nego li grieh na duši. Kako onaj koji ima otrovnicu u njedrima ne može ni da jede, ni da spava, ni da se odmara zbog straha, da ga zmija svaki čas može ujesti, tako i čovjek sa smrtnim griehom na duši ne bi smio ni da jede, ni da spava, ni da se odmara, dok ga se ne oslobodi valjanom izpoviedi ili savršenim kajanjem, jer ga može svakog časa baciti u pakao.

24. V. *Dječaku, koji se druži s pokvarenim drugovima, ne treba drugi djavao ni koji drugi neprijatelj, da ga strovali u pakao.* Treba primjerima pokazati dječacima, kako zao drug može više škoditi duši nego isti vrag. Iako druženje mužke i ženske djece nije vazda zlo, ali je uviek pogibeljno i ne svidja se Andjelu Čuvaru.

25. VI. *Bolje se je ne izpovjediti, nego li u izpoviedaonici prešutjeti koji težki sramotni grieh.* U ovom valja posebno podučiti djevojčice, koje su sklonije da se stide. To će župnik obrazložiti kojim primjerom.

26. VII. *Spasava se svatko, tko je zbilja pobožan Majci Božjoj.* Pastir će duša sve uložiti, da u srdce djece čvrsto usadi pobožnost prema Djevici Mariji; da im je Ona najbolja Majka, i da se Njoj utječu u svim svojim potrebama. Naučit će ih, da svakog dana, jutrom i večerom, izmole Majci Mariji tri zdravomarije s uzdahom: *Draga Majko, čuvaj me od smrtnog grieha!*

Ako ovim ili sličnim podukama podkriepimo kršćanski nauk, djeca će rasti u svetom Božjem strahu i u ljubavi prema Bogu, i mogu postati gorljivi vjernici.

27. Napokom će župnik podučavati djecu u vjeronauku na liep način i strpljivo, da djeca zavole vjersku obuku. Sjetit će se, kako se je Krist vladao s djecom, inače sav trud ide uzalud. Tko pak ne drži pred očima vladanje Kristovo s djecom, i kojem je bila nizka služba vjeroučitelja, neka počuje Ivana Gersona, koji kaže: »*Sinite parvulos venire ad me. O bone Jesu, quis ultra verecundabitur esse umilis ad parvulos, quando tu usque ad castissimos puerorum amplexus te inclinas? absit ergo ut indignum sit parvulorum animas plantare et rigare. Venite ergo, parvuli, ad me, ego doctrinam vobis, vos orationem impendetis; sic Angelos nostros laetificabimus« (De trahendis ad Christum pueris).*

Dr. T. Toth - Dr. Josip Rožman:

DESET BOŽJIH ZAPOVIEDI

DRUGA ZAPOVIED BOŽJA

TREĆA NEDJELJA PO DUHOVIMA:

»NE IZUSTI IMENA BOŽJEG UZALUD!«

I.

Draga braćo u Kristu!

Neki bezvjerac htijući jednom biti duhovit reče: »Ako obstoji Bog, pa zašto nije na nebeskom svodu napisao svoje ime dobrano velikim slovima, da uzmogne svatko vidjeti? Onda ne bi više bilo bezvjeraca na svietu!«

Tako je mudrovao dotični naš čovo. Ali je zaboravio kazati, kojim bi zapravo jezikom želio, da Bog napiše svoje ime na zvjezdano nebo. Hrvatski! Tada bi to samo nekoliko milijuna ljudi razumjelo. Neka napiše njemački, englezki, francuzki! I tada drugi ne bi razumjeli! ...

— Pa neka napiše takvim jezikom, takvim govorom, koji svatko razumije! — rekao bi netko na to.

No, to je već pravilno. Postoji li takav govor, braćo, koji razumije svaki čovjek? Postoji. *To je red, stega, mjera, srodnost, točnost.* To je govor, koji svatko razumije. I Bog je tako *doista napisao svoje ime* na nebu. Divni sklad (harmonija) ogromnih svemirskih tjelesa, što jure nebeskim svodom, navješćuje u sav sviet slavu Božju, navješćuje ju takovim jezikom, koji svaki čovjek može razumjeti. *Uzvišeno sveto ime moćnoga našeg Boga!* Nebrojeno množtvo zviezda, štono jure nebom, slavi već tisućljećima ime Božje, a krhki čovjek počevši od prvoga čovjeka na zemlji kroz cieli kratki odsjek svoga života, sagiblje glavu pred Božjim imenom. Ima jedno ime u našem jeziku — u jeziku svakoga naroda, — koje zauzima osobito mjesto medju svim imenima. Ima jedno ime, koje je prodrlo duboko u naše mišljenje, proželo sav naš nazor na sviet, koje je neizbrisivo upisano u tisućim pojavama svakidašnjeg života. To ime je: *Sveto ime Božje!* Ne ćeš naći naroda, — gdje ne bi u njegovim spoznajama naišao na pojam Boga. Ne ćeš naći jezika — pa makar bio posve nerazvijen — u kome medju njegovim jezičnim blagom ne bi našao Božje ime.

Uzvišeno sveto ime Božje!

Čovjek bi vjerovao, da nema bića na zemlji, koje ne bi ovo ime u najvećoj časti držalo! Čovjek bi pomislio, da stvoreno biće ovo ime ne izgovara drukčije nego glasom najdubljeg poštovanja.

A ipak, braćo, sve to nije tako! Čovjek ima tu žalostnu prednost, da je sposoban i to najsvetije ime u blatu pogaziti, te se zato Bog morao u posebnoj zapoviedi pobrinuti za zaštitu svoga svetog imena.

Propoviedajući o Deset zapoviedi Božjih došli smo danas do druge zapoviedi: *Ne izusti imena Božjega uzalud!* Naredna dva mjeseca u devet propoviedi razmatrat ćemo o toj drugoj zapoviedi Božjoj. U prve dvije propoviedi razmotrit ćemo, *što zabranjuje ta zapovied,* a u sliedećima, *što ta zapovied od nas zahtieva.*

Draga braćo! Sadržaj druge zapoviedi posvema je jasan: *sveto ime Božje ne smijemo izgovarati drukčije nego samo glasom najvećeg poštovanja.* Bilo dakle da netko iz mržnje ili u srčbi ili iz lakomislenosti izgovara Božje ime, grieši protiv druge zapoviedi Božje — i ako ne jednako težko.

Ima bezakonih ljudi, kojima kada psuju neko sotonsko uživanje izpunja dušu. To su pravi *buntovnici* protiv Boga. O tima ćemo danas propoviedati. Ima opet mnogo ljudi, koji psuju zavedeni *srčbom* — o tima ćemo govoriti u narednoj propoviedi. Dakle najprije da govorimo o *buntovnicima.*

A) Plutarh spominje u jednoj svojoj knjizi (životopis Marcela), da je bio neki bik, koji je — veli — govorio kao čovjek i svi su se tome čudili. A danas, braćo, stoji stvar obratno — ima mnogo ljudi, koji govore kao podivljali bikovi i — nitko se tome ne čudi.

Zvuči nevjerojatno, da ima ljudi, koji znadu grditi Boga ne iz srčbe ili nepromišljenosti *nego podpuno promišljeno i s nekom paklenom mržnjom i sotonskim uživanjem.* Ima bezvjernika, koji psuju Boga i ako ga nieču i vele, da ne vjeruju u Njega. Ima ih, koji psuju djavla a čude se, ako se na propoviedaonici spominje, da on obstoji i vele: ta kako pametan čovjek može u takovo šta vjerovati. Ima ih, koji psuju sakramente, Majku Božju, svetce ...

Ima inače finih, naobraženih, učenih ljudi, pisaca od imena, koji nalaze uživanje u tome, da grde Boga. Jer kad ne bi u tom nalazili uživanje, ne bi u svojim knjigama dali svojim junacima da govore onako krvave uvrede o Bogu. Za ove bezvjerske psovače nemam rieči, samo će smrt biti kadra, da obuzda njihov jezik.

Ali htio bih kazati koju rieč o psovačima kršćanima, katolicima. Jer ima i među kršćanima buntovnih psovača.

To su ogorčeni ljudi, satrveni od života, koji misle — o kako pogrješno! — da će popraviti svoju kob, da će si olakšati srdce i skinuti teret s njega, ako se bune protiv Boga. Te bih htio jasno dovesti k sviesti, da uvide, što rade, kada grde Boga.

B) *Zar je dakle psovka tako veliki grieh?* mogao bi netko zapitati. Napokon »*ime*« je nešto neživo. Zar je povreda imena Božjega tako ozbiljna i potresna stvar?

a) Braćo! Ako pročitamo iz Svetoga Pisma Staroga Zavjeta od rieči do rieči Deset Zapoviedi, vidjet ćemo, da je svjestna kletva, psovanje Boga kod čovjeka, čija je duša izpunjena mržnjom, daleko veći grieh, nego bi to ljudi na prvi pogled mislili.

Uz nijednu od Deset Zapoviedi Gospodin ne veže posebnu kaznenu opomenu nego samo uz ovu. Cieli tekst II. zapoviedi prema II. knjizi Mojsijevoj glasi naime ovako: »Ne uzmi imena Gospoda Boga svoga uzalud, jer ne će ostati bez kazne pred Gospodom, tko uzme ime Gospoda Boga svojega uzalud«. (Gl. XX. r. 7.) Poput Staroga Zavjeta isto tako i Novi Zavjet drži važnim štovanje imena Božjega. Što je Gospodin Isus Krist stavio u »Otče našu« odmah iza nagovora na prvo mjesto? »Otče naš, koji si na nebesima, *sveti se ime Tvoje!*« Odatle vidimo, da nije čovjek sastavio »Otče naš«. Jer kad bismo mi ljudi pisali »Otče naš«, taj bi sigurno počinjao ovako: »Otče naš, koji si na nebesima, kruh naš svagdanji daj nam danas«. Ali Gospodin Isus je prije kruha svagdanjega stavio ime Božje.

Kadkada se možda i u glavi ozbiljnih ljudi pojavi misao: nije li pretjerana ta druga zapovied? Zar je napokon zbog takove sitnice, kao što je obrana imena Božjega trebalo donositi posebnu zapovied? I još k tome s tako strogim kaznenim dodatkom?

b) Ali ako malo razmišljamo uvidjet ćemo, da je tu rieč o nečemu mnogo većem nego o obrani samo jednog kratkog imena. Da, samo izgovor jednog kratkog imena ne bi bio takav grieh, ali *iza imena stoji osoba označena tim imenom.* Izgovaranje imena Božjega bez štovanja i psovanje imena Božjega, jest uvreda osobe, označene tim imenom.

Onaj dakle, tko psuje, ne vrieđa *ime* Božje nego *samoga* Boga.

Već nam i ljudska imena mnogo znače i štujemo ih — koliko dakle više treba to činiti s Božjim imenom! Ima imena kao što su n. pr. imena roditelja, dobročinitelja, prijatelja, kad ih samo čujemo, srdce nam se napunja toplinom. S koliko bi dakle većim štovanjem trebao čovjek izgovarati ime Božje, ime onoga Boga, koji je naš otac, najmoćniji Dobročinitelj, najvjerniji Prijatelj! Nema djeteta, koje bi ravnodušno slušalo, da mu grde majku, nema pravog vojnika koji bi podnio, da mu pred njim psuju vrhovnog poglavara, reći ću više: nema psa, koji bi podnosio, da mu vrieđaju gazdu, samo ima ljudi, koji mirno neprestano slušaju, gdje se grdi nebeski Otac, samo ima ljudi, koji s mržnjom sipaju grdnje na Kralja Kraljeva!

O, zar bi se usudio čovjek bez štovanja uzeti u usta ime Božje, kad bi mu u umu sinula samo jedna zraka, tko je Bog i koga se usudio psovati!

Tko je Bog?, draga braćo, tko je taj Bog?

Mojsije kleči tamo pred kupinom, koja gori, a ne sagorieva i pita: Gospode, kako se zoveš, kako ti je ime? I reče Bog Mojsiju: Ja sam koji *jesam*«, (II. Mojs. III. 14.) t. j. ja sam onaj, koji *obstoji*, kome biti njegovoj pripada, da *obstoji*, da jest. Tkogod je drugi još na svietu izvan mene, sve je to ne nuždno, sve to može biti i ne biti. Sve je to zato, jer ja hoću. I sve je to dotle, dok ja hoću. Ja sam vječni izvor života, sve je od mene, kao što je svaka kaplja vode iz izvora, svaka zraka iz sunca. Bog, svemogući Stvoritelj! Bog, neizmjeran Gospod! Bog, Otac, koji ljubi! Bog, strogi Sudac — a brate, ti ogorčeni, razsrdjeni brate, usudjuješ se Boga psovati?!

Jao, brate, pritište te život? Naoblačuje se nebo nad tobom? Ipak, ne psuj Boga! Ne okrivljuj Njega za svoje borbe! Ne govori, kako mnogi govore, da je i tebe »Bog ostavio«, da se »ne brine za tebe«, da »nema Providnosti«, da je ljudski život jedna bezciljna pustoš i praznina. To je sve kletva!

Pogledaj samo stotine i stotine brzojavnih žica u kojem velikom gradu. Kako li izprepleteno i naoko bez cilja trčkaraju nad krovovima kuća! A ipak svaka ima svoju svrhu! Zar ne, svaka na koncu ide u jednu kuću, sve se stječu u jednoj središnjici. Gdje? Kamo? Ljudi to ne vide, ali — znadu. Ja ne vidim, ali znadem, vjerujem, da se *milijuni i milijuni dogadjaja u mojem životu i životu svakoga čovjeka i ciele svjetske poviesti stječu u ruci neizmjerno mudroga Boga.* Ne, ne vrieđajte Boga! Jer svjestna i s mržnjom izrečena rieč, kojom psuješ Boga potiče iz pakla i svaka svjestna psovka je goruća iskra, koja se radja u paklu.

Brate, ne vriedjaj Boga! Amen.

ČETVRTA NEDJELJA PO DUHOVIMA:

»NE IZUSTI IMENA BOŽJEG UZALUD!«

II.

Psovači iz srčbe.

Draga kršćanska braćo!

Ljudi, koji bi psovali iz mržnje i s nekim sotonskim uživanjem, — ako ih ljudima možemo nazvati — ne žive u velikom broju na ovoj kori zemaljskoj.

A) Ali zato nažalost ima tim više onih, koji grde sveto ime Božje ne doduše s punom voljom i sviješću, *nego kad u srčbi izgube triezno razmišljanje*. Psovači najvećim dielom pripadaju toj drugoj grupi t. j. medju psovače iz srčbe, koji se sliedeći trenutak više ni ne sjećaju i ne brinu zato, što su rekli. Sjećam se, koliko sam se začudio, kad sam negdje pročitao ovu rečenicu: »Ljudi kunu i proklinju više, nego se mole«. To je sigurno pretjerivanje, pomislio sam. Ta to ipak nije moguće! I ipak, draga braćo, ako se tko mnogo kreće medju ljudima, osobito, da i to kažem medju našim ljudima, počet će napokon vjerovati, da je istinita ova gornja rečenica, počet će vjerovati, da je istina, da je kletva rekao bih običaj našega naroda.

Koliko kunu, koliko proklinju ljudi kod nas! Ne iz mržnje, ne iz zlobe nego iz srčbe! Na ulici, u munjovozu, u prenapunjenim čekaonicama, u vlakovima, u trgovinama, u krčmama, radionicama! Mužkarci pače i žene! Staro i mlado! I djeca! Sa žalošću moramo priznati, da je naš narod poznat sa svoje kletve. Ima roditelja po selima, koji s ponosom svome susjedu javljaju, da su im sinovi već tako veliki te »već i kunu«. Ima naših ljudi, koji kunu, ako su pijani, kunu, ako su triezni, kunu, kad ih je snašlo zlo i kunu, kad su dobre volje.

Molim, ja ne običajem kleti, nego samo, kad moram — izpričava se po koji naš dobriković. Jer, znate, takovo je moje zanimanje. Eto, tako kažu. Majstor mora kleti, jer drukčije ne može izaći na kraj sa svojim pomoćnicima! Kune sluga, kune gazda. Ima predpostavljenih. koji kunu podčinjene, roditelja, koji — strašno je i izreći — proklinju svoje diete. Ima ljudi, koji kunu sunce, jer prevruće pali, kišu, jer je bilo premalo. Kletva je eto naš običaj!

U Starom Zavjetu su bogopsovače ubijali kamenjem. Jao, kada bi danas tako činili sa svakim psovačem, ne znam, da li bi bilo dosta kamenja na rubovima puteva!

B) Istina je, da su naši živci danas temeljito stavljeni na kušnju, i nesumnjivo je, da današnji čovjek brže izpadne iz kolotečine. Ali zato ipak, braćo, nemajmo se time izpričavati i govoriti: uzalud! Ja sam tako nagle naravi! Ja si više ne mogu pomoći!... Doista može netko imati vrlo razdražljivu i naglu narav i tu si ne može pomoći, ali si može mnogo pomoći i te kako je odgovaran zato, *da li tu razdražiljivu svoju narav nastoji obuzdati!*

a) Sigurno, braćo, drugo ne pomaže, nego neprestani samouzgoj i nadziranje. Dakle ne tužakati se: uzalud, ja sam već takav!... Nego *svako jutro na koncu jutarnje molitve jedan časak pomolit ću se još Bogu:* Gospode, čuvaj danas moj jezik! Predvidjam da mogu doći u položaj, da se razljutim, dakle već unapried bit ću na oprezu!

b) Zatim, brate, vježbaj se, u ovom naoko neznatnom pravilu: *dok si srdit, ne govori ništa.* O poganinu Juliju Cezaru zabilježili su, da je, kad je bio srdit, prije u sebi brojio do dvadeset, nego li progovorio. Ali sigurno koliko blaže, koliko drukčije je govorio, nego bi to učinio u

prvom nastupu srčbe! Gruba bi kletva tako reći na koncu nestala sa zemlje, kad bi ljudi naučili ovo malo svladavanje. Jer doista kletvi je ponajviše uzrok ne u prvoj propoviedi spomenuta paklena mržnja na Boga nego srditost i naglost. U sliedećem već trenutku jedni se kaju, a drugi ni ne misle na to, što su rekli:

c) Da, — reči će netko — lako je o tome u crkvi s propoviedaonice govoriti. Ali ako pomoćnik ne će slušati? Ako je čeljad zločesta? Ako su djeca doma nevaljala? Ako konj kod oranja ne će krenuti? I čovjek ih moli i moli liepom rieči pa ne ide i ne ide — *e tada treba nešto reći, nešto strašno poviknuti, jer bi se čovjek inače razprsnuo od srčbe!...*

Tako objašnjavaju mnogi i, braćo, ne kažem, da nemaju posve pravo. Imaju pravo u tome, da ima sangvinika, koji svoju preveliku napetost živaca moraju nekamo svesti. I napokon vjerujem, kad je netko jako srdit, uzrujanost se ublažuje, ako udari čašom o pod ili zalupi vratima. To bi mu još pregledao, *ali zašto psuje upravo Boga?* A povrh toga, roditelji, koji kunete svoju djecu i time i njih učite tome, ne pada li vam na pamet strašno težka prietnja Gospodina Isusa Krista: »A tko sablazni jednoga od ovih malenih, koji vjeruju u mene bolje bi mu bilo, da mu se objesi mlinski kamen o vratu njegovu i da potone u dubini morskoj«. (Mat. XVIII. 6.) Napokon zločesto ti je diete? Konj ne će da te sluša? No dobro, poviči na njega glasom, da zaječi zemlja, *ali ne grdi Božje ime!* Neki je seljak vikao na volove: »jež ti u njedra« ili »pas, mačka i lisica« i jednako su ga poslušali kao da je psovao. Povikni i ti kakogod hoćeš jakim glasom, pa ćeš vidjeti, da će te jednako ili poslušati ili ne poslušati ma štogod podviknuo. Upravo kao da si opsovao Boga.

Braćo, ne vriedjajte Boga!

C) Kada čovjek sluša, kako neki paklenom mržnjom siplju psovke protiv Boga ili kad vidimo, kako se na zemlji razmeću pokvarenjaci, uhvati nas osjećaj ogorčenja: Gospode, dakle, dokle ćeš to moći trpjeti? Zašto ne otvoriš zemlju izpod onih, koji kunu? Zašto trpiš, da zloća pobjedonosno preplavljuje zemlju?... Zar ne, braćo, kolika su usta pripravna, da s njih odleti takova tužnjava, kada vidimo pojedine ljude, kako si iz dugotrajne Božje strpljivosti kuju oružje zato, da ga hrabrije vriedjaju i kada vidimo preuzetno čovječanstvo, koje si iz mirne strpljivosti uzvišenoga Boga crpe smjelost, da živi u pokvarenosti! Braćo, ne varajmo se: Gospod je strpljiv, čeka, ne žuri se, ali *zadnja rieč je ipak Njegova!*

Dosta je, da zato navedem samo dva primjera!

Prvi iz prastarog doba čovječanstva, iz pokvarenog, poganskog, nećudorednog svieta, kada je pomno trebalo tražiti poštena čovjeka, jer je sve uhvatila kuga nećudornosti i tama nevjere. To je ono doba, o kome Sveto Pismo na svoj značajan način izražavanja piše, da se Bog pokajao, što je stvorio čovjeka na zemlji. (I. Mojs. VI. 6.)

A Bog ipak nije udario odmah! Čekao je. I dao je Bog Noi nalog, koji je bio najljepši znak Njegova strpljiva srdca: da sto godina gradi ladju, da sto godina propovieda ljudima, koji su plivali u griehu. Možda će se ipak obratiti!

Obratiti! Nijedan se nije obratio. Rugali su se »staromе«, kako pod stare dane gradi kolosalnu zgradu! I kako kroz crne naočale gleda budućnost! Dă, ljudi, Bog će vas kazniti! Kazniti! Haha! Da li je tko već čuo, da bi tko bio kažnjen? Zar su takove priče za današnji prosvietljeni viek? Današnje stanje znanosti već je davno prošlo preko toga! ...

Ali, kada je već bilo toga dosta .... Bog je progovorio. I razvališe se izvori velikoga bezdana i otvoriše se ustave nebeske ... i dubine izvora provrieše ... i potop potopi brda i doline, ljude i životinje, grieh i bogatstvo, život i sve ... Ljudi, koji kunete, Gospod čeka dugo ... *ali zadnja rieč je ipak Njegova!*

Pogledajmo sad drugi primjer!

Nikada na svietu nije odzvanjala strašnija kletva nego ona na Kalvariji protiv Isusa, koji je umirao u svojoj krvi. Nikada pokvarenjaci nisu tako strastveno i pobjedonosno triumfirali kao ono pod križem ... a ipak što je tada učinio Bog?

Što bismo mi tada učinili? Jasno: munje, vatru, sumporno kamenje treba sasuti na taj griešni smet i bunjište! A što je učinio Bog? Podnosio je, šutio, čekao. I Krist je umro na križu. Mrtvo tielo pod pečatom počiva u grobu. Pobjeda je protivnika podpuna. Sve je izgubljeno. Sve!

Ali — gle — svanjiva treći dan ... zemlja drhće ... andjeo silazi s neba ... stražari padaju na zemlju kao mrtvi ... a lice pobjedonosnog Krista sjaji se kao munja ... Aleluja! Pobiedio je Bog! Onaj Bog, koji jd šutio pod bičevima u noći velikoga četvrtka, onaj Bog, koji je i krvario na Golgoti na Veliki Petak, onaj Bog, koji je bio pokopan i počivao u grobnom miru u Veliku Subotu ljudski sudeći bez nade — pobiedio je, *pobiedio je Bog! Ljudi ,koji kunete,* ljudi, koji gutate grieh, a zatim obrišete usta: no što mi se zlo dogodilo zbog toga?! ne zaboravite: *zadnje će rieč imati Gospod Bog!*

Još da i ja kažem za danas zadnju rieč! Braćo! Da li čovjek psuje ili se moli na koncu konca sve to ne će ništa promieniti na uzvišenosti Božjoj. Psuje li čovjek, Bog stoga ne će biti manji, moli li se Bogu, Bog ne će biti veći. *Ali manji ili veći bit ćeš ti ,siromašni zemaljski stvore.* Bog će ostati Bogom i ako ga je jedan zasliepljeni čovjek opsovao, kao što će sunce svietliti i onda, ako se u srčbi nabaciš na njega blatom. Sunce će doduše i dalje sjati, ali će na tebe natrag pasti ono blato, koje si bacio na njega. Braćo! Božje ime je sveto i sveto ime Božje ne uzmi uzalud. Amen.

PETA NEDJELJA PO DUHOVIMA:

POŠTUJ IME ISUSOVO !

I.

Draga katolička braćo!

Vjeroučitelji u pučkim školama ,kada tumače drugu zapovied Božju i govore o kletvi, preporučuju djeci obično, da se odmah udalje od onoga čovjeka, koga čuju da psuje i da u sebi s puno ljubavi kažu: hvaljen budi Isus Krist. Isusu će to biti isto drago — drugi psuju, a dječica mu odaju hvalu.

Draga braćo! Propoviedajući vama odraslim slušateljima o drugoj zapoviedi Božjoj i ja ne znam dati drugi savjet, nego što ga vjeroučitelji daju malenim svojim učenicima: ako drugi psuju Boga riečima i djelima, vi slavite Boga i Gospodina Isusa Krista riečima i djelima.

Druga zapovied Božja zabranjuje, da kunemo i uzimamo Božje ime uzalud. O tome smo razmatrali u predjašnje dvije propoviedi. Ali svaka zapovied Božja ima i svoj pozitivni dio i o tome ćemo govoriti u naredne dvie propoviedi. Govorit ćemo o tome, da nije dosta samo ne psovati Božje ime ,nego da ga treba častiti i štovati.

A jer je Gospodin Isus Krist pojam Boga posebno blizu donio našem umu i našim srdcima, sasvim je naravno, da govoreći o štovanju Boga nekoliko misli posvetimo i štovanju *svetoga imena Isusova.* Ta što bismo mi znali o Bogu bez Isusa? I pogani su vjerovali da nad nama ima Netko — ali kako su malo znali o pravome Bogu! Starozavjetni židovski narod poznavao je već pravoga Boga, ali samo kao strogoga Sudca i kao strašnoga Gospoda. Uzvišenu misao, da je Bog naš »*Otac*«, kome s toplinom djetinje ljubavi možemo uzdizati duše, upoznali smo istom po Isusu Kristu. Liepo to kaže Predslovlje božićne svete mise: »otajstvom utjelovljene Rieči zasjalo je očima naše duše novo svietlo Tvoje sjajnosti«.

U dvije propoviedi obradit ćemo dva pitanja: *1. Zašto moramo štovati sveto ime Isusovo. 2. Kako moramo štovati sveto ime Isusovo?*

Danas ćemo razmatrati o tome *zašto moramo štovati sveto ime Isusovo?*

Draga braćo! Nema nijednog imena na ovome svietu, kojega bi zvuk takovu melodiju izazvao u ljudskim dušama ,kao sveto ime Isusovo. Nije uzalud već u XIII. vieku rekao sv. Bernard iz Clairvaux-a ,da je ime Isusovo »med na ljudskim usnama, pjesma uhu i radost srdcu«. A vidimo i sami, da je ovo kratko ime proželo cieli život čovječanstva i dnevice zvoni na usnama milijuna i milijuna ljudi slava toga imena.

Spomen na ime Isusovo nalazi se svuda. Milijuni križeva na zidovima crkava i škola, na vršcima zvonika i gora, na uličnim kapelicama, nad

uglavljem postelja i na grobovima sjećaju čovjeka na smrt Raspetoga. Ostružite freske u crkvama, odnesite slike iz kuća i s oltara, i život Kristov će napuniti galerije i muzeje. Pobacajte u vatru misale, brevijare i molitvenike, opet ćete naći njegove rieči u svim knjigama i u svim književnostima. (Papini)

Nema imena, koje bi dnevice toliko puta prešlo preko ustiju ljudi, kao sveto ime Gospoda našega Isusa Krista!

A odakle to toplo štovanje, braćo, s kojim se prema tome imenu odnosi cielo kršćanstvo? Odakle ona neizporediva nježnost, kojom izgovaramo to sveto ime? Odakle ono veliko pouzdanje, da naša sveta Crkva nijednu molitvu ne zna svršiti drukčije nego: per Dominum nostru Jesum Christum — po Gospodinu našemu Isusu Kristu?!

Na to pitanje odgovara samo značenje toga imena. Jer, braćo, Isus znači »Spasitelj«. Ono bezgranično štovanje, kojim obkoljujemo Isusa, odmah postaje razumljivo, čim promislimo

1. od kakvog zla nas je oslobodio Isus.

2. uz cienu koje žrtve nas je spasio.

1. Od kakvog zla nas je spasio Isus? Spasio je naše duše, kojima je prietilo da podju u propast! Slavimo čovjeka, koji je stavljajući na kocku vlastiti život spasio nekoga, koji se već utapljao, slavimo onoga, koji je jednu obitelj spasio iz vatre. Često spominjemo te spasioce života. A ipak ti su spasili samo smrtne ljudske živote. *Kakva dakle hvala pripada spasiocu života cieloga svieta* Gospodinu Isusu Kristu, koji nije spasio jednoga samo čovjeka nego cielo čovječanstvo i to ne samo stavljajući svoj život na kocku, nego žrtvujući se sasvim. I taj je Spasitelj spasio ljude ne od tjelesne smrti, nego od vječne smrti duše!

Eto, braćo, naš Gospodin Isus Krist jest *Spasitelj svieta.*

a) Čovjek ima dvostruki život. Ima prolazni tjelesni i ima vječni duševni život. Što je sve učinio prvi grieh iz ova dva života? Nadnaravni je uništio, a naravni je pokvario, oslabio. O čovječanstvu prije Krista s pravom piše sveti Augustin: »Kad je veliki liečnik, Spasitelj došao s neba, težki jedan bolestnik ležao je na zemlji. Taj bolestnik bilo je čovječanstvo. Doista cielo čovječanstvo bilo je bolestno. Europa, Azija, Afrika, Australija. U malenim potleušicama i u palačama jednako bijahu bolestnici. Koja im je bila nevolja? Bolestan je bio svaki njihov član, svaki dio, volja slaba, razum bez snage, srdce pokvareno. U tjelesima su vladali neuredni nagoni. I tada je došao veliki liečnik: izlio je milost svoju na slabu volju i ona je ojačala, izlio je milost u razum i on se prosvietlio, izlio u srdce i ono se uzdiglo k Bogu.

b) A ipak to nije bila naša najveća bolest, od koje nas je Gospodin oslobodio. Ne! Od tisućustrukog tjelesnog zla gorča je bila *smrt duše, nadnaravna smrt.*

Nadnaravna smrt!, što je to draga braćo? Ako je strašna tjelesna smrt, što može tek biti duševna smrt!? Smrt, koja stiže ne samo tielo nego

i dušu i razorava sličnost duše Bogu, uništava radost, odnosi mir! Strašna smrt! A bez Krista mi bi svi postali njenim plienom!

A tko je tu pomogao ?Tko je imao snagu pomoći? Tko je imao ljubavi pomoći? Tko je udahnuo život u mrtvaca? Krist, Spasitelj svieta. Sv. Pavao kaže: »Ali Bog, koji je bogat milosrdjem radi velike ljubavi svoje, kojim nas ljubi i nas, koji bijasmo mrtvi u griesima, oživi s Kristom — i s njime uskrisi i s njime posadi na nebesima. (Ef. II. 4.—6.)

2. Ali još više će porasti naša ljubav prema Isusu, ako promotrimo *uz cienu koje žrtve nas je spasio?* Ima jedna rečenica svetoga Pavla, koja bi i kamena srdca morala omekšati: *»Ljubio me je i predao sebe za mene«* (Gal. II. 20.) *Ljubio me je!* Pomislimo na to, što smo bili, a zatim recimo: ljubio je! ... Mene! ... Mene, koji sam bio zao, koji sam bio buntovnik ... mene je ljubio!

Ali još više: *i predao je sebe za mene«.*

To nadilazi i shvaćanje andjela, ali vjera me uči, da je tako. Kako je? Tako: sašao je na zemlju — *zbog mene.* Radio je — *zbog mene.* Molio je — *zbog mene.* Podnosio je — *zbog mene.* Umro — *za mene.* Srdce je otvorio — *zbog mene.* Do današnjeg časa radi — *za mene.* Pazi na mene bolje nego mati na svoje diete, k meni dolazi, jača me, tješi me i čeka, čeka u nebu!

Zar ne osjećate, braćo, kako s pravom povikuje sveti Pavao: »Ali Bog dokaza ljubav svoju prema nama, što je Krist, kad bijasmo još griešni, umro za nas«. (Rim. V. 8.) Gdje ima na svietu čovjek, koji umire, pa makar i za svoga dobrog prijatelja? A Krist je umro za svoje protivnike! Kako li je težko samo malu žrtvu pridonieti za vlastitu dušu: molitvu točno obaviti, otići na nedjeljnu misu, odustati od opasnoga poznanstva, vježbati se makar u malom samosvladavanju ... O, mi sve to ne znamo učiniti! Ne znamo učiniti za *vlastitu dušu.* A Krist? Ti se na post i nemrs ne znaš odreći mesa za svoju dušu, a Krista su octom napojili *zbog tebe.* Ti se bojiš izrugivanja svieta (jao, izsmijat će me), a Kristu su se narugali — *zbog tebe.* Ti ne znaš doprinieti žrtvu za vlastitu dušu, a Krist je umro na drvetu križa — *zbog tebe.* O, priznajmo, braćo, *da je Krist nas više ljubio, nego mi ljubimo sami sebe, više učinio za nas nego mi sami za sebe!*

»O Isuse, što Te je stojalo, da postaneš Isusom (Spasiteljem)«, povikao je sveti Bernard, i u tome poviku je najkraće tumačenje prvoga zadanog pitanja: *zašto moramo štovati sveto ime Isusovo.* Amen.

ŠESTA NEDJELJA PO DUHOVIMA:

POŠTUJ IME ISUSOVO!

II.

KAKO TREBA POŠTIVATI SVETO IME ISUSOVO?

Draga katolička braćo!

U francuzko-njemačkom ratu dogodio se jednom lakoumnom francuzkom nadporučniku vrlo poučljivi dogadjaj. On je svaku rečenicu — imala smisla ili ne — običavao počinjati s »Mon Dieu!« (Bože moj!) tako te su ga od šale nazivali nadporučnik Modieu. Biesni bitka, udaraju kugle kao pljusak i nadporučnik bude smrtno ranjen. Tek kasno navečer našli su ga na bojištu ... mogao je još samo šaptati ... Nagnu se nad njega s velikom mukom šaptao je još :Mon Dieu, Mon Dieu — (moj Bože, moj Bože) ... Ali, braćo, zar ne kako drukčije zvuči to s usana čovjeka, koji umire, nego kad se samo onako nabacivao ovamo onamo s Božjim imenom.

Da je barem u svome životu poštivao ime Božje! ...

Braćo! Poštujmo ime Isusovo 1. *riečima,* 2. *životom svojim.*

1. Poštujmo sveto ime Isusovo riečima.

Gospodin Isus je naš Bog, naš brat, naš Spasitelj, dakle nemojmo se bojati izgovarati s poštovanjem njegovo ime. Ali upravo zato, jer je On naš Bog, naš brat, naš Spasitelj, moramo se bojati izgovarati njegovo sveto ime nepromišljeno. Božje ime nam je sveto, ime Isusovo nam je sveto: ne spominjimo ga uzalud! Križ nam je svet, to je smrtna postelja Iusova natopljena njegovom krvlju: ne spominjima ga uzalud!

Smije li se *uobće spominjati ime Isusovo?* Naravno, s poštovanjem izgovarati ime Isusovo ne samo, da je slobodno nego i spasonosno. Sveti Pavao u svojim poslanicama više od dvije stotine puta upotrebljava ime Isusovo, sveti Petar u ime Isusa nazaretskog ozdravljuje uzetog prosjaka. U »Djelima apostolskim« kaže sveti Petar o Isusu: »Nema ni u jednom drugom spasenja, jer nema drugoga imena pod nebom danoga ljudima, u kojem bismo se mi mogli spasiti (Djel. Ap. IV, 12.).

Sveto ime Isusa Krista našega Gospodina prolazi dvijehiljadegodišnjom poviešću naše svete Crkve kao blagoslovljena melodija. Njega su navještali apostoli, njega su navještali prvi kršćani i milijuni i milijuni mučenika vjere. Kadgod su pred svetim Franjom asiškim izgovorili ime Isusovo, on je tako pozorno slušao, kao da je čuo akorde na harfi. S tim imenom umirali su prije 1800 godina mučenici u staro kršćansko doba,

umirali su mučenici kroz cielu poviest kršćanstva, umiru i danas uz rieči: živio Krist! Dà, slobodno je ime Isusovo s poštovanjem izgovarati!

Kada je slobodno?

Kadagod imam *ozbiljan razlog.*

Sveti Pavao piše Kološanima: »I sve štogod činite riečju ili djelom, sve činite u ime Gospodina Isusa«. (Kol. III. 17.) Slobodno je *u molitvi,* slobodno je u *pogibelji* povikati k Bogu. Sam Gospod potiče nas na to. Prizovi me u dan nevolje, tada ću te izbaviti (Ps. 49. 15.).

Slobodno je, *kad počinje posao* reći: »Počnimo u ime Isusovo!« Slobodno je, *kad polaziš na put* reći: Podjimo u ime Božje!« Slobodno jedan drugoga pozdravljamo: »Pomoz Bog, hvaljen Bog, hvaljen Isus.« Slobodno je *u napasti* povikati: »Isuse, Sine Davidov, smiluj mi se!« Slobodno je — i te kako slobodno — onome, koji se bori sa smrću uzdahnuti: »Gospode Isuse, budi mi milostiv!«

Katolička Crkva daje pače oproste onima ,koji časte ime Isusovo našim liepim pozdravom: »Hvaljen Isus!« I možemo samo žaliti, da se taj mio, topli i posve kršćanski katolički običaj sve manje nalazi medju ljudima.

U jednom velikom gradu u Njemačkoj — u Bonnu — operirali su težkog bolestnika. Siromašnom čovjeku morali su odrezati jezik, jer je imao rak na jeziku. Kad je već ležao na stolu za operacije, prije nego li će početi operaciju primarni liečnik i sam malo ganut reče bolestniku: »Dobri čovječe, znajte, da više nikada u životu ne ćete moći izgovoriti niti jednu rieč. Što biste htjeli za zadnji puta reći?«

Tišina ... Bolestnik promišljava: što bi rekao? Da poruči štogod svojoj siromašnoj djeci? Da pošalje zadnji pozdrav svojoj dobroj ženi?

Napokon progovori bolestnik i reče samo jednu rečenicu i zadnje njegove rieči bijahu: *neka bude hvaljen Isus Krist!*

Braćo! Kad bi jednom to bile i naše zadnje rieči!

Da sve je to slobodno, sve su to pače hvalevriedne stvari, jer svim se time časti ime Gospodnje.

2. No ime Isusovo, braćo, ne valja častiti samo riečima punim poštovanja, nego još više *životom dostojnim Krista.*

Dà, mi častimo to sveto ime i tim da ne govorimo jednostavno Isus, Krist ,kao da bi to bili za nas hladni pojmovi bez osobitog značenja, nego mi govorimo »Gospodin Isus Krist«, »naš Gospod Isus Krist«. Medjutim, braćo, još većma ćemo pokazati, da štujemo Isusa, ako *ozbiljnim kršćanskim životom* zaslužimo i dokažemo da to sveto ime za nas doista znači »Isus« to jest »Spasitelj«.

Zar je moguće — zapitat će možda netko — da ima ljudi kršćana, za koje spasenje po Isusu Kristu ne će vrieditи? Za koje je Gospodin Isus Krist uzalud umro?

Osjećam, braćo, da je to strašna misao, ali — nažalost — ne možemo nijekati, da je to moguće. I Gospodin Isus je to znao. I u tom vidim najveći znak njegove ljubavi.

Jer da je *On* bio *samo* čovjek, pred kojim je sakrivena budućnost, mogao bi se tješiti za vrieme muke: »Treba da izdržim, ta svojom mukom spasit ću cieli sviet!« Gle, kako će po cielom svietu naviještati moju ljubav! I kamena srdca će se na to ganuti! Noću i danju mislit će na mene, neprestano će ljudima pred očima biti moja muka. Neka teče moja krv, neka bode trnov vienac, krv će moja oprati siromašne ljude, ona će ih odvesti u vječni život.« Dà, da je bio samo čovjek, tješio bi se time.

Ali Krist, naš Gospod, bio je i Bog, koji je vidio budućnost. Što je vidio, dok je visio na drvetu križa? Kao jednu nepreglednu povorku vidio je množtvo ljudi, za koje je umro, ali — *uzalud je umro! Uzalud — jer oni ne će da se spasu!* Tu teče njegova krv, teče za nas — a on vidi one, koji se valjaju u griehu, nećudorednosti, koji lete na grieh kao muhe na med. A sve te ljude htio je On podići k Bogu.

I eto u tom je bila najveća ljubav našega Gospoda! Ne samo u tom, da nas je izbavio od tako velikoga zla, nego u tome, da nas je spasio uz cienu tolikog trpljenja, i u tome, da je sve učinio za nas, a vidio je, kako ćemo biti prema njemu nezahvalni!

Svakoga je vidio Gospodin ... I mene je vidio ... I tebe! ... *Gdje te je vidio?* U kakvom družtvu? Kriste, nije li i za mene uzalud tekla Tvoja krv?

Strašno pitanje: zar je moguće da je Krist Gospodin za nekoga uzalud umro? O da! Možda i za mene?

Brate! Što je s tobom? Živi li tvoja duša? Ili je umrla? Zar ju puštaš, da takova ostane? Ne ideš da se izpoviediš? Je si li i ti neprijatelj Križa Kristova — inimicus crucis Christi« (Fil. III. 18.). Strašna je to rečenica svetoga Pavla. Ako živiš u griehu, ne možeš s pouzdanjem gledati na Križ. Vidiš li to, ćutiš li to? Eto *pravim* kršćanskim životom možeš častiti sveto ime Isusovo!

Draga braćo! Srdce legendarnog poljskog junaka Kosciuska bilo je dugo vremena pohranjeno u Švicarskoj, daleko od domovine. Iza prošloga rata donieli su ga Poljaci u slavlju natrag u domovinu. Presveto Srdce Gospoda Isusa Krista iztrgli su iz modernog života čovječanstva. Osjećamo, da nam ono svuda fali. Osjećamo da smo bolestni na srdcu: dah nam zastaje, hvatamo zrak, na svakom koraku nailazimo na zapreke u našem družtvenom životu ... *I ne pomaže nam ništa drugo, nego da natrag medju nas donesemo Presveto Srdce Isusovo,* ne pomaže drugo, nego da srdce čovječanstva stane kucati prema kucajima Njegova Srdca, ne pomaže drugo, nego da Kristovo ime častimo time, da živimo prema njegovim zakonima — što da kažem dalje? — *da Gospodina Isusa Krista opet doista primimo kao našega Spasitelja.*

Braćo! Današnji sviet je bolestan! Može li se još izliečiti? Može! Kada?

Kad jednom stanemo častiti Isusa ne samo jezikom, nego svojim životom, kada ne budemo izgovarali samo riečima nego dosljednim kršćanskim životom navješćivali svetu, jedinu najvišu našu želju, a ta je: da bude hvaljen Isus Krist uvieke. Amen.

SEDMA NEDJELJA PO DUHOVIMA:

»NEDAJTE SVETINJE PSIMA«

I.

Draga braćo u Kristu!

Svibanjski mraz uništio je vinovu lozu, a tuča u lipnju usjeve. Zapitamo li iza žetve gospodara: »No, kakova je bila ljetina?« potužit će se: »Ah, gospodine, *neznam, zašto me je Bog tako kaznio!* Nije urodilo ništa!«

Sliedeće godine usjevi su sjajno uspjeli, žetva je obilna, pšenično zrnje kao čelik ,a mošt sladak. »No, gazda, kako je urodilo?« zapitam opet. »Tako, tako, izađe se, gospodine. *Ali sam se zato i naradio dan i noć kroz mjesece«*, odgovara ponosno gazda i samosvjestno se udara u prsa ...

Evo, braćo, jedan primjer iz našeg svakidašnjeg života! Jedan potez iz prosječnog ljudskog načina mišljenja: ako te stigne zlo: zašto me je *Bog* kaznio, ako dobro ide sve — to je »*moja* zasluga«!

Kako lakomisleno znadu ljudi izušćivati sveto ime Božje! I religiozni ljudi! I oni, koji nikada ne psuju! Kolik oputa ljudi ,koji se inače sa strahom drže daleko od grube psovke, znadu ipak zlorabiti ime Božje i razne religiozne pojmove i misli!

A ipak je Isus jednom vrlo ozbiljno i strogo zapoviedio: »*Ne dajte svetinje psima ni ne bacajte biserja svoga pred svinje*«. (Mat. VII. 7.) Ili nije dosta, da se suzdržavate samo od grube kletve, nego morate imati toliko duhovne finoće, u vama mora živjeti tako sazrelo štovanje prema Bogu, vjeri i svetim stvarima, te ćete se uviek čuvati, da ne uzimate svete stvari izprazno.

»*Ne dajte svetinje psima*« — veli Gospodin. I ovo će biti misao vodilja triju propoviedi: kroz tri sliedeće nedjelje. Hoću da pokažem, da *današnji čovjek često puta zaboravi gornju zapovied i uzalud uzima ime Božje i na razne načine zlorabi razne ideje svete naše vjere.*

Grubo vriedjanje Božjeg imena, kletvu u užem smislu zabranjuju ne samo Božji zakoni, nego — hvala Bogu — i pravila pristojnosti naobraženoga družtva. Današnji sviet pregledat će čovjeku mnogi grieh, ali čovjeka, koji grdi i psuje Boga nijedno naobraženo družtvo rado ne prima. Zato je medju pravo naobraženim ljudima gruba kletva prosječno rietkost.

Ali zato nije rietkost *lakoumno izgovaranje imena Božjega,* onaj površni pokvareni način mišljenja, koji ne poznaje poštovanja, koji za svaku sitnicu povlači ovamo onamo ime Božje i svetaca. Ne kažem, braćo, da je to smrtni grieh, ali je svakako takova površnost ,koja se ne slaže s finoćom kršćanske duše.

Bog je naš nebeski *Otac:* dakle mi kršćani ne živimo tako u strahu kao starozavjetni Židovi, koji se ime Božje, »Jahve« nijesu usudili izgovoriti nikada i nikako pače niti u molitvi! Ova pretjerana tjeskobnost izvire iz pogrješnog tumačenja Svetoga Pisma. Ali obratno opet treba da u nama kršćanima živi ono fino suzdržavanje, koje ime Božje i stvari svete vjere ne mieša površno u svakidašnji razgovor. *Pa niti onda, kada to ne bi značilo grieh!*

U tome, braćo, moramo mnogo paziti na sebe svi, a osobito, nemojte se srditi za to, žene!

Dolazi kući kuharica iz tržnice. — Koliko stoji patka? — pita gospodja. Kuharica kaže cienu. »*Za ime Božje!*« skrsti ruke milostiva gospodja. Što je to, brate? Veliki grieh? To ne! Da li je uobće grieh? Možda i nije! Samo! Samo: *lahkoumnost nedostojna kršćanina.*

Ide netko ulicom... zablene se nekamo... spotakne se. »*Ježuš Marija*« izpadne mu iz ustiju. Da li je to veliki grieh? Nije! Nego što? *Nepromišljenost, koja ne dolikuje jednoj kršćanskoj duši.*

Gospodja sjedi na večer u kazalištu. Sluša glasbu. Najednom kaže mužu: »Puccinija ja obožavam. Koja li božanska glasba!« Da li je to veliki grieh? Nije! Samo? *Samo nepromišljenost, koja se ne dolikuje finoći jedne kršćanske duše.* Jer zašto treba upravo Božje ime uzalud uzimati, ako zbog nečega hoćemo izraziti svoje stanovito razpoloženje! Nije to veliki grieh ,ali svakako je lakoumnost.

Ali ima još gorih lakoumnosti!

Sin je došao kasno uveče kući. Mati dolazi preda nj: gdje si bio?

— S prijateljem — odgovori sin.

— Nije istina! Zakuni se! — zahtieva mati. *Nepromišljena mati!* Ne ću sad govoriti o tome, kako i s čisto odgojnog gledišta škodi pokazivati da sumnjaš u istinitost sinovljeve izjave... Kad mi i onako ne vjeruju ,pa ću lagati, da budu barem imali pravo — zaključuje na to mnogo diete. Ali ne gledajući na to, grieh je lakoumno prisiljavati diete, da se za ovakovu sitnicu zaklinje. Jer zaklinjati se ili zazivati Božje ime za svjedoka dopušteno je samo *u najodlučnijim časovima života:* kod sklapanja ženitbe ,kod svjedočenja na sudu, kod nastupa u službu i t. d.

I oni dakle zloupotrebljuju Božje ime ,koji se iz običaja, nepromišljenosti *na svakom koraku zaklinju* pa makar i za istinsku stvar. A tako čine danas i odrasli ljudi, a ne samo nepromišljena djeca! I to najbolje pokazuje, koliko je medju ljudima razširena — *lažljivost.* Jer kad ne bi bilo lažljivosti, ne bi se nitko morao zaklinjati! Dostatna bi bila jednostavna ozbiljna rieč: »Molim, tako je. Ne običajem lagati!« Kako bi to bio postupak daleko dostojniji kršćanina!

Zakletva nije zabranjena u svim okolnostima. Bog je dopustio, da Njegovo sveto ime pozovemo za svjedoka u potvrdu istine u važnim pitanjima družtvenoga života. I sam Isus se zakleo pred sudom, kada je odgovorio na pitanje velikoga svećenika: »Zaklinjem te živim Bogom, da nam kažeš, jesi li ti Krist, Sin Božji?« Reče mu Isus: »Ti kaza«.

(Mat. XXVI. 63.) Ali *zaklinjati se zbog smiešnih sitnica,* kako je to danas na dnevnom redu medju ljudima — reći ću otvoreno često puta i medju takozvanim »dobrim kršćanima«, to je *zloupotreba svetoga imena Božjega!* Ako ta bezpotrebna zakletva nije lažna ili za kakvu griešnu stvar, nije onda težak grieh, ali je ipak *grieh,* kakav fina kršćanska duša ne može uzeti na sebe. Amen.

OSMA NEDJELJA PO DUHOVIMA:

»NE DAJTE SVETINJE PSIMA«

II.

Draga kršćanska braćo!

Zloupotrebljuju Božje ime i oni, *koji se zavjetuju, a ne izvršuju zavjeta.* Koji u nevolji, u pogibelji, u bolesti obećaju Bogu učiniti neko dobro djelo, a kad su dobili, što su molili ,liepo zaborave na svoje obećanje.

Braćo! Liepa je kršćanska misao, obećamo li Bogu prijatno dobro, *ako nam usliši neku molitvu.*

Ali onda obećanje treba držati! Jer Sveto Pismo govori: »Mnogo je bolje ne činiti zavjeta, nego iza kako si se zavjetovao, obećanje ne držati«. (Eccl. V. 4.)

Jednako je zloupotreba svetih stvari, ako netko uzvišene ideje svete vjere, osobe ili ustanove povlači po uličnom prahu svakidanjeg života. Ako netko vjerske ideje upotrebljava u plitkom smislu, ako ih profanira. Ima za to krupnih primjera, nad kojima bi se svatko sablaznio (kao na pr. kod je ono neki češki glasbenik skomponirao misu za orkestar jazz-banda!) a ima i manje zlih primjera, preko kojih ljudi običavaju prelaziti na dnevni red ,ali koji ipak vriedjaju finije vjersko mišljenje. Tako na pr. ako tko imena svetaca povlači u nezdravi zrak trgovačkog života, pa trgovačke firme nazivlju imenima svetaca, vriedja ne samo naše vjersko uvjerenje, nego razara i idealne vrednote ljudskog družtva.

»*Ne dajte svetinje psima!*«

Zloupotrebljuju ideje svete vjere *i one tajne ili javne vjerske sekte,* koje zavode jednostavni puk i zloupotrebljuju instinktivne vjerske težnje naivnoga puka koji be želio da dozna i najnevjerojatnije stvari na pr.: »skoro će doći konac svieta«, »Krist će se nanovo pojaviti i dati novo objavljenje«... it. d., da »ne valja svetkovati nedjelju nego subotu i t. d.

Ali zloupotrebljavaju svete stvari i oni i to strašno zloupotrebljuju, koji govore da ne napadaju vjeru, tà »vjera je privatna stvar« i to na-

vješćuju svuda i na svojim sastancima i u listovima i časopisima, a svuda govore protiv vjere i šire mržnju na vjeru samo da bi iz duše i srdaca vjernoga puka izčupali vjeru u Boga. Oni svi i te kako zloupotrebljuju sveto ime vjere.

Braćo! Ne dajte svetinje psima.

Ima još jedno zloupotrebljavanje svetinja i o tome moramo malo podrobnije da govorimo, a to je *kada čovjek kuša Gospodina Boga.*

Kako? reći će netko na to. Do sada sam znao, da smo običavali moliti: i ne uvedi nas u napast... Zar je moguće obratno, zar je moguće, da čovjek — slabo, maljušno stvorenje — kuša Gospodina, uzvišenoga Boga?

Dà — to stoji pisano: »Ne kušaj Gospodina Boga svojega«. (Mat. IV. 7.).

Boga kuša na pr. ako se tko *bez potrebe izvrgava pogibelji.* »Bog će već pomoći!«

Boga kuša, tko od Njega *traži čudo,* da bi se dokazala neporočnost nekoga. »Božje sudove«, kako su se obavljali u ona stara žalostna vremena poznamo još — hvala Bogu — samo iz knjiga. Danas još samo čitamo — i čitajući zgražamo se — da je bilo vremena, kada je netko svoju nevinost morao dokazati tako, da je bosim nogama morao ići po živom ugljevlju ,a da se ne opeče i da je ruku morao turiti u vrelu vodu, a da se ne ofuri. Govorili su: »Ako je nevin, neka ga Bog spasi čudom!« Crkvu je stajalo mnogo borbe, dok je te »Božje sudove«, koji su potekli iz starog poganstva izkorjenila i uputila ljude da imadu posve krive pojmove o Bogu oni, koji u ovakovim sudovima hoće Boga *poniziti do svoga sluge.* Hvala Bogu, danas nema više »Božjih sudova!« *Danas dakle ljudi više ne kušaju Boga. O, da! Više nego ikada!*

Jednom zgodom počeli su se farizeji prepirati s Isusom i tražiti čudo od Njega »kušajući Ga«. A Gospod Isus, koji je molbu stotnika i na povik prosjaka na rubu puta pokazao Božju moć, sada je traženje moćnih farizeja *najodlučnije odbio.* Sveto Pismo piše: »I uzdahnuvši u duhu svome, reče: Zašto ovaj rod traži znak? Zaista vam kažem? Ne će se ovomu rodu dati znak. (Mark. VIII. 12.).

Na prvi pogled ne razumijemo postupak Gospodina. Ta sada je imao priliku uvjeriti farizeje o svojoj Božanskoj moći, da bi i oni povjerovali u njega!...

Ne, ne! Evandjelista bilježi, da farizeji nisu zato došli k Isusu, da bi vjerovali u njega ,nego »da ga kušaju«. Da povjeruju u Isusa? — ne, zato su bili preoholi! Nego očekivali su od Gospodina jednu malu predstavu ,da vide, što može i umije taj prorok? Htjeli su vidjeti čudo. Da se obrate? Nikako! Ta o djelima Isusovim znalo se toliko i govorilo po cieloj zemlji, da su ona bila dostatna, da obrate sve ljude dobre volje. Ali oni se nijesu htjeli obratiti! Nego htjeli su vidjeti čudo — htjeli su vidjeti nešto interesatno, senzacionalni dogadjaj, prizor, koji bi im podražio živce, sve bi to prijalo ljudskoj znatiželjnosti! Eto i oni su htjeli.

da kušaju Boga tražeći od Isusa čudo, da se mogu nagledati senzacionalnih stvari. Da ni mnogi današnji ljudi nisu ništa bolji od ovih farizeja primjer za to navest ćemo u sliedećoj propoviedi. Amen.

DEVETA NEDJELJA PO DUHOVIMA:

»NE DAJTE SVETINJE PSIMA«

III.

Dragi kršćani!

Ima mnogo ljudi, koji traže u svemu samo svoje vlastito uživanje i zadovoljenje svoje znatiželjnosti i ne će da uvide, da se svetim stvarima čovjek smije približiti samo sa strahopočitanjem, a ne sa groznićavom željom profanih očiju. Tako su na primjer mnogi od onih ljudi. koji su dolazili u malo njemačko selo Konnersreuth, tražili ne vjeru nego zadovoljenje svoje profane znatiželjnosti promatrajući tajanstvene dogadjaje, koji su se tamo odigravali.

Što se dogadjalo u Konersreuthu? Tamo je jedna jednostavna djevojka, koja svaki petak proživljuje muke Isusove. Gleda kako sude Gospodina, sluša grube povike, pred njom se odvija ciela potresna golgotska tragedija, ona to sve proživljuje trpeći sama pri tom smrtne muke. Pet Kristovih krvavih rana pojavljuje se na njenom tielu i krv teče iz njenih rana... Sve to ona pretrpi i svaki petak. I kroz mjesece i mjesece ne uzima ništa za hranu, osim u svetoj pričesti maleni komadić hostije.

To bi bilo ukratko činjenično stanje. Cieli sviet govorio je o djevojci, u stanu koje skupljalo množtvo ljudi, da zadovolji svoju znatiželjnost.

A što je rekla, braćo, katolička Crkva?

Jedno od temeljnih načela katoličke Crkve jest, da je Isus doista činio čudesa, da njima dokaže svoju božansku moć, a tu je svoju božansku moć u poviesti Crkve često puta pokazivao preko svojih svetaca, kad je to trebalo zbog proširenja i utvrdjenja svete vjere. Ali opet i to je činjenica, da je sam Isus upozorio na opreznost, kad je govorio o lažnim prorocima i lažnim čudesima i znakovima i time opomenuo svoje pristaše, da ne lete za tajanstvenim i naoko čudesnim stvarima. Katolička Crkva doduše priznaje, da Božja svemoguća volja može u pojedinim izvanrednim važnim slučajevima prirodne zakone — promieniti? to ne! — nego u pojedinom slučaju učiniti nešto mimo prirodnih zakona — i to zovemo čudo. *Dakle Bog može učiniti čudo, to naučava naša vjera.* Kada na pr. Crkva proglašuje nekoga svetcem, u procesu za pro-

glašenje svetosti moraju biti dokazana barem dva čuda. Ali s kakvom neizporedivom strogošću postupa Crkva kod utvrdjivanja tih čudesa, o tom može imati pojam samo onaj, koji pozna stroge i točne odredbe, kojih se valja držati u preslušavanju svjedoka, na sjednicama crkvenih komisija i uobće u cielom postupku.

Jedan je odlični nekatolik imao nešto posla kod jednog rimskog kardinala, i dok je u predsoblju čekao, prelistavao je spise procesa glede proglašenja jednoga svetca. Nije se mogao dosta načuditi, s kakvom točnošću je iztražena i dokazivana i najmanja sitnica u procesu. To je svoje čudjenje izrazio i pred kardinalom: »Tako se radi! To valja! Ako Crkva svako čudo utvrdjuje ovakovom točnošću i strogošću, onda . . .« Ali mu kardinal upadne u rieč: »A znadete li, da od ovih čudesa, koje ste vi sad ovdje pročitali nije komisija prihvatila nijedno . . . Nijedno nije pronašla dovoljno dokazanim! . . .«

Draga braćo! Da Bog može činiti čudesa i da ih je i činio, da dokaže istinitost vjere Kristove, to je istina: to naučava naša sveta vjera. Ali da li se u pojedinim slučajevima može doista govoriti o nadprirodnom utjecaju Božjem, to jest o čudu kod rješavanja toga pitanja Crkva je izvanredno suzdržljiva i oprezna i čeka i čeka. Mnogo više nego ljudi, novine i široke mase. Crkva ne hlepi za čudesima i to je upravo ono, što mi se svidja! Ljudi su hiljadama jurili u mali Konnersreuth u Bavarskoj, jurili su, da gledaju djevojku, koja nosi rane Kristove — a Crkva? Bavarski su biskupi jednostavno zabranili svećenicima i vjenicima, da idu onamo. Zašto? Jer je naša sveta vjera oprezna! Tek nakon dugih iztraživanja, koja traju godinama i desetljećima ona daje svoju izjavu, da li je neki dogadjaj čudo ili nije. Braćo! Zar to nije sa strane Crkve ozbiljnost, koja svakom imponira? To je onaj uzvišeni mir, koji može dati samo sviest, da ona posjeduje podpunu istinu.

Ne vidimo li tu ujedno i onaj profinjeni osjećaj, što ga posjeduje Crkva, kad ima posla sa svetim stvarima? Jer kakvogod bilo rješenje, što se tiče Konnersreutha, da li se tu radilo o nadnaravnim ili naravnim dogadjajima, sigurno je, da je ta djevojka jedna pobožna duša, koja mnogo trpi za Krista.

A ako je tako, tada svatko smije onamo da podje samo sa strahopočitanjem. Ali što su često činili današnji nasljednici farizeja željnih vidjeti čudo, ljudi znatiželjni, pohlepni za senzacijama! Pokrivene glave, s cigaretama u ustima zurili su u djevojku, koja je trpjela . . . Dolazili su elegantni gosti iz raznih kupališta na samovozima, kao da se na večer idu malo pozabaviti u kazalište. Jedna joj je pače tvrdka ponudila, da će od njene male seljačke kuće načiniti kazalište i tamo pokazivati tu djevojku. Jedno joj je filmsko poduzeće obećalo milijune, da može njene muke u petak snimiti na film pa bi onda djevojku, koja trpi iz ljubavi prema Kristu pokazivali po velikim gradovima Europe na kričavim plakatima možda medju dva pornografska filma. U jednom je pače panoptikumu njena figura bila pokazivana pored voštanih figura zloglasnih ubojica! Braćo! *Evo to je surovost i netaktičnost čovjeka od danas! I najsvetije stvari povlači on po blatu i prlja ih gdjegod samo može kao prljavi puž.* To je današnja frivolnost ljudi niske duše, koji bi bili kadri i samoga Krista, dok je na Veliki Petak trpio na Kalvariji fotografirati! Eto toliko im vriedi ciela vjera!

Braćo! Htio bih jasno reći: da li se u Konnersreuthu dogadja čudo ili ne, naša se sveta vjera nije još izjavila ni za ni protiv. Ali kakvogod bilo rješenje, to na našoj katoličkoj vjeri ne će ništa promieniti.

Kada su farizeji znatiželjnom nametljivošću tražili čudo od Gospodina, Sveto Pismo piše: Uzdahnuo je u duhu. Tako i danas boli Gospodina, ako nekome nije dovoljan dokaz Njegov život i Njegova djela, ako im nije dosta djelovanje Crkve kroz dvije hiljade godina i svi oni vjerovjestnici, koje Crkva šalje, nego hoće kroz zabranjena vrata spiritističkih sjednica prodrieti u drugi sviet i znatiželjno juri za čudesimo i time — navodno — hoće utvrditi svoju vjeru. Što je to drugo nego opet zloupotreba svetih pojmova naše vjere!

»*Ne bacajte svetinje psima!*«, govori Gospodin i s time je zapoviedio, da s vjerskim stvarima uviek sa strahopočitanjem i dostojnom ljubavlju postupamo i da svete stvari ne povlačimo po prahu svakidanjeg života ne samo iz zlobe nego niti iz nepromišljenosti ili lakoumnosti. Ljude, koji znatiželjno jure za tajanstvenostima posramljuje duboka vjera jednoga liečnika iz Chikaga. I to ću vam izpripoviedati za konac propoviedi.

Ima tome već dosta godina, čulo se, da u južnoj Italiji jedan otac kapucin nosi na sebi rane Kristove. Neki liečnik iz Chikaga dao se na put. Dalek je to put: brzovlakom kroz Ameriku, nekoliko dana brodom i opet vlakom do malenog talijanskog sela, gdje je bio samostan. I sav taj put bio mu je uzalud! Nije mogao vidjeti ništa, jer je medjutim pater iz Rima primio nalog, da nikome ne smije pokazivati rane i da neprestano mora nositi rukavice tako da mu samo vrški prstiju budu slobodni toliko, da može služiti svetu misu.

Liečnik je govorio o svojim utiscima: »Rane nisam vidio. Pater je rekao kao nešto posve naravno: vrlo žalim, da ste toliko daleko putovali, ali vi ćete razumjeti, da ja kao redovnik moram slušati. To je na mene učinilo dublji upliv — rekao je liečnik — nego da sam vidio njegove rane« . . .

Eto, tako je braćo! Kako je ono rekao Spasitelj nevjernom Tomi? »Pošto si me vidio, vjeruješ. Blaženi oni, koji ne vidješe, a vjeruju.« (Iv. XX. 29.) Dogodilo se višeputa u životu Crkve, da je ovaj ili onaj svetac nosio na sebi znakove rana Gospodinovih i to je bez sumnje veliko odlikovanje sa strane Božje. Ali, braćo, *dogadja se ne samo jedanput nego svaki dan i svaki čas, dogadja se ne samo na jednom mjestu nego posvuda, gdje se prikazuje sveta misa, da se na našim oltarima na tajanstven, nevidljiv način obnavlja kao na križu smrt Gospodina našega Isusa Krista. O, tu je više nego u Konnersreuthu!* Ovdje ne trpi

samo jedna djevojka, koja ljubi Krista, *nego se prikazuje ovdje sam Gospodin Isus Krist*, prikazuje se za nas, iz Njegovih rana, poput biserja kaplje rosa blagoslova na naše duše. A ipak, dolaze li množtva onih kupališnih gostiju sa samovozima i stoje li po četvero u redu samo da dospiju onamo?!

Braćo! Ova njemačka djevojka, koja proživljuje muke Kristove, ma kakogod sud izrekla o tome Crkva — svojim strpljivim i mirnim trpljenjem u svakom slučaju dovikuje u današnji površni sviet: ljudi, ne buljite u mene znatiželjnim očima, nego gledajte toplom ljubavlju i razkajanim dušama na Krista na križ raspetoga, koga i ja toliko ljubim i iz ljubavi prema kome trpim.

Ljudi, poštujte svetinje!
Braćo, poštujte svete ideje vjere!
Braćo! poštujte Krista, koji trpi. Amen.

DESETA NEDJELJA PO DUHOVIMA:

SVJESTNO ŠTOVANJE KRŠĆANSKOG IMENA

I.

Draga braćo u Kristu!

Godine 1926. održan je u Chikagu medjunarodni euharistijski kongres. Bile su priredjivane svečanosti u nedostižívim dimenzijama, no bez sumnje najdirljivije je bilo noćno zasjedanje »Družtva Svetoga Imena« (»Holy Name Society«) Družtvo muževa osnovano sa svrhom, da proslavljuje i štiti sveto ime Božje sabralo je na to noćno zasjedanje stotine tisuća muževa u čikaški stadion i ne bješe duše, koja nije bila ganuta, kad su u tome bučnom velegradu medju tim milijunima ljudi, koji se trgaju samo za dolar i kruh, kad su u noći toga pokvarenoga velegrada. koji se ruga svakome idealu, gorjele svieće u rukama 250.000 mužkaraca simbolizirajući svietlo vjere, koje svietlo i gori u dušama tih 250.000 ljudi usred babilonske pokvarenosti toga grada.

Svietlo koje svietli, grije i oživljuje, svietlo svetoga Imena Isusova i svete vjere Isusove u labirintu današnje pokvarenosti!

Jesmo li svjestni toga, draga braćo, mi današnji pristaše Kristovi, jesmo li svjestni toga uviek, kakovu nam je dragocjenost povjerio Gospodin u svojoj svetoj vjeri? Živi li u nama ponosna sviest, da uviek kažemo: »Hvala Bogu, ja sam kršćanin katolik!«

»Noblesse oblige!«, »plemićko porieklo na mnoga toga obvezuje« — običivali su govoriti stari. Koliko dakle više možemo reći: »Le christianisme oblige«, — »kršćanstvo obvezuje«! Da smo kršćani nije to

samo počast za nas nego i velika obveza. I upravo o toj obvezi, koja proiztiče iz toga, što smo kršćani, a spada svakako u drugu zapoviedi Božju, govorit ćemo u dvije propoviedi i to danas i naredne nedjelje. U dvije dakle propoviedi govorit ćemo o svjesnom štovanju kršćanskog imena.

Jer, braćo draga, da čovjek ne psuje i uzalud ne uzimlje ime Božje, to je tek jedan dio druge zapoviedi Božje: negativna strana. Katolička se duša medjutim ne zadovoljava time: time hoće da izpuni i pozitivnu stranu te zapoviedi. A pozitivno izpunjenje se pak ne sastoji samo u tome, da Božje ime s poštovanjem spominjemo (o tome smo već govorili u predjašnjim propoviedima) nego i u tome, da kršćanskome imenu pribavimo poštivanje *i od drugih*, to jest *da kršćansko ime*, koje ima svoje porieklo od Krista *i sami štujemo, u kršćanskoj sviesti živimo i o tome, ako uztreba dadnemo svjedočanstvo i pred drugima.*

Svjestno štovanje kršćanskog imena!, o tome ćemo govoriti u dvije propoviedi. U prvoj ćemo promotriti one, *kojima fali kršćanske sviesti.* a u drugoj one, *u kojima živi ta kršćanska sviest.*

Koji nemaju kršćanske sviesti.

— Ti dakle priznaješ, dragi brate, da si kršćanin katolik? — nagovorim jednoga takvog čovjeka.

— Da! S ponosom priznajem! I svi su predci moji bili katolici.

— Da li bi to mogao dokazati?

— Dokazati?! Zar nije dosta, da sam pred cielim svietom — ako uztreba — spreman *udariti se u prsa i reći, da sam katolik?*

— Sigurno nije dosta! I sveti Jeronim se udarao u prsa, a ipak mu Gospodin Bog nije vjerovao!

— No, to je zanimivo! Kako se to dogodilo?

— Nije to samo zanimivo, nego i ujedno vrlo poučno. Znaš, tko je bio sveti Jeronim? Jedan od najvećih muževa kršćanstva! Zbog Krista je ostavio sve: udobnost, prijatelje, ondašnju civilizaciju i povukao se kraj Betlehema u samoću. Došao je veliki post i od mnogog odricanja jedva je na njemu još što ostalo osim kosti i kože. Dobio je težku groznicu i svi oko njega već su mislili: sad mu je konac. I težki bolestnik došao je izvan sebe i ugledao se odjednom pred Božjim sudom. Počinje sudjenje. Prvo je pitanje: »Tko si?« Jeronim hrabro odvrati pred Sudcem: »Christianus sum!«, »Kršćanin sam!« »Lažeš!« zagrmi prema njemu sudac. Ti si Ciceronac! I odmah ga pograbe i dobro izpropremlate. Oni, koji su stajali kraj bolestnika začudjeno su gledali, kako se tielo bolestnika trga u strašnim bolima. Istom, kad mu je postalo bolje, saznali su od njega što mu se dogodilo u grozničavom bunilu.

Dakle što je to bilo, braćo?

Sveti Jeronim, koji je za Gospodina Isusa Krista mogao podnieti najveće žrtve, za njega se odrekao svega — jednoga se samo nije mogao odreći: knjiga poganskog klasika Cicerona. Umjetnički način njegova pisanja toliko ga je osvojio, da je tog pisca i u svojoj pustinjskoj

čeliji čitao. I eto, kada se pred vječnim Sudcem u prsa lupao: ja sam kršćanin« — sama tvrdnja nije bila dovoljna i zbog Cicerona je dobio batina. Istina je, da se, kad je prebolio ovu groznicu, temeljito izliečio i od ciceronske groznice... Sad razumiješ, brate, zašto nije dosta samo tvrditi: ja sam katolik!...

— Da, to je istina... veliš na to. Ali gle — i turiš ruku u tašku: — evo ovdje je moj *krstni list!* I sad još ne vjeruješ, da sam katolik?

— Dozvoli, dragi brate, ja još uviek ne vjerujem. Krstni list je veliko blago, no on samo pokazuje, kakav i što *bi morao biti. Ali da li si* doista takav, o tom on ne govori ništa. Jednom poredbom možda ću se bolje izraziti što mislim. Krstni list je: putnica za nebo. Ali uzalud imaš putnicu — recimo nekamo za inozemstvo — ne će te onamo pustiti, ako nemaš na putnici vizum one zemlje, kamo putuješ. Krstni list je doduše putnica za nebo, ali sigurno je, da ne ćeš dospjeti onamo, *ako nemaš gore pečat vječnoga života, vizum kraljevstva nebeskoga. A što je to? Kršćanski katolički život!* Sada razumiješ, zašto niti sam krstni list nije dostatno svjedočanstvo!

— Razumijem, razumijem! Ali sad na koncu ne znam, kako ću dokazati to, da sam katolik!...

— A vidiš, ništa lakše od toga! Dozvoli, da te posjetim na pola sata. Za to vrieme uredit ćemo cielu stvar.

— Molim, bit će mi vrlo drago!

I podjosmo prema kući prijatelja. Uljudnom susretljivošću otvori on vrata.

— Izvoli unutra! Udjosmo u veliki salon, ali već na otvorenim vratima sam zastao.

— Molim te, ti si katolik?

— Kako ne! Ta već sam ti rekao!

— Da, da... *Ali pogledaj na stienama ove golišave slike!*...

— Ali molim te! Ta to su aktovi, koje su naslikali ovi i ovi znameniti umjetnici!

— Nisam ja rekao nijednom riečju, da to nisu umjetničke slike! A ipak — kako da kažem, zar jedan *katolik* ne bi mogao naći i *druge umjetničke slike* nego upravo ove? Da ti iz dana u dan neprestano podražuju osjetila? I da smetaju očima gostiju! Da sablažnjuju duše tvoje djece!

— Duše djece? Ta Ladislav ima tek dvanaest godina, a Marija istom deset. Što bi oni mogli vidjeti na tome. Ta oni to još ne razumiju.

— Ali dozvoli mi i vjeruj meni, koji već odavna odgajam i vodim duše mladeži: roditelji doma nemaju pojma o tome, koliko takove mekoputne frivolne slike po domovima kvare dječje duše!

— Ali, molim te, to su ipak umjetničke slike! Težko bih se od njih raztao.

— Dobro, dobro! Samo nemoj onda govoriti, da si katolik!... Vidim, da imaš i bogatu knjižnicu. Slobodno pogledam?

— Kako ne. Izvoli!

Tek sam jedan pogled bacio na knjige i opet sam ga zapitao:

— Molim te, ti si katolik?

Prijatelj nije više ni odgovorio, samo me je gledao.

— No da, jer da si katolik, *taj bi izbor knjiga bio posve nerazumljiv.* Od književnih djela jedno množtvo francuzkih romana od najsumnjivijih pisaca. Od naučnih knjiga Darwin, Haeckel i Bölsche i nekoliko pornografskih knjiga — nazovimedicinske knjige. Nigdje nijedne katoličke knjige. Nigdje nijedne vjerske knjige...

— Vjerske knjige? Imam i takovih. Pogledaj! Tu je Renanov: »Život Isusov«, tu je »Poviest inkvizicije«, tu su cieli svežnjevi spiritističkih knjiga. Tu su časopisi »Vojske spasa« i t. d.

— Da to vidim. A Sveto Pismo? Onakvu jednu knjigu, koja bi pisala i branila temelje katoličke vjere ili jednu nabožnu knjigu?

— Joj, molim te, nemoj se uvrieditи, ali takove su knjige tako dosadne.

— Dobro, dobro! Ali onda nemoj reći, da si *katolik!*

Medjutim pozvoni netko. Dolazi pošta.

— Molim te, ti si katolik pa si predplaćen na taj list, koji se biesno bori protiv svake kršćanske ideje?

— No, no. Mome uvjerenju to ne će škoditi. Treba znati, što pišu na drugoj strani! Uostalom to je vrlo dobro uredjivan list. Tako zvani katolički listovi su tako suhi, tako dosadni!...

— Dakle, u čemu si ti onda katolik?

— Ajde, nemoj se toliko jediti! Idemo k mojoj ženi... Upravo su kod nje neke gospodje na južini.

Priedjemo preko! Dekoltirani kipovi ne vise više samo na zidovima, nego u živom izdanju sjede kod stola za južinom! I kakvi se tu prazni razgovori vode usred ovoga namirisanoga družtva. O čemu govore i kakvim glasom govore! A svaka bi od njih mogla pokazati svoj krstni list!...

Braćo! Krstni list? Zar je dosta krstni list? Krstni list obvezuje na ozbiljni kršćanski život! Da vam kažem jednu poredbu svetoga Augustina — malo neobičnu, ali vrlo jasnu (Tract. 17. in Joan.): Dva čovjeka počnu pjevati istu pjesmu. Jedan je posve triezan i pjeva je umjetnički, a drugi nije baš triezan te pjeva vrlo loše — mieša same krive tonove. Kakove li disharmonije u ovome duetu! Upravo tako je — veli sveti Augustin — kad se netko ustima moli Bogu: sveti se ime tvoje, a životom svojim neprestano vriedja Boga. Ili: tko u džepu nosi doduše krstni list, a od svega se toga ne vidi u njegovom životu ništa.

Ne uzmi ime Božje uzalud! *I onaj uzima uzalud ime Božje, koji kršćanskim imenom vara druge ljude.* Kako je moguće varati koga s kršćanskim imenom? Tako ako tko samo nosi na sebi kršćansko ime, a iza toga ne stoji i kršćanski život, ako je kome na vratima kršćansko ime samo cimer i to lažni cimer!

Na nekim trgovinama sukna mogli ste čitati gdje piše: ovdje se prodaje pravo englezko sukno. Naivni kupac tek je kasnije opazio, da je u tkanini više pamuka nego vune, jedno je bilo napisano na cimeru, a drugoga je bila puna trgovina. Tako isto uzima uzalud ime Božje i onaj kod koga je jedno kršćansko ime, kojim se kiti, a drugo je čega je pun njegov život, njegovo srdce i njegove misli. I za takove vriedi ono, što je već u starom Zavjetu Gospodin predbacio Židovima, a Isus je primienio na farizeje: »Ovaj me narod časti ustima svojima, ali je srdce njegovo daleko od mene.«

Eto, to je jedan tip kršćana: oni, kod kojih fali kršćanske sviesti.

A drugi tip su oni, koji imaju kršćansku sviest. O tima ćemo razmatrati drugi puta. Amen.

JEDANAESTA NEDJELJA PO DUHOVIMA:

ONI, U KOJIMA ŽIVI KRŠĆANSKA SVIEST

II.

Draga kršćanska braćo!

A) Ja sam kršćanin katolik! Znaš li, brate, što to znači? Znači, da je Božje ime neizbrisivo upisano u mojoj duši po kršćanstvu *i da tome imenu treba da pribavim slavu i čast!*

Cielom stvorenom svietu je zapravo zadaća navješćivati Božju slavu, navještati, da je On jedini Gospodin, On jedini Neizmjerni. Nebo i Zemlja, zviezde i oluje, vrhunci i brda i pjev ptica, divlje šume i skromna potočnica... sve to navješćuje slavu Božju, *ali ime Božje nije upisano u njih, kao što je upisano u moju krštenu dušu!* Izmedju svih stvorenih bića samo u meni postoji *svjestna* ideja Boga, samo u meni *živi* Bog! Ime Božje pogrditi sposoban je samo čovjek, ali i imenu Božjem dati čast na zemlji sposoban je opet samo čovjek.

Braćo! Koja li bi uzvišena samosviest morala proizticati iz ove pomisli: *Bog živi u meni!* Kako li dakle treba da poštujemo sama sebe! Kakovo li sveto poštovanje moram da osjećam prema samome sebi! Eto sad razumijem ono, o čemu sam toliko i toliko puta čuo govoriti: *što je to ljudsko dostojanstvo i dostojanstvo kršćanske duše!*

Znate li, tko časti kako treba Božje ime? Onaj kod koga u mislima, riečima i djelima tinjaju, žive i pokazuju se Božje misli, rieči i djela.

Treba da budemo živo izdanje svetog Božjeg imena i njegove slave! Kršćanskom imenu treba da pridonosim čast ne samo onda kad sam u crkvi, ne samo onda, kad molim, nego i onda, kada *radim*, kad se *odmaram* i kada se *zabavljam*. Boga neka slavi obiteljski moj život, rad u

mome zvanju, moja trgovačka djelatnost, moj rad u tvornici i svuda. Braćo! Sunce slavi Boga time što svietli. Zviezda ga slavi time, što svjetluca. Ptica ga slavi time, što pjeva. Cviet ga slavi time, što miriše. A čovjek? Čovjek slavi Boga time, *što po volji Božjoj živi.*

To bi bilo svjestno štovanje kršćanskog imena!

B) Ali ako ova mjerila pokušamo primjeniti na današnje tako zvano kršćansko družtvo, naići ćemo na strašne činjenice.

Po kršćanskom brojenju vremena živimo u 1943. godini. Živimo u kršćanskoj Evropi, u kršćanskoj katoličkoj zemlji. Prolazim ulicama, promatram tu jurnjavu i prometanje ljudi, razgovaram s ljudima... *Jesmo li doista kršćani?* Da li se to gdjegod vidi, gdje i u čemu? Razumiju li ovi ljudi, ova ljudska naša braća, što jure i napred se turaju, ovi ljudi, koje izjeda posao, izjeda uživanje, razumiju li oni, zašto je medju nas došao Isus. I ako razumiju, *da li ga sliede?* Da li se vidi u njihovom životu, u njihovim mislima, govorima, namjerama, željama, da je Krist prošao medju nama i da nas je naučio, što je prava vriednost. Da li je ljudima kršćanstvo još izvor snage, da li je to njihovo uvjerenje, načelo, pogled na sviet ili je to za njih samo limunada, samo neka estetska raznježenost, neko svečano, od predja nasljedjeno odielo, koje oblačimo samo na svetkovine, ali u kojem se ne može raditi niti više provoditi svakidanji život!

Jesmo li još kršćani? Pogledajmo samo malo oko sebe! Kako žive ljudi u gradovima i selima, kakav je družtveni, obiteljski život?

Jesmo li još kršćani? Pogledajmo samo, što imponira množtvu ljudi. Kako je sve to, što njima imponira daleko od kršćanstva!

C) Da ne nastavljam dalje! Samo još jedna misao: Da: *usprkos svega gore rečenoga, treba ipak da budemo kršćani! Svjestni, ponosni na svoju vjeru i kršćani, koji će živjeti po svojoj vjeri!*

Što da učinimo? Da ostanemo po strani? Da plačemo? Da jadikujemo? Da lamamo rukama?

Ne, braćo! Fatalizam, sudbina, slučaj te rieči katolik ne poznaje! Pustiti sviet da ide svojim putem, to nije katolička misao: »laisser faire, laisser aller«. Strašljivo se povući u svoju sobicu i tamo mirovati, što nije katolički. Katolicizam mora i te kako jakom rukom zagrabiti u vrtlog svieta! On mora prihvatiti za kotač kola, što jure i odvesti ih onamo, kamo on hoće.

Da: *mi vjerujemo, da je Krist vrhunac svega u svjetskoj poviesti. Vjerujemo, da s Kristom stoji ili pada sviet.*

Vjerujemo, da Deset zapoviedi Božjih treba opet povratiti u život svieta, koji ih je odbacio!

Vjerujemo, da bez dosljednoga, svjestnoga katoličkog života nema proljeća, nema cvjetanja, nema družtvenoga života, nema novog tisućljeća!

Braćo! Ne krzmam se izjaviti, da nam treba takovih katolika, koji će pobuditi pažnju i udivljenje u ovom svietu.

Pobuditi pažnju i udivljenje? Čime?

Time, što će ozbiljno shvatiti Deset zapoviedi Božjih te njih i govor na gori primieniti na svoj svakidašnji život. Time, što će za ženu, za ženidbeni život, za obiteljski život finim poštovanjem osjećati i tako o njima misliti. Takovi ljudi ojačat će evropsko družtvo. Bez takovih ljudi postoje još samo: »Der Untergang des Abendlandes« i uništenje ciele evropske uljudbe.

Draga braćo! Jedan visoko naobraženi Evropljanin mnogo je putovao po dalekom Iztoku i onda se vratio u Evropu. Tu je u jednom evropskom velegradu sreo nekoga svoga davnog prijatelja.

Znaš — reče on prijatelju — kad bi mi netko dao da biram da prije svoje smrti proživim još petnaest godina u Evropi ili pet godina u Kini nijedan trenutak se ne bi promišljavao: odlučio bih se za Kinu. Znaš: tamo sam imao jednog dječaka za pomoćnika. Kako li je on na sve mislio, s kakvom je on savjestnošću obavio svaki posao!... Kina je još zemlja, gdje je ljudska rieč još ozbiljna stvar i gdje su ljudi još vjerni...

Tako je govorio taj čovjek o poštenju kineskih pogana.

I sada mi na pamet pada muka naših vjerovjestnika, koje šaljemo na Iztok. Kako im često pogani u lice odkrešu: što? vi hoćete nas na kršćanstvo obratiti, a vaši se kršćani kod kuće medjusobno mrze. Donosite nam betlehemsku zviezdu? Ta njeno svietlo niti vama više ne svietli! Pustite nas na miru! Mi smo bolji ljudi nego kršćani!...

Da, tako govore pogani našim vjerovjestnicima!... A što možemo na to odgovoriti? Što može odgovoriti na to današnji evropski kršćanin, koji je do vrata ugrezao u kaljužu, evropski kršćanin, koji jedan drugoga uništavaju, vječno se bune, žive u nemiru, psuju, proklinju, što mogu odgovoriti na to?

Srdce nam se grčevito steže, suze nam cure iz očiju. Imate pravo, daleka braćo! Osramotili (kompromitirali) smo svetu Kristovu stvar. Ali ćemo svom dušom nastojati, da se natrag vratimo Kristovim zakonima.

Braćo! Kad svaki pojedini kršćanin katolik postane čista baklja, koja će gorjeti Kristovim životom, pokazivati put, imponirati, osvajati i svietliti, tada će biti sviet kršćanski, tada će biti život dostojan Krista, tada će to biti miran ljudski život.

Gospode Isuse Kriste! Mi te ljubimo — ali to nije dosta! Mi te slušamo — ali to nije dosta! Mi te obožavamo — ni to nije dosta! Gospode, Gospode! Mi te sliedimo i to je dosta. Amen.

M. Stipić:

MALE NEDJELJNE PROPOVIEDI

TREĆA NEDJELJA PO DUHOVIMA:

MILOSRDNO SRDCE ISUSOVO

Predjučer je bio blagdan Presvetog Srdca Isusova. U Srdcu Isusovu slavimo ljubav Božju prema svakom čovjeku. Bog toliko ljubi sviet, da nije poštedio ni vlastitog Sina, nego je i njega predao na smrt za spasenje svega čovječanstva. Koliko je Bog milosrdan prema ljudima, i koliko želi da svoje milosrdje pokaže grješnicima vidi se i iz toga, što je Isus htio, da i mrtvo njegovo Božansko Srdce bude kopljem probodeno, da svi poznamo, da i mrtav Isus misli, kako bi nam oprostio griehe. Zaista je bezkrajno Isusovo milosrdje! U prispodobi u današnjem evandjelju o izgubljenoj ovci i drahmi Isus nam objavljuje, koliko je veseo, kad može da skrušenom grješniku oprosti najcrnji grieh. Promotrimo, da:

1. *Isus strpljivo čeka grješnika.* Isus se nikad ne može umoriti u strpljivom čekanju na grješnika. Svakog grješnika Bog čeka do zadnjeg daha njegova života. Isus ne će smrti grješnika, nego da se obrati i da živi navieke. Niti je Krist došao na sviet da sudi grješnike, nego da ih potakne na pokoru i obraćanje. Kad su otvrdnuti grješnici doveli k Isusu grješnicu Mandaljenu, da je osudi, On nije osudio ni nju ni njezine tužitelje. Nju je vidio da se stidi i mrzi na svoje sramotne nečistoće, pa joj kaže: Ni ja te ne ću osuditi. Idi, i odsada ne grieši više! (Iv. 8, 11). I njezini licemjerni tužitelji bili su grješnici, pače im je Krist spočitnuo grieh, i oni su odalečenjem priznali da su grješnici, ali ih Isus ne osudjuje, nego čeka, da bi se obratili te i njima oprostio njihov grieh. Nije u Isusovoj naravi da sudi živa čovjeka, nego da čeka i oprašta. Tomu je najbolji dokaz slučaj razbojnika razapeta s desne Isusove. Obama razbojnicima Isus je učinio jedinstvenu milost time, što je htio, da istom kaznom umru zajedno s Njime. Pokazao im je tu milost, da u Isusovoj prisutnosti lakše uvide svoj grieh i skrušenije se pokaju. Grješniku s desne strane Isus je oprostio grieh u zadnjem času njegova života, pače ga je osobno kanonizirao za Svetca katoličke Crkve. I onoga s lieve nije osudio, dok je i zadnji tračak života pokazivao, iako je s križa klevetao i rugao se Isusu! Da se je i on pokajao u samom trenu razstanka s tielom, i njemu bi milosrdni Isus oprostio. Koliko, dakle, i mi moramo računati s Božjim milosrdjem, da će nam rado oprostiti sve griehe. Takodjer treba da smo milosrdni prema bližnjemu, da ga ne sudimo. Dobro je kazao Krist: Ne sudite, da ne budete sudjeni (Mat. 7, 1), i: Blaženi milosrdni, jer će oni milosrdje postići (Mat. 5, 7).

2. *Isus pažljivo traži grješnika.* Kad i mi što vriedna izgubimo, to tražimo pomnjivo i zabrinuto. Koliko li ljudi sa suzama na očima ne traže izgubljenu stvar? To je samo blieda slika zabrinutosti i božanskih suza, kojima Isus traži izgubljenog grješnika. Isus je ronio gorke suze nad grješnim Jeruzalemom. Poslije je za nj prolio i svoju božansku krv. A šta Isus ne čini, da iza svoje muke i smrti nadje grješnog čovjeka!? Znate li, da u svakom grješniku otajstvenim načinom vre prolivena Isusova krv, koja ga sjeća milosti svetog krštenja i zove na pokoru i oproštenje? Sjećate li se, kako je Isus tražio i našao na Jakovljevu zdencu grješnu Samaritanku, da joj oprosti šest preljubočinstva? I oprostio ih je, kad se ponizno pokajala. Kako je tražio cariničkog činovnika Zakeja i potakao ga da vraća tudje, i oprostio mu grieh? Sav život Isusa Krista na zemlji, u nebu i sada u njegovom otajstvenom boravku na svietu nije šta drugo do li traženje grješnika da im oprosti griehe. Slava presvetom Božjem milosrdju!

3. *Isus milosrdno oprašta griehe.* Kad je preko sv. Marije Margarite Isus svoje Srdce objavio svietu, htio je time da probodeno i trnovom krunom okrunjeno Božansko Srdce ljudima iznese pred oči, da je Sin Božji postao čovjekom jedino zato, da kao Jaganjac Božji skrušenim grješnicima oprašta griehe. Kako je sunce sama vatra, a more je sama voda, tako je Isus samo milosrdje. On je interesiran da prašta naše griehe, jer smo Ga zapali života i smrti. Tko nešto krvavo zaradi, taj zna to cieniti. Isus je krvavo zaslužio naš vječni život, zato punim srdcem i dušom oprašta naš grieh. Juda je izdao i prodao Isusa za sramotnih malo novaca, a Isus mu daje srdačan poljubac, da bi ga ponukovao, da se pokaje, i da mu oprosti! Petar ga je triput izdajnički zatajio, a Isus ga pogleda samilostno, i na Petrovu suzu pokajnicu od srdca mu opraš-ta. Toma pred svim apostolima tvrdi, da ne će vjerovati da je Isus uzkrsnuo, dok osobno svoje prljave prste ne stavi u Njegove presvete rane! Ali Isus leti k Tomi i pruža mu rane na prsima, da ih se dotakne i vjeruje da je uzkrsnuo. Tako je Srdce Isusovo milosrdno i voli da oprosti!

Mislimo na milosrdje Presvetog Srdca Isusova. Molimo ga, da poznamo milosrdje njegovog Božanskog Srdca. A još radije podjimo na sv. izpovied, da pružimo Isusu prigodu, da oprosti naše griehe. Tu ćemo kroz malo časa osjetiti na djelu, kako Isus čezne, da nam oprosti griehe. Svi smo grješnici. Ljubimo Presv. Srdce, da nam oprosti griehe. Molimo Božansko Srdce za obraćenje grješnika. Budimo i mi milosrdna srdca prema bližnjemu.

ČETVRTA NEDJELJA PO DUHOVIMA:

BOŽJI BLAGOSLOV

Kad mi kršćani obavljamo koje pobožno djelo, uviek se prije prekrižimo i time svjedočimo, da ga hoćemo obaviti: U ime Otca, i Sina, i Duha Svetoga. Božja djela treba obaviti s Bogom! Takodjer, prije svakog važnijeg posla molimo: »Djela naša, molimo Gospodine, milošću svojom preteci i pomoću prati, da svaka naša molitva i radnja s tobom vazda počinje i s tobom svrši.« I kad svećenik počinje bilo što blagosloviti, najprije moli: »Pomoć je naša u imenu Gospodina, koji stvori nebo i zemlju.« Svim tim hoćemo da kažemo: Ti si, Bože sve, a mi smo ništa; u Tebi, Bože, živimo, mičemo se i jesmo, pa onda svako naše djelo, bilo znatno ili neznatno, bilo naravno ili nadnaravno, u tebi ima svoj početak, nastavak i završetak, pa ga blagoslovi, Stvoritelju neba i zemlje, svojim sudjelovanjem, da bude tebi na slavu i nama na vječno spasenje. U današnjem evandjelju imamo divan primjer, da čovjek sam po sebi ne može ništa, dok s Božjim blagoslovom može sve. Petar se je po svojoj volji svu noć trudio, da ulovi što ribe, ali nije uhvatio ni jednu, no, kad je na zapovied Kristovu iznova bacio mrežu u more, ulovio je toliko ribe, da je mreža pucala od obilja. Eto, koliko vriedi pomoć ili blagoslov Božji!

1. *Potreban nam je Božji blagoslov.* Naš život ne potiče ni od nas, ni od naših roditelja, nego od Boga. Mi ne dajemo sebi život. To je jasno. Roditelji su samo rodili naš život, ali ga je Bog stvorio. Kad su sedam braće Makabejaca išli na stratište, da polože život za Boga, majka ih je bodrila na mučeničtvo riečima: Ne znam, djeco, kad sam vas primila u moju utrobu, niti sam vam ja podielila život i dušu, niti sam ja složila pojedine vaše udove, nego Bog stvoritelj svieta (Mak. II. 7, 22). Ako je naš život od Boga, onda i djela našeg života iztječu od Boga. Zato moramo misliti na Boga, da pomogne, blagoslovi, usreći naš život. Liepo kaže Bog u Sv. Pismu: U mene se nadju bogatstvo i čast, i postojano dobro i trajno blagostanje (Priče, 8, 18). Sva su ljudska nastojanja oko sretna života nekoristna i uzaludna, ako ih ne prati Božji blagoslov. Niti je šta onaj koji sadi, ni onaj koji zalieva, nego Bog, koji daje da raste (I. Kor. 3, 7). Kaže Mudrac: Bez Boga nema ni mudrosti ni razboritosti ni savjeta. Konj se oprema za dan boja, ali pobjeda dolazi od Gospodina (Priče, 21, 30). Kad su se ljudi hvalili, da su naobraženiji nego li dandanas. Pak? Kad su jadniji što li uprav danas? A zašto? Jer mudrost modernog čovjeka protivna je Bogu, pa nema Božjeg blagoslova i strovalila je sviet u današnje nezapamćeno zlo! Pred kojih deset godina, na tako zvanoj londonskoj konferenciji, sastalo se je oko tri tisuće najučenijih glava iz svega svieta, da viećaju o ekonomskom blagostanju čovječanstva. Nakon šest mjeseci razišli su se svojim kućama bez ikakva uzpjeha. Zašto? Jer u svojim viećanjima ne samo da nikad

nisu spomenuli Boga, nego su ga se i stidjeli, čak Ga i vriedjali grješnim životom! Kaže Sveto Pismo: Proklet čovjek, čije se srdce odvraća od Boga (Jer. 17, 5). Bezbožnik nema sreće u životu!

2. *S Božjim blagoslovom sve nam ide na dobro.* Kako da ne ide na dobro naš život, kad je u njem Božja milost? Kako da ne idu na dobro naš rad, zanimanje, služba, kad ih prati Božja milost, blagoslov? Kako da ne budu sretni djevojka i mladić, muž i supruga i svaka obitelj, kad u njima vlada zrelost kršćanskog života? Bog dobrom čovjeku uklanja zlo, a pribavlja dobro. Kako je dobri Josip bio sretan u tudjoj zemlji, jer ga je pratio Božji blagoslov, a kako su njegova grješna braća, koja su ga prodala, trpjeli od glada? David s Božjim blagoslovom postao je kralj, dok grješni Saul izgubio je priestolje. Bog se protivi oholicama, a ponizne sliedi svojom milošću. Nitko ne može donieti primjer, da bi Bog zaboravio onoga koji je dobar. I siromaški kruh sladak je, kad ga prati Božji blagoslov, dok bogatstvo ne daje mira ni zadovoljstva nijednom bezbožniku. Pobožne osobe znadu biti sretne i zadovoljne i u svom siromaštvu, i u bolesti, i u progonstvu, dok svi grješnici prije ili kasnije uvide, da je grieh bio početak ove ili one njihove nesreće.

3. *Kako ćemo postići Božji blagoslov?* Cienimo Božju milost, ne činimo grieha, i eto Božjeg blagoslova u našem životu! Dobar roditelj ne može da ne voli svoje dobro diete. Bog ne može da nas ne ljubi, kad smo dobri. Kaže sv. David, da je bio mlad i star, ali da nije nikad susreo dobrog čovjeka, koji bi bio gladan kruha (Ps. 36, 25). Pobožna molitva kao munjovod privlači Božji blagoslov na pojedinca, na obitelj, na narod i državu i odstranjuje svaku nesreću. Pita Isus: Koji će otac medju vama sinu svomu, ako zamoli kruha, dati kamen? ili ribu, zar će mu mjesto ribe dati zmiju? (Lk. 11, 11). I bez čudesa Božja Providnost skrbi se za one, koji se Njoj mole. I milostinjom potičemo dragog Boga, da njegov blagoslov prati naš život. Tko pruži bližnjemu, tomu će Bog svojim blagoslovom naplatiti na ovom i drugom svietu. Kaže Isus: Dajte i dat će vam se (Lk. 6, 38). Dajmo mi ljudima, a Bog će dati nama. Milostinjom zadužimo se Bogu, da i On dade nama! Posebni Božji blagoslov prati one, koji žive po Božjim zapoviedima, posebno kad obslužuju drugu, četvrtu i šestu Božju zapovied: Ako budeš izvršio zapoviedi Božje, svi blagoslovi doći će na tebe. Blagoslovljen ćeš biti u gradu i u polju. Blagoslovljen ćeš biti, kada dolaziš i kada odlaziš (V. Mojs. 28, 1). Da nas prati Božji blagoslov treba još da smo zadovoljni s onim, što imamo i što jesmo. Očit je Božji blagoslov u obiteljima, koje su pobožne, skromne i ne hlepe za bogatstvom. Na kraju ne smijemo zaboraviti, da izvanredni Božji blagoslov prati sve one, koji su pobožni Presvetom Srdcu Isusovu i Marijinom.

Budimo Bogu dobri, pa ćemo imati Božji blagoslov u našem životu! S njime ćemo znati liepo i zadovoljno živjeti.

PETA NEDJELJA P ODUHOVIMA:

DUH KRŠĆANSTVA

Odlomak današnjeg evandjelja uzet je iz znamenite Isusove Besjede na gori. U toj Besjedi Isus je položio ustavne temelje svom kraljevstvu na ovom svietu. Ustav Isusova kraljevstva ima pred očima duhovnoga čovjeka, naime, kakav ima biti čovjek u duhu, u srdcu, svojoj unutrašnjosti. Licemjerstvo je gruba nagrda kršćanstva. Kristova vjera traži dušu, srdce. Blaženi su oni, koji su siromasi duhom i čista srdca. Ne kalja čovjeka, što ulazi u usta, nego što izlazi iz usta, iz duše, iz srdca. Iz usta, iz srdca izlaze zle misli, ubijstva, preljube, kradje, lažna svjedočanstva, psovke. Božji zakon treba imati u srdcu. Uzaludno je sve štovanje Boga, kad ostaje na usnama, a srdce je daleko od Boga. A kako je najveća Božja zapovied ljubav prema Bogu i bližnjemu, pače u svakidanjem životu na prvom je mjestu ljubav prema bližnjemu, budući je bližnji odraz nevidljivog Boga, te u ljubavi prema bližnjemu stvarno pokazujemo ljubav prema Bogu, Isus u današnjem evandjelju objavljuje svojim vjernicima, kakvo srdce treba da imadu prema bližnjemu. Kršćanstvo dakle traži:

1. *Duha strpljivosti.* Srčba je prava djavolska zloća. Srdit je čovjek više manje biesan. Srdi se zato, što je nešto umišljeno ili stvarno dirnulo njegovu oholost ili kakav materijalni interes. U srčbi čovjek više manje gori od biesa. Srčba, kao vulkan, izbacuje iz sebe zavist, mržnju, osvetu, svadju, ubijstvo, psovku, kletvu. Saul je u srčbi zamrzio Davida, i uviek ga je gledao krivim okom i da ga usmrti. Sinovi Jakavljevi u srčbi zamrzili su najmladjega brata Josipa i skrojili osnovu, da ga ubiju. Onda je strpljivost prema sebi i bližnjemu prvorazredna kršćanska krepost. Stara rieč svjedoči, da će se znati spasiti svatko, koji se zna uztrpiti. Bez krotkosti i blagosti nema kršćanskog života. Isus traži od svakog kršćanina: Uzmite jaram moj na sebe i naučite se od mene, jer sam krotak i ponizan srdcem, i naći ćete pokoj dušama svojim. (Mat. 11, 29). Slavni biskup Ketteler kao djak bio je silno srdit, te je znao u naglosti ubiti svog lovačkog psa i nožem izrezati cipele, koje su mu bile tiesne. Kasnije je odricanjem i molitvom postao tako blag, te jednom dečku, koji je bio plaćen da biskupu pljune u lice, nakon što je to i učinio, ne samo da je oprostio, nego mu je dao novaca, da to ne učini komu drugomu. Na sve pogrde i osvade, koje je Isus primio na sudu pred Pilatom, kaže sv. Evandjelje, da je šutio. Uprav je na kršćanski bio mudar Sokrat, koji na nečiju težku uvredu odvratio je ovo: Udario bih te, da nisam srdit!

2. *Duha mira.* Kršćanin je onaj, koji uz žrtvu svog sebeljublja i drugih vremenskih interesa oprašta bližnjemu i sve poduzme, da živi sa svakim u miru. Mir je baština, koju je Isus u oporuci ostavio svojim vjernicima: Mir vam ostavljam, mir svoj dajem vam (Iv. 14, 27). Za

ljubav mira Isus je poljubio svog izdajicu Judu. Za ljubav mira David je oprostio svom progonitelju Saulu, kojeg je mogao za odmazdu ubiti, ali je velikodušno oprostio. Evo u današnjem evandjelju svjedoči Isus, da isti nebeski Otac, za ljubav mira, opraštanja, pače zbog sloge izmedju nas ljudi, Bog sebe zapostavlja onom čovjeku, koji je došao u hram da prinese žrtvu, ali kako taj nije bio u miru s bližnjim, Bog mu zapovieda, da ide prije primieti bližnjemu žrtvu oprosta i mira, a tek onda da Njemu prinese dužnu žrtvu. Koliko se Bog žrtvuje, da nam dade primjer, da se mi žrtvujemo za ljubav mira s bližnjim! O miru s bližnjim govori Isus i u drugom blaženstvu: blaženi mirotvorni, jer će se oni sinovi Božji zvati (Mat. 5, 9). Naša rieč kaže: Bolji je mir nego pir. Svetci bi Božji rado i život položili, da sačuvaju mir. Poznat je pozdrav sv. Franje asiskoga: Mir i dobro! Budimo tvorci mira. Krotimo našu zlu ćud, da sve pretrpimo za ljubav mira.

3. *Duh ljubavi prema neprijatelju.* Još je značajnije i potrebnije za kršćanski život, da činimo dobro svom neprijatelju. Tko ima bilo šta u srdcu protiv svom neprijatelju, taj nije pravi nego lažni kršćanin. Svi lažni kršćani jednaki su poganima i neznabožcima. Ljubav prema neprijatelju je izvorna oznaka kršćanskog života. Po griehu smo svi Božji neprijatelji, dok Bog nije neprijatelji nikomu. On daje život, sunce, kišu, zdravlje, imanje i svojim neprijateljima. Isus ide na mučeničku smrt za svoje neprijatelje. On oprašta i moli za svoje mučitelje: Otče, oprosti im, jer ne znadu, šta čine. Longinu, koji mu je probo Srdce, ozdravlja sliepo oko. Nakon što je Isus primjerom života oprostio i dobro činio neprijateljima, kaže nam: Ljubite neprijatelje svoje, činite dobro onim, koji na vas mrze, i molite se za one, koji vas progone i kleveću, da budete sinovi Otca svoga nebeskoga, koji čini, da sunce njegovo izlazi nad zlima i dobrima, i daje kišu pravednima i nepravednima (Mat. 5, 44). Kad je neki neprijatelj pokušao da na mrtvo ubije sv. Franju salezkoga, ali nije uspio, pitali su Svetca, čime bi uzvratio neprijatelju, da mu je izbio jedno oko, na što je on odgovorio: da mi je izbio lievo oko, ja bih ga s desnim gledao još milije. Kad je neki razbojnik ubio muža grofice sv. Ivanice de Chantal, ona je zatražila da bude krstnom kumom djetetu ubojice svog muža, da time pokaže, da mu prašta.

Molimo Isusa, da nam udieli duha pravog kršćanstva, najviše u tom, da prema bližnjemu budemo strpljivi, mirotvorni i ljubimo iste neprijatelje.

ŠESTA NEDJELJA PO DUHOVIMA:

SLAVIMO BOŽJU PROVIDNOST

Nalazimo se u mjesecu, kad ženjemo naše žitarice, koje nam daju najpotrebniji i najsladji dio tjelesne hrane, a to je kruh svakidanji.

Bit će to razlog, zbog kojeg je Crkva u ovu šestu nedjelju po Duhovima stavila evandjelje, koje govori, kako je Isus po drugi put čudesno nahranio oko četiri tisuće gladnog naroda, da se tako sjećamo, kako Božja Providnost vodi skrb o svim čovječjim potrebama duše i tiela, pače, kad je potrebno, Ona i čudesno ide u pomoć onima, koji se stavljaju pod njezinu zaštitu. Dobro je kazao sv. David, kad je posvjedočio, da ni mlad ni star nije naišao na bogobojaznog čovjeka, koji bi prosio kruha, jer radišnom i pobožnom čovjeku ide u susret i Bog svojim darovima i lagoslovom. Slavimo Božju Providnost, jer:

1. *Svako dobro dolazi od Boga.* Najprije nam je Bog podario život. Roditelji su nas dali na sviet, ali nas je Bog stvorio po njima. Malo je tko od nas sasvim sličan roditeljima, ali svi smo mi ljudi vjerna i živa slika Boga. Boga poznamo po sebi, a sebe po Bogu. Nije nam Bog darovao samo život, nego je u svietu sve tako divno uredio, da možemo mirno i sretno živjeti. Provodio nam je zrak, sunce, vatru i vodu. Sve nam to daje ljubezna ruka Božja bez ikakva većeg našeg sudjelovanja ili rada. Providio nam je zemlju, oranice, livade, usjeve, stoku. Providio nam je sjemenja svake vrste. Pripravio nam je i sirovina, od kojih pravimo odjeću i obuću. Darovao nam je pamet i deset prsta, da stvari preradjujemo na svoju korist, čak i na udobnost života. Moderne tekovine svjedoče nam šta može čovjek napraviti iz sirovina, koje vadimo iz Božje zemlje. Tako je sve Božje: i sirovina, i radna ruka, i pamet, koja ravna i izmišlja. Zaista malo bi se imali diviti čudu današnjeg evandjelja, kad svagdano imamo pred očima kako Bog naravnim načinom svojom kišom, suncem, zemljom i klicom života od jednog zrnašca pšenice napravi ih trideset i četrdeset, a od jednog zrna kukuruza učini ih koju stotinu, čak i tisuću! Uz nadnaravna imadu i naravna čudesa! Ako u jednoj zemlji nema obilata roda, i da djeca Božja ne stradaju od glada, Božja Providnost dade roda u drugim zemljama, da izmjenom dobara mogu liepo živjeti svi njegovi sinovi. Što se odnosi na Boga, nitko se ne može potužiti ni zbog stana ni zbog hrane, ni zbog odiela, ni radi ičesa drugoga. Kad ljudi skladuju, ljube se, mole i ne luksiraju — svega im Bog daje izobilja.

2. *Svako zlo dolazi od čovjeka.* Mi smo ljudi sposobni i pametni jedino da činimo zlo na svietu. I to samima sebi! Čak činimo sebi zlo uprav u onom, što nam je najpotrebnije za život, i to u hrani, u odielu, u stanu. Adam i Eva imali su sjajno odielo prvotne nevinosti, kojega su svojom zlom voljom, u neposluhu prema Bogu, voljeli promieniti u prnje od smokova lišća! Mjesto hrane od svakog voća, radije su posegli za zabranjenom jabukom, pa ih je ona, crvljiva, otrovala tako, da su se u trudu morali znojiti, da im prokleta zemlja mjesto plodova daje drače i šikarje! Mjesto stana s Bogom u njegovoj divnoj prirodi, morali su se od nevremena skrivati bilo kuda! Ako ne vjerujemo Svetom Pismu, da je čovjek kriv svakoj tjelesnoj oskudici, čitajmo novinske izvještaje, koji brzojavno javljaju cielom svietu, kako na pr. Kanada

i Argentina iz spukulacije i neljubavi prema ostalim kontinentima spaljiva na milijune kvintala žita; kako u srednjoj Americi ostanu ogromna polja nepožanjena, a u Braziliji se baci u more toliko kave kroz jednu godinu, koliko bi je bilo dosta za kojih dviesto milijuna ljudi. U Egiptu hotimično upropaste na stotine tisuća tona pamuka. U Danskoj znadu poklati silan broj krava muzara, da od njih naprave hranu svinjama i ljepilo. Glavničari su znali pod zaštitom strojnica zatvoriti petrolejske izvore. Eto kako zli ljudi postupaju s darovima Božje Providnosti, a na drugoj strani svieta milijuni naroda stradaju od nestašice! A koliko se danas mrvi u prah blaga Božjega?!

3. Providnost Božja umije svojoj dobroj djeci zlo okrenuti na dobro. Tisuće ljudi, koje je Isus nahranio čudesnim umnožanjem kruha i ribe, bili su ogladnjeli zato, što se nisu providjeli hranom. Ogladnjeli su svojom krivnjom. Tu priliku glada Isus je upotrebio da pokaže, kako se on skrbi za one, koji sliede njegovu nauku. Njihov glad upotrebio je Isus, da im dade prve nauke o kruhu nebeskom, naime o presvetoj Euharistiji. Glad je eto još većma priljubio sviet uz Isusa i Isusa uz svoj narod. Dakle svako zlo nije za zlo. Iz svakog zla Bog znade i može izvesti dobro. Čovjek ne može zlo obratiti u dobro, jer stoji izpod zla, koje njime gospodari. Naprotiv, Bog stoji nad zlom. On je gospodar i zla. On i njime vlada. Zlo je u Božjim rukama škola čovjeku, da se opameti i upozna biedu zla i tako ga se rieši. Providnost Božja uzela je u svoje ruke i zlo, što ga danas trpimo. Uviek je Bogu žao svog svieta, čak i onda, kad strada svojom krivnjom. Današnju su zla u rukama Božje Providnosti poziv narodima, da se pokore Božjim zapoviedima, kojih obsluženje dovesti će ih do mira i reda, pravde i ljubavi na svietu. Valja nam trpjeti, da se na Božju opametimo! Ne ćemo se kajati ni sadašnjeg glada, ako se po njemu obratimo Bogu. Sve se okreće na dobro onima, koji ljube Boga.

Vjerujmo u Božju Providnost. Sliedimo Božju volju. Molimo, radimo i budimo umjereni u životu, pa će Božja Providnost voditi nas sigurnim putem k blagostanju na ovom svietu i k vječnoj slavi u nebu.

SEDMA NEDJELJA PO DUHOVIMA:

ČUVAJMO SE OVOG SVIETA

Kad je Isus propoviedao o svom kraljestvu ljudima, nije im izdavao zapoviedi i savjete samo da čine dobro, nego i da se uklanjaju od zla. Zato kaže Gospodin u današnjem evandjelju: Čuvajte se lažnih proroka. Pod lažnim prorocima Isus misli na one ljude, koji ne žive u kreposti, nego u griehu. Tko god nije u Božjoj milosti, taj je grješnik.

Svaki je grješnik više manje lažni prorok, ako ne uviek riečju, a to je djelom. Rdjav je primjer najgori lažni prorok. Mi se Isusovi vjernici moramo čuvati grješnog svieta zato, što smo podosta skloni na grieh, a po naravi smo družtvovna bića, koja, hoćeš nećeš, traže ljudsko družtvo. Budući da smo skloni na svaki grieh i moramo živjeti medju ljudima, treba da smo veoma oprezni, da nas grieh putem našeg bližnjega ne povuče za sobom. Svratimo pažnju na ovo:

1. Sviet je zao. Svak uvidja, da je sviet osobito danas silno pokvaren! Uviek je sviet bio zao, ali je danas prevršio sve mjere. Čaša zloće današnjeg naraštaja kipi na sve strane. U stara doba, temelj zloće bila je slaba čovječja narav, koja je istina, uviek sklona griehu, ali današnja pokvarenost svieta potiče iz dubljeg temelja, naime iz čovječjeg srdca i poganske pameti. Ljudi danas čine svaka bezakonja promišljeno i hotimično. Budući da živimo u doba organizacija, i grieh se je organizirao. Javni je život na svakom koraku nevjerski i nemoralan. Sve su kulturne tekovine u najvećoj mjeri u službi grieha, koji je tako zahvatio maha medju čovječanstvom, da je ono izgubilo sviest o griehu. Koliko postotaka ljudi razume na kršćansku, da je grieh najveće i jedino zlo? Danas ljudi »pogriješe« u svojim namjerama, osnovama, nadama, u trgovini, u politici, u ženidbi, na trgu, u računici, ali tko znade i priznaje da grieši protiv Božjoj volji na putu u vječni život? »Grieh« nema više vjerskog i moralnog značenja, nego samo materijalni smisao. Kako pogotovo za današnji sviet vriedi Isusova tvrdnja: »Jao svietu od sablazni... Jao čovjeku, po kojem dolazi sablazan«! A da Krist svoje vjernike sačuva od grieha, kojega vide oko sebe, kaže im: Ako te ruka tvoja ili noga sablažnjava, odsieci je i baci od sebe; bolje ti je kljastu ili hromu ući u život, nego li s dvije ruke ili dvije noge da te bace u oganj vječni. I ako te oko tvoje sablažnjava, izvadi ga i baci od sebe; bolje ti je s jednim okom ući u život, nego li s dva oka da te bace u pakao ognjeni (Mat. 7—10). Po riečima Duha Svetoga: Sve što je na svietu, požuda je tiela i požuda očiju i oholost života (1. Iv. 2, 17). Dosta je izaći na javna mjesta, da se o tom uvjerimo. Po izvanjskom životu težko poznamo, tko pripada kojoj vjeri, ili uobće nema nikakve vjere.

2. Mi smo kršćani odieljeni od svieta i posvećeni Bogu. Ovo netvrdimo naprečac, nego promišljeno. Evo za to dokaza, koji potječe od samog utjelovljenog Boga, Isusa Krista, koji je znao, šta je kazao, kad je rekao najprije za sebe, zatim za svakog svog vjernika: Ja nisam od ovog svieta (Iv. 8, 23). I opet kaže svima budućim kršćanima: Niste od svieta, nego sam vas ja izabrao od svieta, zato sviet mrzi na vas (Iv. 15, 19). Na tu izjavu, da su pravi kršćani duhom uviek, a tielom često odieljeni od ljudi, koji žive po načelima ovog svieta, povraća se Isus u zadnjem času svog života, u svojoj svečanoj i božanskoj molitvi na zadnjoj večeri, kad sviet, u kojem i mi živimo, hotimično izključuje iz svoje molitve: Ne molim za sviet, nego za one, koje si mi dao, jer su tvoji (Iv. 17, 9). Ovaj sviet, pod kojim mislimo sve grješnike, nepopravljiv je i

silno pogibeljan pravim Isusovim vjernicima, da i njih zavede. Sv. Pavao ima pravo, kad kršćane zove »*pozvani*«, »*odabrani*« i »*odijeljeni*«. Oni ne mogu ljubiti sviet, niti što je u svietu. Oni su »uzeti« od svieta i »posvećeni« Bogu. Oni su hram Božji, tielo Kristovo. Zato u ime Kristovo sv. Ivan poručuje kršćanima:

3. *Ne ljubite sviet, ni što je na svietu* (1. Iv. 2, 15). To je objavljena zapovied Božja. Nije ovim kazano, da se ne služimo ovim svietom, nego da se njime služimo na kršćanski način, ili ,kako kaže sv. Pavao, služimo se tako, kao da se njime i ne služimo (1. Kor. 7, 31). Mi ne možemo izići iz ovog svieta. Nije ni potrebno. Živeći na svietu s grješnicima vježbamo se u poniznosti, strpljivosti, jakosti i u ljubavi prema bližnjemu, čak živimo i za grješnike, naime, da ih dobrim primjerom, molitvom i duhovnim žrtvama obraćamo Bogu. Ali razborit kršćanin izbjegava pouzdano drugovanje i prijateljevanje s grješnim svietom. Uklanja se grješnim prigodama ovog svieta. Stari su pustinjaci bili puno pametni, kad su se sakrivali od svieta. Mi ih moramo slijediti bar u tom, da ne idemo onamo gdje ide sviet, i gdje je prigoda griehu.

Na kraju današnjeg evandjelja kaže nam Gospodin, da ne će ući u kraljevstvo nebesko onaj, koji govori: Gospodine, Gospodine, nego onaj koji vrši volju moga nebeskog Otca. A baš je volja nebeskog Otca, da ne ljubimo ovaj sviet, i da se odvažno uklanjamo od osoba i stvari, koje bi nas mogle navesti na grieh.

Družimo se s dobrima, da budemo još bolji. Izbjegavajmo zle, da ne postanemo kao i oni.

OSMA NEDJELJA PO DUHOVIMA:

KRŠĆANSKA MISAO O VLASTNIČTVU

Vlastničtvo je tako prirodno čovjeku, da na prvi čas i ne mislimo, da se ono može izroditi u zlo i grieh, kojim vriedjamo Boga. I najnevinijom stvari može se čovjek služiti u zle svrhe. Bog je stavio u čovječju narav volju za imanjem. I najveće bogatstvo može služiti dobrom čovjeku na slavu Božju i za duševno spasenje. Ali i jedna kuna može nas zavesti u grieh. Današnje evandjelje pruža nam odličnu i potrebnu pouku iz usta samog Spasitelja svieta, kako se imamo vladati s našim vlastničtvom. Razmatrat ćemo ovo troje:

1. *Bog je prvi gospodar našeg imanja.* Liepo sv. Pavao stavlja prvim kršćanima pitanje: Šta li imaš, što nisi primio? Ako si primio, što se hvališ, kao da nisi primio? (1. Kor. 4, 7). Zar smo zaboravili, da je Gospodinova zemlja i sve što je na njoj. — Njegov je cio svemir i sve što se nalazi na njemu (Ps. 23, 1). Ako je Bog vlastnik naših vlasi na

glavi i o svakoj vodi računa, koliko je većma gospodar svega, što zovemo našim vlastničtvom? Bog je stvorio narav svakog živog i neživog bića i predao ga je na službu čovjeku. To nam potvrđuje i Sveto Pismo, koje tvrdi, da je Bog prije stvorio sviet i sve što je na njemu, zatim čovjeka, da čovjek nadje pripravljene stvari, od kojih će živjeti. Time je Bog predao i iznajmio svoje stvari čovjeku, da ih ima za potrebe života. Krasno je to priznao onaj veliki imućnik Starog Zakona, Job. Njega je Bog obdario velikim bogatstvom, koje mu je iz svojih razloga i oduzeo, pa je Job postao puki siromah. Tada je Job kazao o svom bogatstvu: Bog mi ga dao i Bog mi ga oduzeo — hvala dragom Bogu! (Job, 1, 21). Dobro kaže sv. Pavao Korinćanima (1. 3, 6): Ja sam sadio, Apolo je zalio, a Bog je dao da uzraste... *Božja je njiva i Božja je gradjevina.* Bar mi Kristovi vjernici morali bi znati, da je sva naša imovina Božja pozajmica. Smijemo li mi onda požudno čeznuti za vlastničtvom i grješno se njime služiti? Čistim srdcem treba ulaziti u posjed Božjih stvari. Čistim se srdcem imamo služiti našim imanjem. Požuda za imanjem jednako je svetogrdna kao i požuda oholosti ili bludnosti. Na zlo se služiti svojim imetkom je grieh, kao što su griesi i psovka, kletva, kradja...

2. *Čovjek je tek drugi vlastnik svog imanja ili Božji suvlastnik.* Zapravo Bog je bogati posjednik imanja svega svieta, jer je u njegovoj vlasti čitav svemir, a mi smo ljudi, istina, vlastnici našeg imanja, ali s obzirom na Boga, koji je vrhovni gospodar svega, mi smo radije suvlastnici Božjeg imanja. Nitko izmedju nas nije neograničeni vlastnik svoga posjeda. U uživanju našeg posjeda ne smijemo biti ni škrti ni lakomi. Od straha pred Bogom ne smijemo se uznositi zbog našeg vlastničtva. Grieh je razasipati imanje. Upravitelj imanja, o kojem govori današnje evandjelje, bio je pozvan na račun uprav stoga, što je nerazborito razasipao imanje. Pred sudom Božjim odgovarat ćemo za svaku kunu, jesmo li je potrošili pametno u dobre svrhe ili ludo u kojekakve ciljeve, na koje nas je poticala požuda. Zaista nije Bog stvorio stvari i predao ih u naše vlastničtvo, da njima vriedjamo Boga živeći luksuzno ili požudno. Luksuz je javni grieh. Dakle se našim imanjem moramo služiti ovisno o volji Božjoj. Svaka stvar našeg vlastničtva, kad se njome služimo, upravlja nam ovu napomenu: gospodaru moj, pazi, da li se sa mnom služiš, kako je volja Božja, inače ćeš radi zloporabe sa mnom stradati prije ili poslije bilo dušom ili tielom, čak ujedno dušom i tielom. Sad lakše razumijemo Isusovu rieč: Teško će bogataš ući u kraljevstvo nebesko. I još vam kažem: Lakše je devi proći kroz uši iglene, nego li bogatašu ući u kraljevstvo nebesko (Mat. 19, 23). Na drugom mjestu kaže Isus: Umrije i bogataš i zakopaše ga u pakao (Lk. 16, 23). Svi predmeti našeg vlastničtva bit će s nama na sudu Božjem, da svjedoče za nas ili protiv nas.

3. *Vlastnici nisu sami i jedini uživaoci svog imanja.* Novac, zgrade, zemlja imadu dva lica. Prvim gledaju na svog pravednog gospodara, da najprije njega posluže u svim njegovim razboritim potrebama. Ali kad

su zadovoljile sve dolične potrebe svog vlastnika, tada se one okrenu i gledaju na brata bližnjega, te po volji Božjoj žele i traže da se i naš bližnji njima okoristi poštogod. To je očita volja Božja. Bog je zajednički Otac svih ljudi. Pravedan otac ne može jednom sinu davati suviše, a drugom biti škrt. Pogotovo Bog ne daje nam u posjed imanje, da postanemo tvrda srdca prema našem bližnjemu, koji nam je brat u Bogu. Nije samo težak grieh obogatiti se na račun bližnjega, nego je smrtni grieh ne imati ljubavi ni osjećanja kršćanske pravice prema bližnjemu. Nije samo grieh ne povratiti ukradeno, nego je težki grieh lakomo se priljubiti uz svoje imanje i njime ne činiti dobro svom bližnjemu. Zato kaže Isus: *Dajte i dat će vam se* (Lk. 6, 37). A sv. Pavao piše Timoteju: Bogatima na ovom svietu zapoviedaj, da se ne uzohole nit uzdaju u nestalno bogatstvo, nego u Boga, koji nam sve daje na užitak. Neka dobro čine, da se bogate dobrim djelima, da budu darežljivi, podatni, da sabiraju sebi dobar temelj za budućnost, da postignu istiniti život (1. Tim. 6, 17).

Imajmo kršćanske pojmove o vlastničtvu. Čuvajmo se pohlepe za imanjem. Budimo umjereni u svemu, pogotovo u imanju. Neka se i naš bližnji okoristi našim imanjem. Budimo podatni siromahu, crkvi, vjeri i svima onima, koji potrebuju naše pomoći. Neka nam imanje ne bude na vječnu propast, nego na slavu Božju i naše duševno spasenje. Neka nam i naše imanje služi, da promičemo slavu Božju, dobro i spasenje našeg bližnjega.

DEVETA NEDJELJA PO DUHOVIMA:

ČEMU LJUDSKE PATNJE

U današnjem evandjelju Isus navješta svom narodu, da će ga snaći grozna nevolja. Štaviše, Krist plačući tvrdi, da će njegov zavičaj okružiti neprijatelji i pritisnuti ga sa svih strana te satrti njega i njegovu djecu. A kod sv. Mateja (gl. 24) nastavlja Gospodin, da će u toj nevolji biti jao ženama trudnima i dojiljama, jer će tada biti nevolja, kakve nije bilo od postanka svieta. Zar, onda, Bog šalje na sviet jade i patnje, kad ih evo Isus očito navješta? Ovo je pitanje veoma umjestno danas, kad sav sviet podnosi nezapamćene jade, pa ćemo napried iznieti kršćansku misao o svima, pa i o sadanjim nevoljama.

1. *Bog ne stvara i upravno ne šalje ljudima nikakvo zlo.* To je jasno po sudu zdrave pameti. Bog je neizmjerna svetost, dobrota i ljubav, pa ne može biti začetnik nikakvog ni tjelesnog ni duševnog zla. Mi se ljudi namjerimo koji put na tako dobra čovjeka, da kažemo: ovaj je čovjek dobar kao kruh koji se jede, koji ni mravu ne bi učinio zla. Može li

sunce dati leda i tamu? Hoće li Bog mučiti čovjeka bilo tjelesnom ili duševnom patnjom? I nikad ljudima ne bi palo na pamet da i pomisle, da bi Bog mogao biti početnik bilo koje patnje, da čovjek nije grješnik, i da patnja nije jadni rod grieha, Grieh od patnje ne možemo razstaviti kao ni noć od straha ili bol od jauka. Bol stoji u srdcu grieha. Kako čovjet težko priznaje, da je grješnik, tako mu ne ide u glavu, da patnja dolazi od grieha. Zato ohol čovjek, koji podnosi jade, prepisuje to na račun Boga, dok nijednog svetog čovjeka ne ćemo naći, koji bi krivio Gospodina Boga za bilo koji jad, što ga snašao. Stoga vidimo žalostnu pojavu, što su ljudi gori i pokvareniji, tim više objedjuju i hule na Boga, da im On šalje muke, koje podnose. Naprotiv, naći ćemo u životopisima mnogih Svetaca, kako se u svojoj poniznosti tuže, da su oni krivci svih nevolja, koje snalaze ne samo njih, nego i čitav sviet. Dobrota vidi svoje zlo, a tudju dobrotu, dok zloća misli, da je pravedna, a drugi da je svemu kriv. Dakle od čovjeka potječe svako zlo. Zar je Bog pokrenuo i današnja zla? Da li je Bog zapoviedio sve ono, što se sad dogadja? Da su Božji ljudi na upravi svieta, njim bi tekli med i mlieko, a pravda i ljubav bili bi srdce, duša i tielo svega čovječanstva. Da je na Božju, svietom bi vladali Svetci, i čovječanstvo bi obilovalo svakim blagostanjem.

2. *Bog dopušta zemaljska zla, da njima kuša pravedne.* Svetoga čovjeka nema na ovom svietu. Svet se postaje na drugom svietu, kad savršeni kršćani unidju u nebo, ali i ovi dok su na zemlji, iako nemadu hotimičnog grieha, ali su bar pogrješljivi, te bi mogli sagriešiti, a tko može uvrieditи Boga, još nije konačno svet. Zato je patnja obća baština svih ljudi, bili oni dobri ili zli. Grieh i patnja su brat i sestra, i to bliznanci, koje ne možemo razstaviti, jer su srasli jedno s drugim. Ako onda i pravedni podnose sudbinu svih grješnih ljudi, te snose različite jade, ti su njima materijal, iz kojega Božjom milošću izgradjuju svoju svetost. Bez dlieta ili noža nema umjetničkog kipa. Bez tjelesnih i duševnih patnja nema ni kršćanskog života ni duhovnog savršenstva. Kad dobre duše u svojim različitim križevima izgrade svoju vlastitu svetost, tada nastave rado trpjeti, da njihova patnja posluži gradnji svetosti njihovog bližnjega. Koliko će ih se i medju nama spasiti na račun dobrih djela ovog ili onog svetog našega bližnjega! Ni Bog ni Job nisu poništili Jobovo imanje i ogubavili ga, nego Sotona. Bog je to dozvolio Sotoni, da tako prokuša svog slugu i poslije kušnje naplati mu dvostruko, a njegova zasluga i primjer drže milijune svieta Starog i Novog Zakona u kreposti.

3. *Bog dopušta vremenske jade, da njima pokara grješnike.* Kako je Bog stvorio čovjeka, da mu podari vječno blaženstvo, tako se On služi svim nevoljama, koje grješnik trpi, da spasi čovjeka. Kaže sv. Pavao, da sve nevolje ovog svieta nisu uprav ništa prema slavi koja čeka čovjeka u nebu. Kad dakle čovjeka snadje bilo kakva nevolja, ona je grješniku dar Božjeg milosrdja, da se obrati, pokoru učini za grieh i tako se spasi. Nijedan pametan liečnik ne osvrće se na jaukanje i boli bolest-

nika, kad mu gorkim liekom ili operacijom ima da spasi život. Šta ljudi ne poduzimaju da ozdrave? Čak podnesu gubitak imanja, podvrgnu se operaciji srdca i mozga, samo da ostanu na životu. Svi su zemaljski jadi Božja operacija, da čovjeku spasi dušu. Šta bi sve koristilo čovjeku, ako bi se izgubio u vječnosti? A nad čim će čovjek žaliti, kad dodje k Bogu u nebo? Kad bi bilo moguće, svi bi osudjenici iz pakla povratili se na ovaj sviet, da podnose iste paklene muke, samo da ih se rieše u vječnom životu. Osudjenici u vječnim mukama rado bi podnieli milijune pakala, kad bi im bio obećan raj. Onda je sv. Kamilo punim pravom sve zemaljske jade nazivao »Božjim milosrdjem«. Oh, da bi se grješnicima otvorila pamet, pa spoznali, da im Bog šalje trpjeti zato, da ih spasi! I današnje nevolje jesu darovi Božje dobrote, koja nas preko njih potiče, da se pokorimo, za grieh zadovoljimo i počnemo živjeti kršćanskim životom, koji jedini doniet će red, pravicu i ljubav na sviet.

Bože, priznajemo svoju krivicu. Zbog naših grieha zaslužujemo da trpimo. Daj milost, da u ovim našim patnjama dobri se usavrše u krepostima, a zli se obrate na kršćanski život. Molimo Boga, da se sviet obrati Isusu Kristu, pa ćemo kasnije zahvaljivati Bogu, što je u sadanjim nevoljama našao način da po kršćanskom javnom životu zavladaju svietom mir i blagostanje.

DESETA NEDJELJA PO DUHOVIMA:

DIVAN PRIMJER KRŠĆANSKE PONIZNOSTI

Kad je jednom Isus htio svratiti pažnju svojih učenika na sebe, da im pokaže, šta imadu u prvom redu naučiti od njega, rekao im je: Naučite se od mene, jer sam krotak i *ponizan* srdcem (Mat. 11, 29). U drugoj prilici stavio im je pred oči uputu za vječno spasenje: Svaki koji se *podiže*, ponizit će se, a koji se *ponizuje* uzvisit će se (Lk. 14, 11). A kad je sv. Pavao htio, da u jednu izreku sažme čitav život Isusov, kojeg imamo slieditі, da se spasimo,, kazao je: Krist *ponizio* je sam sebe, i bio je poslušan do smrti, do smrti na križu (Fil. 2, 8). I kad je Majka Božja htjela da se sjeti svih dobročinstva, koje joj je Otac nebeski iskazao, reče: Raduje se duho moj u Bogu, što pogleda na *poniznu* službenicu svoju ... razprši ohole u misli srdca njihova, zbaci vladare s priestolja i podiže neznatne (Lk. 1, 48...). Dakle poniznost je izvorna kršćanska krepost. Ona je nešto više nego koja druga krepost, pače nego li su vjera, ufanje i ljubav, budući da je poniznost kao čist zrak, ugodna toplina i potrebna vlaga, u kojima žive i razvijaju se sve druge kreposti. Poniznost je koljevka svake kreposti. U današnjem evandjenju iznosi Isus u jednom primjeru divan lik kršćanske poniznosti.

1. *Poniznost je priznanje vlastite grješnosti.* Carinik, o kojem govori Isus u evandjelju, osjećao se je krivim pred Božjom prisutnošću, pa kad je unišao u hram da moli, stao je u kutu hrama, nije ni očiju dizao prema nebu, nego se udarao u prsa i govorio: Bože, budi milostiv meni grješniku! (Lk. 18, 13). Ovaj grješnik udarajući se u prsa priznao je ono, što je svaki čovjek: grješnik i grješnik! Ima ljudi svake vrste. Ima ih i slaboumnih na razne načine. No nema ni svietu čovjeka, koji bi iz pravog uvjerenja mogao kazati: ja sam svet i nemam nikakvog grieha! Šta više, što su ljudi svetiji, tim dublje vide svoje griehe, manjkavosti, nedostatke ,pa i one najsitnije. Ali koliko god su svi ljudi grješnici, nisu svi skloni da kažu: jesam grješnik, jesam uvriedio Boga i moga bližnjega. Oholost ne vidi i ne priznaje grieha, dok kršćanska poniznost ne samo priznaje grieh, nego vodi čovjeka, da pred Bogou u izpovjedaonici očituje ovaj i onaj grieh. Izpovjedaonica i kajanje su jasni dokazi, da je netko na kršćansku ponizan. Ima i danas pravih kršćana ,koji se izpoviedaju svake sedmice. Bilo je Svetaca, koji su se izpovjedali svakog dana. Kad nisu imali očitih grieha, izpoviedali su zle sklonosti i stare griehe. Ovo je kršćanska poniznost, koja priznaje: Bože, sagriešio sam protiv neba i protiv tebe!

2. *Poniznost ne sudi bližnjega.* Iako je grješnik iz današnjeg evandjelja ušao u hram zajedno s farizejem ,koji premda silni grješnik, pred Bogom je u hramu izticao svoja tobožnja dobra djela i time pokazao, da je u svojoj oholosti sav ogreznuo u griesima, ipak naš carinik nije svraćao pažnju na ovog oholicu, nego je sudio sam sebe. Takva je prava kršćanska poniznost. Ona se ne bavi tudjim stvarima. Kad jednom Isusa netko pozva: Učitelju, reci bratu momu, da podieli sa mnom baštinu, Isus mu odgovori: Čovječe, tko je mene postavio sudcem ili djeliteljem nad vama? (Lk. 12, 13). Opet je Krist kazao, da nije došao da sudi svietu, nego da spasi sviet (Iv. 12, 48). Stoga je Isus bio dostojan da kaže: Nemojte suditi, da ne budete sudjeni. Jer kakvim sudom sudite, bit ćete sudjeni, i kakvom mjerom mjerite, vama će se mjeriti. A zašto vidiš trun u oku brata svoga, a grede u oku svom ne vidiš? Ili kako možeš reći bratu svome: dopusti ,da izvadim trun iz oka tvoga, a eto grede u oku tvomu? Licemjere, izvadi najprije gredu iz oka tvoga, pak češ onda pogledati ,kako da izvadiš trun iz oka brata tvoga (Mat. 7, 1—6). Kad su sv. Franju asiskog neki seljaci doveli pred nekog zaista nevriednog svećenika, stavili su Svetcu pitanje: Kako mi možemo slušati misu ovog grješnog svećenika, primati sakramente iz njegove ruke i častiti ga? Svetac im je odgovorio: Vi pričate o njegovim griesima, a ja eto niti vidim, niti čujem, niti pipam bilo koji njegov grieh, a ako ih ima, to ih Bog zna, a ne ni ja ni vi. Tada se je slegnuo do zemlje i poljubio noge tog župnika i time pokazao njegovim župljanima, da su griesi stvar Boga i jadnog grješnika, a ne naša.

3. *Poniznost ide na moltvu.* Cariniku nije bilo dosta da se prizna grješnikom i da se ne bavi tudjim griesima, nego ide u hram, da moli i

prosi Božju pomoć, da oprosti griehe njegove i njegova bližnjega. Poniznost vodi na molitvu. To vidimo vlastitim očima. Kad isti okorjeli grješnici idu tražiti Božju pomoć? Kad ih snadje kakva žalost ili druga nevolja. Zemaljski jadi ponizuju čovjeka. Tada čovječja duša osjeti potrebu da vapi Božju pomoć. Malo ne sva čudesa, koja je Isus učinio za vrieme svog boravka na zemlji, učinio ih je poniznim biednicima, kad su Ga *molili* za pomoć. Iskrene su drugarice poniznost i molitva. Oholi su dostatni sebi. Njima ne treba Božje pomoći. Zato ne mole. Naprotiv, svi ponizni idu k Bogu, da mu u molitvi očituju duševne i tjelesne potrebe.

Učimo se poniznosti od današnjeg carinika!

JEDANAESTA NEDJELJA PO DUHOVIMA:

ISUS JE NAZOČAN U SVETIM SAKRAMENTIMA

Dobro kažu Djela Apostolska o Isusu: Prošao je čineći dobro i liečeći sve, koje bijaše nadvladao djavao, jer je Bog bio s njime (Dj. Apos. 10, 38). Isusova dobrota sipala je milost na sve strane. Najvolio je opraštati griehe, ozdravljati težke bolestnike i poticati ljude, da se ljube čineći dobro jedan drugomu. Evo i u današnjem evandjelju dobri ljudi doveli su gluhoniemoga i mole Isusa, da na nj stavi ruku. Isus je odmah ozdravio jadnog bolestnika. Kod ozdravljenja služi se svojom čovječjom rukom, pače za ozdravljenje upotrebljava i svoju pljuvaku. Svoje božanske prste stavlja u gluhe uši, a pljuvakom dotiče se niemog jezika s riečima: Efeta! našto bolestnik čuje i govori kao najzdraviji čovjek. Ovo Isusovo ticanje bolestnika rukom i pljuvakom sjeća nas svetih Sakramenata, u kojima uviek ima nešto vidljivoga, opipnoga, da nam osjetna tvar svjedoči, da ona služi Isusu, da nam udieli nevidljivu milost. Naime:

1. *Isus je osobno nazočan u svakom svetom Sakramentu.* Uzmimo primjer sv. krštenja. Tu su ne samo diete, svećenik, kum, nego i voda i sv. ulje. Čak u krštenju svećenik upotrebljava svoju pljuvaku. Sve su te stvari vidljive. I nama se čini, da svećenik krsti. Jest, svećenik krsti diete, ali ga krsti u Kristu i s Kristom. Krsti ga u sv. Sakramentu, u kojem je osobno nazočan Krist, te po svećeniku Isus dieli krstno preporodjenje. Isus Krist lično diže krivnju istočnog grieha. Isus osobno daje djetetu svoju milost, po kojoj novokršten postaje dionikom Božje naravi, posinovljeno diete Božje i baštinik nebeskog kraljevstva. Ili priedjimo k Sakramentu svete ženidbe. I tu je svećenik, jer je on u Sakramentu redjenja opunomoćen, da u ime Krista dieli ili prisustvuje tajnama svetih Sakramenata. Uz njega su i mladenci. Ali, jer je vjenčanje

sv. Sakramenat, onda je na vjenčanju i Isus Krist, koji *osobno* prima medjusobnu ljubav i predanje duše i tiela vjernika vjerenici i vjerenice vjereniku. Zato je Krist kazao o ženidbi: Što je *Bog* združio, čovjek neka ne razstavlja (Mat. 19, 6). Osoba Isusa Krista sakramentalno združuje duh i tielo mladenaca, koji se hvataju za ruke, da priznadu sakramentalno bračno jedinstvo.

2. *U Sakramentima Isus Bog nazočan je u svojoj čovječjoj naravi.* Ta je najdublja i ujedno najdraža tajna naše svete vjere, što Isus Bog je i Isus Čovjek. U Isusu Bog je postao čovjekom, da mi ljudi imamo sa sobom ne samo Boga, nego i Čovjeka-Boga. Dakle u svakom je Sakramentu nazočan Čovjek-Isus, koji je ujedno i pravi, živi Bog. Našega gluhoniemoga ozdravio je Bog Isus, koji je pravi, naravni čovjek. Gluhoniemi i oni, koji su ga doveli k Isusu, gledali su Isusa kao čovjeka. Tako, na pr., u Sakramentu izpoviedi nazočan je otajstveni Isus ne samo kao Bog, nego i kao Čovjek, da i kao Čovjek-Bog spozna naše griehe, te ih oprosti. Velika je razlika u opraštanju grieha izmedju Starog i Novog Zavjeta. Odkada je Sin Božji postao Čovjekom, Otac nam nebeski srdačnije, brže i lakše oprašta griehe, a to stoga, što vječni Sin Božji postavši Čovjekom, postao je i milosrdniji i blaži, budući da kao Čovjek bolje pozna čovječju slabost, i zato što je On na sebe uzeo naše griehe, te nam ih oprašta kao samom sebi. Kako je utjelovljeni Bog osobno i neposredno kazao grješnici Mandaljeni: Ja te ne ću osuditi, i odsad ne grieši više (Iv. 8, 11), tako isti Isus, osobno i neposredno, na usta svećenika govori na izpoviedi svakom skrušenom grješniku: Ja te odrješivam od grieha tvojih ...

3. *Svi sakramenti imadu svoje znakove.* Gluhoniemoga Isus ozdravlja stavljajući svoje prste u njegove uši i svojom pljuvakom kvaseći njegov suhi jezik. Sakramenti su točci, na koje nam Krist izlieva svoje milosti. No pošto je naša narav tjelesna, traži pri tom kakve vanjske znakove, da po njima spoznamo, što nam Isusova milost daje unutar naše duše. Onda je naravno svetim Sakramentima, da na pr. u krštenju dolaze voda i sveto ulje; u krizmi opet sveto ulje i udarčić biskupove desnice; u izpoviedi Isusove i svećenikove rieči: Ja te odrješujem; u pričesti sjetilni oblici kruha; u zadnjem pomazanju opet sveto ulje i mazanje bolestnikova tiela; u redjenju mazanje svetim uljem i polaganje biskupovih ruku, a u ženidbi prisutnost zaručnika i zaručnice. Što dakle Crkva čini kod dielenja svetih Sakramenata, to čini nasliedujući Isusa Krista. Stoga svaki put, kad primamo bilo koji sv. Sakramenat, zbiva se u našoj duši i tielu otajstveno čudo, jer je tu osobno nazočan Isus Krist, koji nam daje svoje milosti, po kojima ili postajemo dionici njegove Božanske Naravi i Osobe, ili nam se povećaje to zamjerno zajedničtvo Božjega Života.

U vrlo visokoj cieni držimo svete Sakramente. Po vjeri budimo uvjereni, da je u svakom Sakramentu osobno nazočan živi Isus. Kad pristupamo k svetim Sakramentima, znajmo, da idemo u posjete k Isusu. Rado, često i pobožno ih primajmo. U svakom su Sakramentu moj i Kristov »ja« bitno i intimno združeni. Kod primanja svakog Sakramenta može svaki od nas kao i sv. Pavao kazati: *Ili ne poznajete sebe, da je Isus Krist u vama?* (2 Kor. 13, 5).

O. S. Petrov:

BLAGDANSKE PROPOVIEDI

NA SRDCE ISUSOVO:

Vriedno je da ljubimo najplemenitije Srdce

Mi smo kršćani sretni, što u našoj svetoj vjeri imamo stotinu načina, kojima dragi Bog privlači naša srdca, da u njega vjerujemo, da mu služimo i da ga ljubimo. I što je čovjeku draže, nego li kad zna, da ga Bog ljubi neizmjerno, pače da preblaženi Bog uživa u tome, da voli čovjeka. I to je vrlo sladko misliti, da Bog nema kakve sebične koristi u tom, što nas ljubi bezkrajno, nego mi smo ljudi oni, kojima koristi Božja ljubav. Medju raznoličnim modernim načinima, kojima Bog priteže k sebi čovjeka je prezamjerno očitovanje Srdca Isusova, koje nije moglo odoljeti, da se jednom ne pokaže ljudima. Ono se je objavilo svietu preko divne svetice Marije Margarite Alacoque. Time nam je Isus dokazao, da je njegovo Srdce najplemenitije i najsvetije izmedju svih srdaca, te zaslužuje, da ga ljubimo i sliedimo.

Srdce je Isusovo najplemenitije Srdce

Plemenitost njegovu pokazuje ljubav, koja je živjela u njemu i koja je izvirala iz njega. O divna li je ta ljubav! Ona je dovela Sina Božjega na zemlju, činila ga da uzme čovječju prirodu i s njome srdce, slično našemu, i opet toliko različno od našega! Kukavna li je naša ljubav! Kako li je ona slaba, kako li ograničena, kako li kratka: ljubimo i mi, ali kako li nam je težko, kad moramo trpjeti za one koje ljubimo; ljubimo i mi, ali koliko li ih je malo koje ljubimo! ljubimo i mi, ali koliko li malo možemo učiniti za one koje ljubimo; ljubimo i mi, ali sa smrću prestaje da ljubi naše srdce. O zaista, kukavna li je naša ljubav!

A Srdce našeg Isusa puno je divne ljubavi! Ono ljubi *in finem*, do kraja! Nema granica njegovoj ljubavi: ni granica po broju ljubljenih, ni granica po trpljenju za njih, ni po moći da ih usreći, ni po vremenu trajanja. Od prvoga časa, kad je zakucalo u Njegovim prsima, pa do posljednjega kucaja na križu ono je ljubilo nenadmašivom, bezgraničnom ljubavlju. Ono je u čas Uzkrsnuća opet zakucalo istom divnom ljubavlju, njome kuca i sada i kucat će navieke!

Iz božanskoga Srdca Isusova izišla je rieč najuzvišenijega nauka, a središte je toga nauka velika istina, da nam je Bog — dobri otac i

velika zapovied, da se moramo *ljubiti* medju sobom *kao braća*. Zato nas i uči moliti: »*Oče naš, koji si na nebesima*« (Mat. 6, 9); zato i veli: »*Dajem vam novu zapovied*« (Iv. 13, 34), i »*Ovo je zapovied moja da se ljubite medju sobom kako sam ja vas ljubio*« (Iv. 15, 12)!

A kako nas je Isus ljubio? To su pokazala Njegova djela, kadno je *prošao zemljom čineći dobro i liečeći sve* (Act. 10, 38). Nije bilo ljudske nevolje, nije bilo bolesti, koja nije ganula Njegovo Srdce i kojoj nije pomogao služeći se i svojom čudotvornom moći da izgoni sotone, da ozdravlja bolestne, da uzkrisuje mrtve! I kojim li ljubeznim načinom čini Isus dobro!

Mi svi znademo, braćo, da nije dosta činiti dobro, nego se gleda i na to: kako se ono čini. Ne znam jeste li ikada doživjeli, da vam je neko učinio uslugu, i to, možda, i veliku uslugu, ali pri tome njegovo je lice bilo mrko, njegovo čelo namršteno, njegova rieč opora. I kažite mi, nije li vam se u tome času učinilo, da je nešto ledeno stislo vaše srdce; nije vam na oko naviralo nešto kao suza? I ne biste li bili voljeli da vam usluga nije učinjena, ali ono lice da je bilo blago, ono čelo vedro, ona rieč meka? Da, ni najveći dar ne vriedi, kad se ne da s pravim načinom, koliko i malen darak uz bratski posmieh i ljubeznu rieč! A u tome baš često pogriešujemo mi ljudi!

Kako li je drugčiji bio Isus! Uviek dobar, uviek ljubezan, s prijateljima i s protivnicima, uviek savršeno prijazan i obziran. Eno majke vode ili nose k Njemu dječicu da ih blagoslovi. Apostoli ih gone, da ne dosadjuju, ali ih Isus kori radi toga: *Pustite da djeca dolaze k meni, i ne branite im ... Pa ih je grlio, stavljao na njih ruke i blagoslivao ih* (Mark. 10, 13—16).

Kao s djecom blag je i dobar i s odraslima: žao mu je množtva u pustinji i hrani tisuće ljudi s malo kruha; gleda majku žalostnu za jedincem sinom, i vraća joj ga živa; obkoljavaju ga bolestni, i jesu li se samo dotakli ruba Njegove haljine, ozdravljaju. Mrze ga farizeji, a on traži način da ih obrati; nad neharnim gradom Jerusalemom lije suze. Pred njim su grješnici, a on im oprašta griehe, i to na takav način, da ih nimalo ne ponizi pred ljudima. Kako li milo govori: *Hajde u miru* (Luk. 7, 50) ... *Ne grieši više* (Iv. 8, 11) ... *Mnogi su joj griesi oprošteni, jer je ljubila mnogo* (Luk. 7, 47) ...

I ljubio je bez interesa, bez nagrade, pače su mu vraćali neharnošću, progonstvom; iz ljubavi je trpio od onoga istoga naroda, kojemu je činio dobro, radi nje je i umro. Ali njegove ljubavi i liepa načina sve te nezahvalnosti ne ugušiše, ne umanjiše! U getsemanskom vrtu znoji se krvavim znojem, ali ima za svoje učenike blagu rieč: *Bdijte i molite* (Mat. 29, 11). Dolazi Juda da ga izda, a On pušta, da ga ona lažna usta poljube izdajničkim poljubcem i šapće pun nježna prikora: *Prijatelju, zašto si došao?* (Mat. 26, 50). Jednome od slugu velikoga svećenika odsjekao je Petar uho, ali Isus ga kori radi toga i izcjeljuje Malku odsječeno uho. U Kajfinu dvoru odriče ga se mili učenik Petar, a Gospodin obazre se na nj i baca mu pogled pun milosrdja i opraštanja (Luk. 22, 61). Na krvavome putu žale ga pobožne žene, ali on tješi njih i veli: »*Ne plačite za mnom, nego oplakujte same sebe i djecu svoju* (Luk. 23, 28), *jer vas čekaju mnoge nevolje*. I kad je na križu visio u neopisivim bolima i mukama, ne osvećuje se, nego moli za svoje krvnike: *Oče, oprosti im, jer ne znadu što čine* (Luk. 23, 34). I kad mu se opaki razbojnik ruga, on muči; ali kad onaj drugi moli samo za jedan spomen, Isus odmah obećava mnogo više: *Danas ćeš biti sa mnom u raju!*

Gledajte, kakova li je na djelu ona velika ljubav Isusova Srdca, onoga Srdca, koje je dalo i ovu zapovied: *Ljubite neprijatelje svoje, činite dobro onima koji vas mrze, i molite za one koji vas progone i kleveću* (Mat. 5, 44). Tako je učio, tako radio, i to na onako divan, ljubezan i nježan način naš Isus! Kako li ga je krasno označila pjesma nad pjesmama: *Totus desiderabilis* (Cant. 5, 16), Sav je pun miline i privlačljivosti!

Da, pun je privlačljivosti! Je li moguće pogledati na tako dobro Srdce, a ne osjetiti u svome zanos za njim i želju da mu budeš što sličniji? Daleko je nad našom ljubav Isusova Srdca; naše je tako malo slično Isusovu Srdcu! A ipak ima sličnosti s Njime! Možda je zabluda i laž zavela naš um; možda je naš život u mnogočemu pošao zlim putem, okaljao se griehom: pa tko da se tome i čudi? Ta ne živimo li mi u doba svakojakih zabluda, ne okružuje li nas zloća i grieh; a i bez toga: ne nosimo li u sebi svoju slaboću, zlu sklonost? Istina je, ali uza sve to ima u svakome ljudskom srdcu, pa i onome najpodivljalijem, barem jedan ostatak dobrote. Da, naše je srdce bolje nego naš um: u njemu je ostala barem jezgra, želja za ljubavlju i moć da ljubimo. Ne, nema srdca, koje ne bi moglo ljubiti, koje ne osjeća potrebe da bude ljubljeno!

I na tu jezgru u našem biću djeluje kao magnet Isusovo Srdce, Isusova ljubav: ona sama može da potpuno zadovolji tu našu čežnju za ljubavlju; samo ljubeći Isusa mi ćemo onu sposobnost ljubavi moći da savršeno stavimo u djelo. Ne osjećate li, braćo, kad ozbiljno gledate ljepotu Isusova Srdca, ne osjećate li želju da mu budete što sličniji? I ne osjećate li dužnost da Ga ljubite nada sve? Da ga sliedite svojim životom?

Zaključak

U programu našeg kršćanskog života neka je unapried na prvom mjestu pobožnost prema Presvetom Srdcu Isusovom. Odaberimo jedan prvi petak u mjesecu, da se posvetimo Božanskom Srdcu. Neka je svaki prvi petak u mjesecu posebni dan našeg štovanja Presv. Srdca. Pristupimo u prve petke na svete sakramente izpoviedi i pričesti. Svagdano molimo Presv. Srdcu. I više puta preko dana neka nam je na ustnama uzdah: *Isuse, blaga i ponizna srdca, učini srdce naše po Srdcu svo-*

me! Dodajmo i uzdah: *Bezgrješno Srdce Marijino, budi moje spasenje!* Posebnom pobožnošću posvetimo i našu obitelj Srdcu Isusovu. Na koje iztaknuto mjesto u stanu postavimo sliku Božanskog Srdca. S pomoću božanskog Srdca ostavimo se svakog grieha, ali ako po slabosti opet sagriešimo, odmah se savršeno pokajmo i prvom prilikom izpoviedimo. Neka roditelji potiču djecu na štovanje Presvetog Srdca. Onda uzgajajmo kršćansku sviest, da moramo pokorničkim djelima doprinositi uvriedjenom Srdcu zadovoljštinu za griehe naše i našeg bližnjega. Takodjer iz ljubavi prema Srdcu Isusovu stupimo u koju vjersku organizaciju i učlanimo se u katoličku Akciju. Tako poštujući Srdce Isusovo, Ono će biti zalog naše zemaljske sreće i vječnog blaženstva.

Zaslužuje da ljubimo plemenito Srdce Isusovo!

O. L. Bajić:

NA VELIKU GOSPU:

MARIJINA SMRT I UZNESENJE U NEBO

U današnjem Marijinom blagdanu se sjećamo njezine preblažene smrti i kako je slavno uznesena na nebo dušom i tielom te od Presvetog Trojstva okrunjena za kraljicu neba i zemlje. Sve to liepo naš narod zove Velikom Gospom, jer zaista Marijina veličina bila je dovršena, kad je uzašla na nebo i postala kraljicom svega stvorenoga. Da se potaknemo na ljubav prema Mariji, razmatrat ćemo:

Marijina smrt.

Mi ljudi znademo, što je smrt. Gorka je njezina uspomena svakom čovjeku. Ona je najteži čas ljudskog života. U njoj se dieli duša od tiela. Ona lomi čovječji život. Istina da smrt ne ništi čovjeka, nego mu samo mienja oblik života, ali u svakom slučaju smrt je nemila. Svi se plašimo i sjene smrti. Mi bi htjeli ne umrieti.

Eto, u kakvoj je crnoj uspomeni čovječja smrt! Stoga je nama ljudima težko misliti i o Gospinoj smrti, jer odmah nam pada na pamet, da je i njoj bila gorka smrt. Mi bi htjeli, da Božja i naša Majka nije morala umrieti, nego da je imala biti prenesena živa u nebo, kao što žive nekamo uzdignuti prorok Ilija i Enoh. Ali daleko od naše kršćanske pameti i pomisao, da bi Marija umrla kao i mi grješni ljudi, ili da ona nije imala umrieti.

Zašto mi ne bi mogli misliti, da ima i vesela i blažena smrt? Zašto smrt ne bi mogla biti bez ikakve tjelesne boli? Ako je naša smrt težka i bolna, to je zato, što smo grješnici, i smrt nam je zaslužena kazna. Kad je Bog stvarao čovjeka, nije smrt bila u osnovama Božjim, Mi smo ljudi sami na sebe dozvali smrt. Čovječja je smrt posljedak grieha. Kako je grieh težak i bolan Bogu, tako je smrt težka i bolna čovjeku. Od iste strane, od koje je grieh ušao u čovjeka, ušla je i smrt. I to ovakva smrt, kakva je sada. Da je čovjek imao umrieti i u slučaju da nije sagriešio i da je ostao u iztočnoj pravednosti, smrt bi mu bila naravna, laka i vesela. Ona bi bila jedan veseli dogodjaj života- koji bi navjestio naš odlazak u nebo. Tako je uprav bilo kod smrti Majke Božje. Nju je Bog sačuvao od ljage grieha. Ona je bila začeta bez i sjene iztočnog grieha. Ona je bila od početka života puna milosti. Ona je bila utjelovljena svetost već u času svog bezgrješnog začeća. Zato njezina smrt bila je veseli dogodjaj njezina života. Ona nije umrla ni od bolesti, ni od starosti, niti od ijedne naravne manjkavosti. Mi se na smrti raztanemo dušom i tielom zato, što bol tiela usmrti samo tielo. Tielo padne iznemoglo, pa ga duša, naravno, ostavlja i ide k svom Stvoritelju. Kod Majke Božje bilo je protivno. Kod nje je duševni plamen ljubavi prema Bogu prevladao snage tiela, i duša je svojom voljom ostavila tielo. Kod nas ljudi iznemoglo tielo pušta slobodu duhu da ide k Bogu. Kod Gospe je njezina presveta duša pustila tielu, da za čas ostane bez duše. Kako je Marija došla na ovaj sviet po posebnim Božjim osnovama, tako je i živjela po njegovim posebnim nakanama, pa je i preminula pod izvanrednim utjecajem Božje ljubavi. Njezina preblažena smrt sličila je zaručnici odjevenoj, koja sva blažena ide na pir svome zaručniku. Njezinoj blaženoj smrti prisustvovali su Isus, nebeski izaslanici i apostoli.

Prvi Marijin ulazak u nebo.

Marija je najprije ušla u nebo svojim duhom. Duh sačinjava čovječji »ja«. Mi možemo živjeti bez tiela posve liepo. Tako žive u nebu andjeli i Božji Svetci. Onaj sveti Antun ili sv. Franjo, koji su živjeli na zemlji, i na njoj su ostavili svoje tjelesne ostatke, sad liepo borave s Bogom u nebu. Tielo je potrebno za život na zemlji, ali duša može živjeti u nebu i bez tiela. I kad je Majka Božja usnula u Gospodinu i duh svoj predala Bogu, odmah se je našla u nebeskim dvorima. Promislimo, kakvo je veselje zavladalo u nebu, kad je u nj stupila bl. Djevica Marija?! Sjetimo se, kakvo u našem domu zavlada veselje, kad koja draga osoba stupi na prag našeg stana! Čini nam se, da se je kod ulazka Majke Božje u nebo čitavo nebo pokrenulo u svom otajstvenom miru! Ona je najprije došla k Presv. Trojstvu, da se pokloni Bogu Otcu kao svom Stvoritelju, Bogu Sinu kao svom vlastitom Sinu, a Bogu Duhu kao svom pravom Zaručniku. Nato se je Marija upoznala sa svim Andjelima i Svetima.

Nego ovdje je vriedno spomenuti, šta se je bitno dogodilo, kod Majke Božje, odkada je ostavila zemlju i ušla u nebo? Evo šta: njezina vjera, koju je imala na zemlji, u nebu se je pretvorila u svietlo slave. Promislite razliku izmedju pupa, cvieta i dozreloga ploda. Tako se je Marijina vjera u nebu preobrazila u plod i svietlo slave. Bolje reći: nestalo je Marijine vjere, koja je u nebu postala izkustveno zrenje Boga. Stoga je prestalo i Marijino ufanje, jer čemu će se unapried nadati, kad je postigla cilj svojih želja? Zapravo, u svom dolazku u nebo, sva Marijina duša preobrazila se je u ljubav prema Bogu. Bog je Ljubav. Božji je život Ljubav. I Marijin život u nebu preobrazio se je u Ljubav. I drugih blaženika u nebu život stoji u ljubavi. Ali, kako je na zemlji Marijina ljubav prema Bogu nadmašila u svojoj jakosti sve ljubavi svih stvorenja, tako i u nebu njezina je ljubav tolika, da nadvisuje sve ljubavi svih rajnika. Nije Marijina ljubav u nebu jednaka ljubavi Boga prema samom sebi, ali radije je slična ljubavi, koju Bog ima prema sebi nego li ljubavi, koju imadu svi nebeski gradjani prema svom Stvoritelju.

Marijino uzkrsnuće.

Vrieme je Bog stvorio samo za nas ljude. Kod Boga i u raju nema vremena. Ali kad govorimo čovječjim jezikom, onda kažemo, da je Marija duhom stala u nebu tri dana. Kroz to vrieme na zemlji Marijino preminulo tielo bilo je častno i sveto pohranjeno u zemlju. Kad je umro Isus, imala je da umre i Marija Kad je utjelovljeni Bog, Isus Krist, bio sahranjen u zemlju, sličilo je, da i djevičansko Marijino tielo vidi zemljani grob. Samo ne smije nam doći ni na kraj pameti, da bi Gospino mrtvo tielo i malo dielili krutu sudbinu naših mrtvih tjelesa. Odmah nakon smrti naše tielo počinje davati neugodan zadah. U njemu se zameću crvi iz bakcila, kojih su puni naše tielo i zrak, koji nas obkoljava. Ti crvi izjedaju mrtvo tielo. Tako mora da bude. Gdje je kraljevao mrzki grieh, tu mora carevati trulež i gnjiloća. Kad su našem tielom prolazili svi sedam smrtnih grieha, moraju crvi učiniti kraj tom grješnom tielu. Ali s umrlim Marijinim tielom bilo je posve drugačije. Njezino tielo nije osjetilo ni sjene nijednoga, pa ni iztočnog grieha. Iako su nju rodili Joakim i Ana, koji su bili podložni griehu, ali kad su oni začeli Mariju, milost Božjeg svemogućstva nije dozvolila, da Mariju natruni grieh, štaviše, u samom času Marijina začeća u utrobi sv. Ane, buduća Majka Božja bila je napunjena neizmjernom svetošću, tako da je Marija sveta i presveta bila začeta i rodjena. Onda trulež i zadah nisu se mogli nikako nastaniti u Marijinu tielu, koje nije bilo okaljano griehom. Moglo je Marijino tielo stati u grobu tisuće i milijune godina, ali uviek bi ostalo divno, miomirisno, svježe, čisto, kao da je sad rodjeno. Marija je imala neokaljano djevičansko tielo. I kad se je nakon tri dana Marijina duša povratila na zemlju, da se nanovo sjedini s tielom, to je

tielo bilo zaista mrtvo, ali kao da spava. I sad se je zbilo Marijino uzkrsnuće. U tom času mrtvo Marijino tielo bilo je preobraženo i uzkrsnulo tielo.

Marijin konačni odlazak u nebo.

Tako nas eto uči sveta vjera, da je Marija uzkrsnula od mrtvih i otišla u nebo. I naše će tielo uzkrsnuti živo iz groba, ali na koncu svieta, dok Marijino djevičansko tielo nije čekalo sudnji dan, nego je kratko iza smrti uzkrsnulo i pošlo s duhom u nebo. Naime proslavljeni duh Marijin u nebu vratio se je po svoje tielo, i tako je Majka Božja dušom i tielom uzašla na nebo. Trebalo je, da tako bude. Naime nikako nije išlo, da Marijino tielo bude podložno propadanju u zemlji. Od njezina tiela uzeo je Isus svoje božansko tielo. U nekom izpravnom smislu, Marijino je tielo Isusovo tielo. Onda Isusovo uzkrsnulo tielo povelo je i Marijino tielo za sobom u nebo. Bilo bi poniženje za Isusovo uzkrsnulo tielo, kad bi ono tielo, koje ga je rodilo, ostalo u grobu i bilo podložno zakonima groba. Kod Isusa i Marije sve je zajedničko. Isusovo uzkrsnuće i uzašašće u nebo sliedili su i Marijino uzkrsnuće i odlazak u nebo.

Tko može zamisliti slavni Marijin ulazak u nebo? U nebu nema tiela nijednog običnog čovjeka. Tjelesa pravednika doći će u nebo nakon uzkrsnuća na sudnjem danu. Jedino je u nebu tielo Isusa Krista, jer Isus je u čovječjoj i božanskoj naravi jedna Osoba, pa čovječju dušu ima da sliedi i čovječje Isusovo tielo. I Marijino je tielo u nebu, ali zato, što je Marijino djevičansko tielo porodilo tielo Sina Božjega, pa Marijino i Isusovo tielo imadu biti zajedno ne samo na zemlji, nego i na nebu. Onda slavno Marijino uznesenje u nebo bilo je posve slično Isusovu odlazku u nebo. I doček je Marijina ulazka u nebo od strane nebesa bio sličan Isusovu dočeku. I slavno namještenje Marijino u nebu bilo je slično Isusovu zaposjednuću neba. I velebne krunjenje Marije za kraljicu neba i zemlje bilo je na način Isusova krunenja Gospodarom živih i mrtvih.

Onda se veselimo današnjem Marijinom blagdanu! Neka nam je drago, da je Marija uzkrsnula od mrtvih, i što je uzašla na nebo i bila okrunjena za kraljicu neba i zemlje! Častimo je, kako dolikuje, da štujemo Kraljicu neba i zemlje. Budimo Marijina djeca. Nasljedujmo njezine kreposti, napose čistoću, strpljenje i predanost volji Božjoj. Pobožnim djelima poštujmo sve njezine blagdane. Tako ćemo zavrieditи, da i mi jednom dušom i uzkrsnulim tielom dodjemo k svojoj Majci-Mariji.

P. Michael Anušić, ofm — Zagreb:

PRIGODNE PROPOVIEDI

I. EUHARISTIJA — VJERSKA TAJNA

Svaka epoha ljudskog umovanja svom snagom svoga duha naprezala se, da prodre i razotrikrije nove tajne prirode, da udari čvrsti pečat pojmu života, njegovu postanku i svim zbivanjima, koja se u njemu odigravaju. U svom vjekovnom trudu i naprezanju, filozofiranju i stvaranju čovjek je nailazio na vazda nove probleme, upadao u nove nepoznatice — on sam, taj vječiti problem i filozofije i filozofa, gledan u sebi i oko sebe, ostao je još uviek zagonetka i sebi i drugima. Bogatstvo i dubine ljudske duše, taj strahoviti labirint sa svojim nevjerojatno tajnim odvijanjem i razvijanjem do danas se nije posve odkrio ni izcrpio. Sama filozofija već stoljećima i stoljećima muku muči, da postavi stalan i zadovoljavajući odgovor na pojedina pitanja iz područja psihologije — same ljudske duše, dakle najbližeg i ujedno najintimnijeg predmeta čovječjem umovanju, a njene rezultate noviji filozofi odbacuju, jer su njihovi eksperimenti doveli do novijih rezultata, kojima bolje stoje njihove definicije. I rezultati padaju pred rezultatima, da i ovi propadnu kod pojave novijeg jačeg auktoriteta. I tako se ljudski život, pun tajna i zagonetki odvija, a ljudi će se ipak u svojim tvrdnjama na pojedine auktoritete pozivati, njih cieniti, pa uprav da su kao nekadašnji filozofi tvrdili, da je čovjek »dvonožac bez perja«, ili se zalagali sa geocentrični mjesto heliocentričnoga sustava, a da još i danas nailazite na priznate zvjezdoznance, koji se ne usudjuju nesumnjivo tvrditi, da li je središte našeg sustava sunce ili zemlja.

Ove misli o veličini ljudskog duha i cieni čovječjeg auktoriteta padaju mi na pamet večeras, kad smo se okupili oko izloženog Svetootajstva, da promatramo uzvišenost auharistijske tajne, da razmišljamo o nazočnosti Boga pod prilikama kruha i vina — o tom čudu nad čudesima, kruni cjelokupnog Božjeg djelovanja na zemlji! Pred tajnama prirodnoga reda čovjek se u svom umovanju utječe onoj: još ne znamo, ali ćemo vjerojatno saznati, dok kod tajna vrhunaravnoga reda stoji za vjernika auktoritet neprevarljive istine — Boga, koji ne može prevariti ni prevaren biti.

Euharistija je jedna od takovih tanja, najdublja, najneshvatljivija, pače skup samih tajna. Kod promatranja Euharistije sjetila nas varaju, razum ne može da se umiri, jer ga sve drugačije uvjerava. Bez oslona božanskog svietla vrhunaravnog i više sile nebeske gubi se naš razum, jer ga i volja odbija od priznanja ove tajne.

Mi vjerujemo u euharistijskoga Krista i propoviedamo ga, jer to od nas traži auktoritet Boga i Crkve iako znamo, da je to za bezvjerce naših dana nesmisao i tobožnji sablazan razumu, kao što je to za Židove i pogane. Euharistija, iako je najdublja tajna, ipak se da bez poteškoće vjerovati, jer ona godi našoj duši, umiruje naše srdce, a ni razum neće imati ništa protivno, kad se uvjeri, da je uza nj Božji auktoritet.

Sveto Pismo, knjiga nad knjigama, diktirano i vodjeno Duhom Svetim, uči nas, da je Krist-Bog i Čovjek, ustanovio Presvetu Euharistiju i da je apostolima i njihovim nasljednicima dao zapovied da isto čine, t. j. da pretvaraju kruh i vino u njegovo presveto Tielo i Krv na njegovu uspomenu. Nebo i zemlja stoje zapanjeni pred Euharistijom, jer sama Euharistija — čudo nad čudesima, nosi sobom tri nova čuda: 1. pretvaranje kruha i vina u Tielo i Krv Kristovu; 2. novo sakramentalno bivovanje Kristova bića; 3. postojanost i naravni učinci prilika kruha i vina bez njihove biti, koja je pretvorena u Kristovo Tielo.

Stvar nova i nevjerojatna za bezvjerca, jer ne priznaje osobnoga Boga sa svim savršenostima njegovim; utješljiva i sveta istina za vjernika, jer zna, da je Krist Bog, a Bog je svemoguć, jer o Kristu i Euharistiji govori Evandjelje i sveta mati Crkva, koja je nepogrešiva učiteljica i tumač vjerskih istina na zemlji. Kad bi Euharistija bila nevjerojatna i nemoguća, niti bi je Bog ustanovio, niti bi je sv. Crkva naučavala i držala kao bitni članak svete vjere. Kristove su rieči: *Ako ne budete blagovali Tiela Sina Čovječanskoga i ne budete pili njegove Krvi, nećete imati života u sebi.* Dvadeset vjekova cviet čovječanstva — i položaja i časti, i uma i srdca vjeruje i izpovieda Krista u Euharistiji, bez da se dade zavesti bilo kakovom laži, prevarom, superticiom ili apsurdom.

Kad bismo podpuno shvatili Euharistiju i njene nepojmljive učinke, prestala bi vjera naša, a zar zato, jer nešto ne shvaćamo, imamo pravo da to i zaniečemo? Euharistija ostaje vjerska istina, za koju se ne traži tjelesno oko ni oko duha, ona je plod neizmáerne Mudrosti, djelo vrhunaravne Moći, dar bezkrajne Ljubavi — čudo, koje nadilazi naš um. Euharistija je sunce blistavog sjaja, nepregledni ocean veličine, veličina neizporedive visine, koju ćemo shvatiti podpunoma tek u nebu, ako se za nju budemo u životu savjestno pripravljali.

1. Kod pretvorbe kruh i vino — veli sabor Fridentinski, pretvaraju se u Tielo i Krv Kristovu. Pa, zar je to vjerojatno? Težko bismo vjerovali, kad sam Krist to ne bi činio na usta svojih svećenika, jer svećenik na oltaru igra Kristovu ulogu, Krista predstavlja. On je zaodjeven Kristovim svećeničkim dostojanstvom i Krist mu je predao u baštinu mandat, da u ime njegovo izgovara uzvišene rieči pretvorbe: *ovo je Tielo moje; ovo je Krv moja*, kad im je naredio u apostolima: *ovo činite na moju uspomenu.* Glavni je, dakle, djelatelj sam Krist-Bog. A Bogu je sve moguće, jer njegovo je htjenje već gotov čin. Tko da postavi granice Božjem djelovanju? Ako je on iz ničesa sve stvorio, zar on ne može promieniti ono što je već tu? Njegovo Svemogućstvo djeluje i čudo na na-

šim žrtvenicima — pretvara bit kruha i vina u Tielo i Krv svoju. Mi to ne shvaćamo, ali kad znamo, da je Bog svemogući i da je on to učinio, onda nam je to lako vjerovati uz malo dobre volje i čista srdca.

2. Drugo čudo Euharistije — sakramentalno bivovanje živoga Krista u Euharistiji, najveća tajna vrhunaravnoga reda nosi sobom, da je živi Krist nazočan u sv. Hostiji, isti u jednoj, u tisuću, pod svakom česticom, na svakom mjestu, danas kao i juče i vazda, u času pretvorbe kao i iza nje. Čudo nad čudesima — skup čudesa! Pod oblicima kruha i vina, bez vlastitog obličja krije se i nahodi stvarno i živo Tielo začetnika života — Isusa Krista. Nova tajna i opet mnogima nevjerojatna, jer je po ljudsku sudeći, nemoguća. A zar nemamo živih slika u prirodi, koje nam osvjetljuju našu tvrdnju, da je, naime, isti Krist u svakoj hostiji, pače i u svakoj čestici svete hostije, a da ipak ostaje samo jedan Krist — ni viši, ni manji, pa koliko se množile i dielile čestice svete hostije. Kao što je prije pretvorbe bit kruha i vina u svakoj mrvici kruha i kapljici vina, kao i u čitavom kruhu i čitavom vinu zajedno, tako je i poslije pretvorbe čitavo Kristovo Tielo prisutno u svakoj hostiji kao i u svakoj čestici svete hostije i kapljici svete Krvi. Kao što je jedno te isto sunce bez promjene prisutno svim zemljama, gradovima, varošima i predmetima, koji se na nj postave; kao što rieč govornikova, a da se ne mienja, dopire do svih prisutnih, tako se i Kristovo Tielo, bez da ista na sebi gubi, nalazi u svim hostijama i u svim česticama svetih hostija.

Vječni Otac od vječnosti i u vječnosti vječno radja Rieč. Rieč se u vremenu utjelovljuje najprije u prečistom krilu Marijinom pod obličjem čovjeka, da se poslije na neki način utjelovi na rukama svećenika i stavi pod obličje kruha i vina te svi oni koji primaju posvećene čestice, prime samog Krista a ovaj se niti množi, niti dieli, niti nestaje. Kao što se buduće stablo nalazi u neznatnom sjemenu, i kao što veliko zrcalo kao i svaki razbijeni komadić toga zrcala krije u sebi pravu sliku onoga koji se u nj ogleda, tako se i čitavi Krist nalazi u cieloj hostiji, kao i u svakoj čestici te hostije za onoga koji je od Boga primio dar svete vjere.

3. Dà, Krist je živi i stvarno nazočan pod oblicima kruha i vina. Strogo govereći, bit kruha i vina nisu izgubljene, nego su Božjim svemogućtsvom pretvorene u Tielo Kristovo i u Krv Kristovu. Vjerska je to tajna, Bog ju je objavio, Crkva je naučava. Ljuto bi se varao, tko bi tvrdio, da kruh i vino iza čudesnih rieči pretvorbe i dalje ostaju, zato što mi i poslije tih rieči vidimo, kušamo i svojim sjetilima osjećamo samo kruh vino — njihova svojstva, a da od Tiela Kristova i njegove presvete Krvi niti što vidimo, niti osjećamo. Pitam ja vas: a zar mi svojim sjetilima možemo razpoznati bit kruha i vina; zar se biti stvari mogu sjetilima gledati, mjeriti i kušati? Zar se mi bez zablude možemo podpuno pouzdati u svjedočanstvo naših sjetila bez vodstva razuma? Ne znamo li, da bit stvari spada samo i jedino na carstvo razuma? A razum, vodjen, jačan i razvietljen svetom vjerom uči nas, da su svojstva kruha i vina doduše tu, ali je njihova bit sam Svemogući pretvorio u svoje presveto Tielo i Krv.

Našu vjeru u Kristovu nazočnost u Euharistiji nek osvieži sliedeći primjer naših dana. — Pred tri godine pripoviedao mi je jedan gospodin dogodjaj, koji se zbio pred njegovim očima, u prisutnosti još nekolicine vojnika. Bili smo — veli, na vojnoj dužnosti pred konac svjetskoga rata 1918. u dalmatinskom gradu Š. Uzkrsno je doba, i naredba izišla, da obavimo našu kršćansku dužnost, da se izpoviedamo i pričestimo. Pošli smo u crkvu »Gospe van grada« i liepo se uredili s našim Bogom. Na dani znak za objed posjedali smo za stol, počeli jesti, kad ustade jedan izmedju nas pače podrugljivo: »Stanite, drugovi i gledajte, vi ste jutros, ja ću sad«. Povadi kutiju iz džepa, iztrese iz nje svetu hostiju, pa, da zlo bude veće, prereže je, zgrabi i stane da jede. U to se zbilo nešto, što me još i danas na samu pomisao potresa od užasa, ne treba da znate, da je taj što pripovieda komad čovječine. Kad je nesretnik stavio svetu hostiju u usta, prevrnuo se pod sto, izkolačio oči, jezik izpružio, usne mu se razvratile — postao je u jedan mah crnji od ugljena, strašniji od užasa. Priskočili nas dva tri, da ga dignemo, al dà ni maknuti ga nismo mogli, kao da je od težkog olova! Uz pomoć ostalih jedva ga — dakako mrtva digosmo, a osmorica ga je uz nevjerojatne potežkoće od mrtvačnice do groblja preniela. Nesretnik je htio izrugati i obeščastiti euharistijskoga Boga, a Bog je na njemu zasviedočio vjersku istinu o njegovoj nazočnosti u presv. Euharistiji.

Molimo, dragi vjernici, euharistijskoga Krista, da čuva i učvrsti našu vjeru u njegovu nazočnost pod oblicima kruha i vina na našim žrtvenicima, pa da živeći po milosti svete Euharistije zavriedimo iza ovoga života biti učesnici vječne euharistijske gozbe u nebeskim dvorima. Amen.

2. EUHARISTIJA — SREDIŠTE KRŠĆANSKOG ŽIVOTA

Crkva katolička — savršeno autonomno družtvo, koje je Božanski Spasitelj Isus Krist na sv. Petru osnovao ima za svetu dužnost da čuva dragocjenu pohranu Objave, da uči i propovieda, da dieli svete sakramente i ravna kršćanskim životom. Ona je obzirom na ostvarenje konačnog cilja, na vrhunaravni red svima potrebna, kao što je u naravnom redu potrebna obitelj i ljudsko družtvo, te i ona ima svoj život.

Živa slika Utjelovljene Rieči — sv Crkva krije u sebi sve one vjernike koji žive u posvećujućoj milosti, kao i one u čijim je dušama zamrla klica Božanskog života, ali svietlo svete vjere još nije ugasnulo. Crkva živi i djeluje, razvija se i širi, a životna trajnost zajamčena joj

je u svedj mladom i nikad neizcrpnom oceanu života — presvetoj Euharistiji, za koju sam Božanski Začetnik Krist veli: *Kruh, koji ću ja dati, Tielo je moje za život svieta.*

1. Ako je Euharistija sakramenat života za pojedine vjernike, onda je ona sakramenat života i za svetu Crkvu. Savršenstvo i vanjski sklad svete Crkve stoje u njenoj divnoj organizaciji i u njenom savršenom jedinstvu. Ona je savršeni orginizam s glavom u vječnom Rimu, a s udovima, raznovrstnim i mnogobrojnim razasutim po čitavom svemiru, medju različitim narodima, jezicima, običajima, ponebljima, a ipak svi žive u skladnom jedinstvu uma i srdca i među sobom i sa zajedničkom glavom Rimskoga Pape. A što ih sve veže i drži u tom jedinstvu? Veže ih i drži Presveta Euharistija, koju sveti Otci nazivlju vezom i simbolom svete Crkve.

Kao što svako ljudsko družtvo ili organizacija ima i bira što značajnije geslo za svoj stieg, ima i Crkva katolička svoj stieg i svoje geslo, a ti su: Krist-Spasitelj svieta u Euharistiji. Nije taj stieg, ni to geslo ni od juče, ni od prošle godine; nije ga pronašao ni odredio ni riedki genij, ni izvanredni talenat. Od vieka ga je u svom sveznanju začeo Bog, u vremenu ga je podigao Bog i Čovjek-Krist, jer je Euharistija bila prvi i glavni predmet uma i srdca Kristova, jer je to najjači i najveći spomenik njegove ljubavi. Divni i jedinstveni trakovi toga stiega pružaju se i lepršaju po svem svietu kao simboli jedinstva i života, snage, borba i triumfa sv. Crkve.

Novi znakovi života Crkve katoličke obzirom na ljudski rod vide se u djelotvornom provadjanju kršćanske ljubavi i živog apostolata pri pridizanju moralnih i materijalnih, vremenskih i duhovnih bieda čovječanstva. A, odakle često puta nadčovječna snaga tim trudbenicima na polju kršćanske ljubavi i apostolata? Zadjite po ustanovama te ljubavi, po raznim bolnicama, skloništima, odgajalištima i drugim dobrotvornim ustanovama i dobit ćete jasan i jedinstven odgovor: U tabernakulu, u Euharistiji je snaga naše požrtvovnosti, u istom izvoru na kojemu su se napajale junačke Anjeze i Cecilije sa stotinama heroja podzemnih katakomba iz prvih vjekova kršćanskog doba. Pitajte misionare i časne sestre, odakle njima bezprimjerna volja i ustrajnost u čestokrat nadljudskim naporima, i odgovorit će vam: sve smo to naučili u školi Utamničenika ljubavi — u presvetoj Euharistiji; odatle naša neustrašivost pri polazku u životne opasnosti; tu naša okrepa poslije truda i dnevnih tegoba. U Euharistiji je naš život i mi o Euharistiji živimo, da za Euharistiju radimo.

U redu naprama Bogu vanjski život svete Crkve stoji u njenom vanjskom kultu, kultu veličine i uzvišenosti — dostojnom Boga. Pa, zar nije i sva liturgija svete Crkve radi Boga u Euharistiji? Radi Euharistije su i sakramenti, i svećenstvo, i hramovi i cieli kult sa najljepšim svetkovinama i najbiranijim obredima. Uklonite Euharistiju iz središta Crkve katoličke i dobili ste mrtvu tišinu i pustoš nekatoličkih hramova.

Ti su vam hramovi i gluhi i bliedi i podsjećaju na bol, jer su bez živog spomenika, koji bi im govorio o odkupljenju i odkupitelju — nemaju Euharistije! Crkve katoličke pune su tih spomenika, koji pobožnim vjernicima podaju duh i život, snagu i vjerski polet. Euharistijske svetkovine Božjega dana, četrdesetsatno klanjanje, svjetski i pokrajinski euharistijski kongresi, nisu li i to sve očiti znakovi triumfa svete Crkve i pravog kršćanstva po Euharistiji?

Kao što smo malo prije naglasili, Crkva katolička mistično je Tielo Kristovo, tielo sastavljeno od glave i udova, puno snage i života. Svako tielo, fizičko i moralno, pa taman se glavom oblaka ticalo ili postalo moćnije i slavnije od poviestnog rimskog carstva, slabi i stari, da mu traga nestane, a Crkva katolička, uza sve krvave neprijatelje — vanjske i nutarnje, otvorene i potajne, silovite i s manje sile odupire se, preživljava ih, žive i djeluje, širi se i jača, vazda mlada, snažna, puna zanosa, bez i tračka malodušnosti ili očaja, pa bilo da buktjele ili strahovite revolucije ili najkrvaviji današnji ratovi, jer i u krvi najbiranije svoje djece nazire novu pobjedu, kako liepo reče umni Tertulijan: mučenička je krv sjeme kršćana. Odakle svetoj Crkvi tolika snaga? Krist u Euharistiji — dar neba, kojim je božansko-čovječansko Srdce Isusovo obdarilo svoju svetu Zaručnicu njena je garancija; Euharistija je s njom vazda, u sve dane do konca svieta. Kristovo euharistijsko Srdce živi i kuca u životu svete Crkve i čini, da životna snaga njegove milosti kola po svim udovima i po svakom njenom dielu. Ona kola u sv. Otcu Papi i njegovim biskupima, kola u srdcima svećenika i Kristovih vjernika i sve ih drži i veže u jedinstvu vjere u mističnu zgradu i vidljivu obitelj — Kristovu zajednicu na zemlji.

U Euharistiji su nalazili i nalaze snage i odvažnosti za borbu Kristovi sljedbenici — branioci pravde i čovječjeg dostojanstva, jer su duboko i nepokolebivo vazda uvjereni, da ih nitko ne može slomiti ni skršiti, kad je Bog s njima. — Dâ, u Euharistiji je život i snaga, junačtvo i neustrašivost. I Apostoli, i Mučenici, i Djevice i Izpovjednici, i Svetci i Heroji kršćanstva izišli su kao pobjednici i nad Luciferom i njegovim ortacima, jer je euharistijski Krist bio s njima. Što je srdce našem tielu, to je Euharistija sv. Crkvi, svima nama. Što je sunce u fizičkom svietu, to je Euharistija u moralnom i religioznom. Bez sunca se život neda ni zamisliti, bez Euharistije propadoše sve vrednote, što čovjeka čine čovjekom.

Crkva katolička mistična je Petrova ladja, koja prima u svoje krilo ljudski rod, da ga preveze preko uzburkanog mora života i uvede u luku vječnog spasa. Čini se, da sve bure i oluje prošastih vjekova ne mogu se ni poreditи sa strahotama današnjih orkana. Ali se ne bojmo, jer je zalog naše vjere, ufanja i ljubavi u Euharistiji. I nama Krist iz Euharistije dovikuje priekorne rieči, koje je upravio zastravljenim apastolima na uzburkanom morskom valovlju: *Šta se bojite, malovjerni?* Zar je satan jači i moćniji od mene? Zar vam je malo žalostnih svršetaka

Julijana Apostata, Voltaira i drugih poviestnih osoba, koje se u svom biesu upustiše sa mnom u borbu? Nije li Krist gospodar i mora, i vjetrova, i valova i gromova? Tama će proći, oluje prestati, a Kristova će ladja pod euharistijskim stiegom u svoju luku prema zasnovanom cilju.

Držimo se Euharistije, što češće zalazimo k Utamničeniku ljubavi u svetohraništu pa se ne bojmo mi ovozemnih ni paklenih sila, jer je euharistijski Krist gospodar života i smrti.

1901. u Reims-u u Francuzkoj pošlo je nekoliko občinskih vjećnika da posjete jednu bolnicu za kužne i prelazne bolesti. Bolestnike su njegovale častne sestre Milosrdnice bez pomoćnica, kojih nisu mogle naći ni uz najbolju platu. Bolestnici su bili porazmješteni u razne paviljone. Gledali su naši posjetioci biednike sa rak-ranama, gubom i drugim ljudskim biedama. Bliedi i šutke žurili su se od jednih biednika k drugima, da se što prije nadju na izlazu. Kad su obavili svoj posjet, jedan će od njih starješici častnih sestara: »Častna, koliko ste vremena vi ovdje?« — Četrdeset godina, odgovori častna. — »Pa kako ste mogli izdržati toliko godina ove strahote muka?« — Kad ne bi bilo Euharistije medju nama, vjerujte, da nijedna tu ne bi ostala ni jednog sata. Euharistija je sva naša snaga i utjeha«.

Dragi vjernici, nek u Euharistiji bude i naša snaga i utjeha; nek ona i za nas bude put do najuzvišenije istine — do kušanja božanskog života u nebu, koji nam se sada preko Euharistije podaje. Tu je pred nama na našem žrtveniku živi Krist-Bog, Stvoritelj neba i zemlje, onaj isti koji je i nas stvorio, koji nas uzdrži i koji će nas jednom suditi po dielima našim. Njegova presveta krv bila je, ili će svakako ovih svetih uzkrsnih dana biti živa kupka, u kojoj će naše duše, ako su po nesreći izgubile, opet zadobiti bjelinu i nevinost krstnoga ruha. Rumenilo Kristove božanske Krvi neka bude ures naših duša na ovome svietu, i budimo duboko uvjereni i stalni, da će taj ures biti najjači naš zalog za uživanje Božanskog Jaganjca na vječnoj gozbi u nebu. Amen.

3. EUHARISTIJA — PREDOSJEĆAJ NEBA

Bog je vrhovno biće, neizmjeran u savršenstvu. Stvoritelj, središte i svrha svega stvorenja, koji ima neosporno pravo na naš kult i na našu zahvalnost. Mi mu to dugujemo, jer o njemu ovisi cjelokupno naše biće, bivovanje i djelovanje. Od njegove Providnosti sve primamo u redu vremena i vječnosti, sadašnjeg i budućeg života, za dušu i za tielo. Da sačuvamo neprekinutu vezu sa Stvoriteljem, na to nas upućuju sva dobra, koja od Boga primamo. Ako smo po nesreći griehom izgubili sinovstvo djece Božjih, dužni smo, da to što prije u žaru molitve i skromnosti srdca uzpostavimo i zadobijemo zadovoljvši Božjoj Pravdi te izprosivši njegovo Milosrdje.

Euharistija je najjače i najuspješnije sredstvo, koje je Bog ostavio čovjeku u baštinu, da preko nje podržava, razvija i jača svoju vezu sa Stvoriteljem, da preko nje ulazi u naintimniji život onoga koji jest i mora biti zadnja svrha svih naših težnja. Euharistija je zato kao vidljivi i osjetljivi spomenik Kristova odkupljenja i stavljena po Božjoj odredbi posred ljudskih pokoljenja, da ljudi živeći s Euharistijom žive Kristovim životom, misle i osjećaju, kako je Krist mislio i osjećao, u jednu rieč: da im već ova zemlja bude predosjećaj neba.

Utješljiva je istina naše svete vjere, da nas Euharistija s Bogom sjedinjuje. Cilj je kršćanske vjere, da čovjeka dovede do jedinstva sa njegovim Začetnikom, koji mora biti početak i svršetak svega čovječjeg života i djelovanja. Na poseban način tome služe i do toga dovode sveti sakramenti u redu primljeni, dakako u prvom redu presveta Euharistija. Sveti sakramenti nisu samo simboli onoga što označuju ,kao što su to bili znakovi sakramenata u Starom Zavjetu, nego se u njima nalazi sama stvarnost onoga koga označuju. Tako Euharistija nije samo simbol našeg sjedinjenja s Bogom, ne teži izdaleka k tom sjedinjenju, kao ostali vanjski simboli kulta, nego ona proizvodi i sačinjava s Bogom najljepše i najsavršenije jedinstvo. Pod ovim vidom, tko da dovoljno ocieni predragocjenost euharistijskog blaga? Dao Bog, da se ova istina duboko ukorieni u naše duše i u naša srdca, pa da nas dovede do trajnog ujedinjenja u nebu.

Uzrok, povod i jedna od glavnih želja Božanskog Spasitelja, kad je došao na ovaj sviet bila je, da čovjeka dovede do ovog jedinstva s Bogom, vječnim Stvoriteljem. Ta se Kristova želja očitovala osobito na zadnjoj večeri, kad je ustanovljujući Presv. Euharistiju molio nebeskog Otca. *Otče sveti ,sačuvaj one koje si mi dao, da budu jedno kao i mi.* Ne molim samo za njih, nego i za one, koji na njihove rieči uzvjeruju u me, t. j. da svi budu jedno, kao što si Ti, Otče, umeni, a ja u Tebi, da i oni budu jedno u nama. — Divne li molitve! Krist-Bog moli nebeskog Otca ne samo za apostole i njihove nasljednike, nego i za sve one koji do konca vieka na njihove rieči budu u nj uzvjerovali. Da ta molitva bude uspješnija, Krist ustanovljuje presv. Euharistiju. Shvatimo li važnost našeg jedinstva s Bogom, shvatit ćemo i važnost Euharistije. Težiti k Bogu i s njim se sjediniti — to je zahtjev ljudske naravi i kao ljudî i kao kršćanâ.

Kako smo malo prije rekli, mi smo bića o Bogu ovisna i u biti i u obstanku i u djelovanju. Naše tielo djelo je ruku Bozjih, naša duša dah je njegova vječnog Duha. Slika smo Božja po našoj duši u kojoj je upečaćeno njegovo gospodstvo nad nama. Bez Boga nije nam moguće ni koraka učiniti, ni misli zamisliti, ni djela izvesti. U njemu živemo, mičemo se i jesmo. Naš um teži k Bogu. K Njemu i naša volja teži. Srdce naše stvoreno je, da ljubi Boga i ono nema mira,kako reče veliki sveti Augustin, dok u njemu ne odpočine. Bog je naš konačni cilj i kao što svako stvorenje teži za ostvarenjem svoga cilja, tako i čovejk teži za

ostvarenjem svoga cilja — svojim sjedinjenjem s Bogom. Čovjek se i po svom umu i po svojoj volji i po svom srdcu udaljio od Boga po griehu. Krist je došao na zemlju da ga opet privuče k Bogu, da ga sjedini s božanskom Pravdom, da ga podigne na vrhunaravni život i učini ga pravim Božjim djetetom.

Mi kao kršćani nosima na sebi Kristov pečat, uzdignuti smo na stepen, da budemo dionici Božje naravi, bića koja po milosti postaju savršenja, da budu prenešena do jedinstva s Bogom u vrhunaravnom redu. Kršćanin je već na zemlji dionik Božanskog života ,kako to liepo reče Psalmista: Rekao sam, da ste bogovi, da kasnije bude pobožanstvenjen u nebu od svietla slave i da tamo živi vječnim životom u Bogu. Kako kršćanin već na zemlji mora težiti k tome jedinstvu!

Kršćanska vjera sa svojim naukom pripravlja put k ovom ujedinjenju s Bogom i pokazuje njegovu ljepotu, a evadjeoski i crkveni zakoni vode čovjeka ravno do usmirenja u ovom jedinstvu i čuvaju ga od zastranjenja. Sakramenti i kult podaju mu jakost volje i snagu srdca, da ga što lakše i u što većoj mjeri već na ovoj zemlji postigne. U ostvarenju tih težnja postignuto je čovječja blaženstvo, kako nam svjedoče životi svetaca ,jer je razum našao svoj mir u odanosti Bogu, a volja i srdce u višoj vrhunaravnoj ljubavi.

Mi smo na poseban način s Bogom sjedinjeni u utjelovljenju Božje Rieči. Tu utjelovljenu Rieč — Boga, drugu osobu Presvetog Trojstva mi uživamo u sv. Pričesti. Krist svagdano i svakog sata i po svim krajevima zemlje silazi k nama za vrieme svetih misa, koje traju bez prestanka, da nam dovede Boga, a da Bog čovjeka privuče i privede k sebi. Krist nam se daje, da postanemo jedno s njime, jer njegove su rieči: *Tko blaguje moje Tielo i pije moju Krv, ostaje u Meni, a ja u njemu.* On nas k sebi zove: Dodjite k meni svi, koji ste umorni i obterećeni, i ja ću vas ukriepiti; ja sam život; bez mene ćete svi izginuti. Mi i Krist postajemo jedno po svetoj Pričesti. Kao što hrana postaje i pretvara se u onoga koji je blaguje, tako i naša duša dostojnim blagovanjem svete Pričesti dobiva u se božanski novi život. Kršćanin iza svete Pričesti može s podpunim pravom ponavljati rieči sv. Pavla: Ne živim više ja, nego Krist u meni živi. A zar nije život svetaca — tog cvieta kršćanstva bio izgradjeni život Kristov u njima? Na zemlji su, doduše, živjeli, ali je njihova baština bila u nebu, nebo je bilo njihovo trajno boravište. Euharistija, dakle, usavršava i dopunja naše sjedinjenje s Bogom ,dok smo u smrtnom tielu ,da ona bude vječita naša nagrada i plaća u kraljevstvu nebeskom. Iz nje su i apostoli i krišćanski mučenici crpli snagu u životnim borbama. Ona i danas daje poleta stvarnoj i požrtvovnoj kršćanskoj ljubavi Don Boskima, Kotolengima, Vinkima Paulskim... ; ona ne poznaje granica žrtve, za razliku od neke filantropije, koja na račun tobožnje ljubavi traži sebe i postiže slavu i blagostanje, a i dalje ostaje hladna bez utjehe i balzama, što utišava svaku biedu. Ona je bila i ostala

najbogatije vrelo kršćanske svetosti i heroizma. jer je Euharistija plod Kristove ljubavi, koja nadilazi — po riečima sv. Pisma, svako spoznanje.

Jest, dragi vjernici, Krist je po Euharistiji vazda uz nas, jer nas ljubi, jer sve ljubi ,jer bez prestanka ljubi, jer se nikad od ljubavi ne umara — on ljubi bez granica — do izcrpljenja: siromahe, krotke, slabe kao i velike, učene i moćne. Uz Tabernakul je škola ljubavi, odakle vječna i neprevarljiva Istina uči i naučava. Iz njega plamsaju žive zrake, što srdca razpaljuju, jer je u Euharistiji sva ljepota i milina Kristova Srdca. Ljubav prema Euharistiji znak je savršenstva i mira na zemlji, jednako kao što je ona i znak preodredjenja i zalog vječne sreće u nebu. Stoga ljubimo Euharistiju i što pripravnije hitimo na taj Izvor vode žive, ako želimo, da noć tame i led bezvjerja i zlobe ne uguši naše duše, obitelji i cielu zajednicu. Euharistijski Krist neka bude naša obrana i naše utočište, jer je samo i jedino u njemu spas.

Vjera u Krista temelj je kršćanske vjere. To je vjera, koja sviet pobjedjuje i preživljava ,bez koje nema spasa i bez koje nije moguće ugoditi Gospodinu Bogu. Vjerovati u Krista znači vjerovati u njegovo Božanstvo i Čovječanstvo, znači živjeti po njegovim načelima i uputama. Kao što bi vjera prestala, kad bismo shvatili Kristovo Božanstvo, tako ona ne bi trebala, ni da vidimo njegovo Čovječanstvo. Krist je jednom u prečistom krilu Marijinom skrio svoje Božanstvo, da bude predmetom naše vjere. U Euharistiji je Krist skrio i svoje Božanstvo i svoje Čovječanstvo, da i kao Bog i kao Čovjek bude predmetom naše vjere i našeg kulta. — Molimo sa sv. Gertrudom Euharistijskog Jaganjca, da i nas ubroji medju odabrane svoje čete, pa da iza ovoga života zavriedimo trajno zasićivati se u užitku njegove razkošne i slatke ljubavi.

— Car Napoleon u naponu svoje slave i veličine našao se jednog dana medju svojim generalima, koji ga znatiželjno stanu pitati, da im kaže, koji mu je naljepši dan bio u životu. Jedan je pomišljao na Napoleonovu pobjedu kod Marenga, drugi na bitku kod Austerlitza, a drugi opet na dan njegova carskog krunjenja. Medjutim ih Napoleon sve iznenadi, kad reče: Najljepši i najdraži dan mojega života bio je ostaje dan moje prve svete Pričesti. — Zbilja odgovor dostojan velikog Napoleona. Sjećajmo se ovih značajnih rieči te nastojmo, da na sličan upit i mi imamo gotov odgovor: Najuzvišeniji čin mojega života, koji obavljam s najdubljim strahopočitanjem jest čin, kad se imam sjediniti s Trojednim Bogom, kad imam primiti sv. Pričest.

PREDAVANJA U KATOLIČKIM DRUŽTVIMA

ZA SRPANJ:

DOMOVINSKA LJUBAV I KATOLIČKA VJERA

Ne uviek svi mi pojedini katolici, ali tim većma naša katolička vjera ili bolje reći naša katolička Crkva izložena je neprestanim nápadajima od ljudi ovog svieta sada u jednoj, a sada u drugoj stvari. U tom ništa nova. Katolička je Crkva otajstveni Isus Krist na zemlji. Ona mora da sudbinu svog života dieli sa svojim božanskim Utemeljiteljem.

Nema čovječje požude, koja ne će naći priliku, da napada na kat. Crkvu. Požude mogu zahvatiti i pojedine narode, pače i čitav sviet. Nema ni jedne dobre stvari, koju ljudi ne umiju na krivo izvrnuti. Jedna od najnaravnijih pojava u životu čovjeka je ljubav prema domovini. Ipak ljudi znadu i svetinju domovinske ljubavi okrenuti u nečastne svrhe i zbog posebničkih ciljeva objedjivati katolike i njihovu Crkvu, da je protivna domovinskoj ljubavi. Tako su zasukani Židovi bili mislili, da je Krist protivnik svoje domovine, pa su ga osudili na smrt s tobožnjim obrazloženjem: Ako (Krista) tako ostavimo, svi će vjerovati u njega, i doći će Rimljani i otet će nam zemlju i narod (Iv. 11, 48). Židovi su se prevarili u svom računu. Da su prihvatili Krista i njegovu vjeru, i danas bi Židov bio sretan u svojoj domovini. A je li tako? Poganske države grozno su progonile kroz tri stoljeća kršćane i njihovu Crkvu pod izlikom, da sve narodne nesreće dolaze od rasrdjenih bogova, koji traže da se zatre kršćansko ime. A gdje su danas ta nekoć slavna carstva i njegovi bogovi?

Što je domovinska ljubav i tko joj je začetnik?

Bog začetnik domovinske ljubavi

Domovinska ljubav u prvom redu znači, da volimo *dom*, u kojem smo se rodili. Od rieči »dom« dolazi i domovina. Prvi izljevi čovječje ljubavi idu k domu, u kojem smo ugledali ovaj sviet. Naravno je, da iz očinskog doma vidimo i druge domove i njihovu okolicu. Drago nam je sve što se nalazi u blizini našeg doma. Ljubimo domove, brda, polja, rieke, što okružuju naš dom. S vremenom se širi naša ljubav i preko uzkih granica našeg doma i zahvaća sve one druge domove ,koji sliče našem domu. Ali još je čovječnija i draža ljubav, koju već iz kolievke osjećamo prema onim osobama, koje se nalaze u našem domu. Roditelji su prva svetinja, kojoj ide naša ljubav ,koje roditeljske svetinje predstavnik je otac od

kojeg dolazi draga *»otačbina«*. Od roditelja naša ljubav ide dalje i prelazi na sve one, koji su nam i »u stotoj kapi krvi« srodnici. Uz njih ljubimo i njihove domove i sve što je okupljeno oko njih. Tako ljubimo svoje susjede, občinare. *Ljubimo sebi slične.* Ovi nama »slični« dopiru sve tamo, gdje se govori istim jezikom. Ptice se poznaju po perju, a ljudi po jeziku. U tudjini se najbolje vidi ,što znači »bližnji«, koji govori naš jezik. Nije samo »jezik«, koji pokazuje naše »domorodce«, nego redovito uz jezik naši domorodci sliče nam po ćudi, po odgoju, po vjeri i po mnogim duševnim osobinama, čak i po izrazu lica, rastu tiela. Narodi imadu svoje duševno i tjelesno posebno naličje duše i srdca, uma i tiela.

U ovom je dakle oslon domovinske ljubavi. Kako se obitelj dieli na članove, tako se čovječanstvo dieli na narode. Kako pojedinci u obitelji imadu voje vlastito ime, tako i narodi u svietu imadu svoja vlastita imena, koja vole kao i svoje krstno ime. I nije li sve ovo prirodjeno, naravno čovjeku? A odklen to čovječjoj naravi? Što je u naravi, to donosimo sobom na sviet. Tko nam je dao da to donesemo sobom na sviet? Onaj koji je stvorio i čovjeka i sviet. Taj je Bog. Bog je ulio u srdce svakog razboritog i savjestnog čovjeka, da najprije osjeti ljubav prema roditeljima i svom domu, zatim prema svima onima, koji su mu slični po tjelesnim i duševnim osobinama, kao i to, da ljubimo sve ljude, svu zemlju, na kojoj počivamo. Kako se ljubav prema roditeljima i vlastitom domu ništa ne protivi ,da ljubimo one koji su nam slični po duhu i jeziku, tako i ova domovinska i otačbenička ljubav nema ništa protiv, da ljubimo sve ljude. Kod dobrih i pametnih ljudi idu liepo: i ljubav prema roditeljima, i ljubav prema domovini, i ljubav prema svim ljudima. Sam je Bog priznao: Svako stvorenje drži uz jednake sebi, a tako se pridružuje i čovjek jednakima sebi (Sir. 13, 16). Uz bližnje srodnike najvećma su jednaki ljudima oni, koji su istog naroda. Svakom čovjeku bližnji su svi ljudi, ali su mu *»najbliži«* izmedju svih »bližnjih« oni, koji su mu sunarodnjaci.

Dakle je narav stvorila i podielila narode. Kako u narodima ima mjesta za obitelji i pokrajine, tako u svemu čovječanstvu ima mjesta za pojedine narode. A iza naravi stoji onaj koji ju je stvorio, a taj je Gospodin Bog. Bog hoće da ljubimo domovinu. Tko većma časti Boga, taj jače ljubi domovinu.

Krist je posvetio domovinsku ljubav

Došavši Krist na sviet, izjavio je, da nije došao ukinuti zakon, pogotovo onaj, kojeg je stavio u čovječju narav, nego da izpuni zakon (Mat. 5, 17). I ljubav prema domovini je »zakon« i glas naravi. U vrieme Kristovo židovi su domovinsku ljubav previše nategnuli i iznakazili surovom pretjeranošću. Smatrali su sebe nadljudskim narodom, koji ima zadaću, da podjarmi sve narode. U toj nadutosti bili su došli

dotle, da su samog Krista zamišljali, da on ima stati na čelo njihovih političkih utopija, te svoj narod povesti u osvajanje svega svieta. Silovita ili pretjerana ljubav prema domovini dotle je bila dovela židovski narod, da je mrzio svaki drugi jezik, narod i krv, što je sve skupa svršilo time, da malo godina iza Krista došli su Rimljani i naučili pameti usijane židovske »domovinaše«, te otada Židovi nemaju ni svoje domovine. Svaka, pa i pretjerana ljubav doživi krah!

Krist kao Bog usadio je u srdce svakog pametnog čovjeka ljubav prema rodjenoj grudi. Kad je postao čovjek, da oslobodi čovjeka od grieha i da u službi prema Bogu posveti čitav ljudski rod i sve čovječje naravne težnje, htio je da usavrši i oplemeni i njegovu ljubav prema svom bližnjemu, naime prema domovini.

Sva proročanstva, koja su unapried navještala Isusa Krista, bila su jednoglasna, da će Isus biti Judina ili *židovskog* roda. I blažena Djevica Marija i Isusov hranitelj sv. Josip bili su židovske krvi. Svi su apostoli bili židovske narodnosti. Isus je navještao Evandjelje židovskom narodu. Kad je satniku u Kafirnaumu obolio sluga, nije se on usudio da osobno podje k Isusu i da ga zamoli da mu ozdravi bolesnog slugu, budući je bio tudje narodnosti, nego je pošao k židovskim starješinama, da oni mole Krista za milost strancu, a ovi su u molbi naveli, da je vriedan da mu Krist ozdravi slugu, »jer ljubi *narod* naš« (Lk. 7, 5). Kad je drugom prilikom došla k Isusu *strankinja*, Kananejka, da joj oslobodi kćerku od sotone, koja ju je vrlo mučila, s početka joj Isus »nije odgovorio ni rieči«. I apostoli su posredovali, da je usliša, ali im je Krist odgovorio: Nisam došao nego k izgubljenim ovcama *Izraela* (Mat. 15, 24).

Isus je žarko ljubio svoju domovinu. On ju je volio muževno, razumno, duboko. Iz čiste ljubavi prema rodjenoj grudi plakao je zbog zaslieplјenosti svog naroda, pa je govorio: Koliko sam puta htio, Jeruzaleme, skupiti djecu tvoju, ali vi ne htjedoste (Mat. 23, 37). Apostoli su sliedili Isusa u domovinskoj ljubavi. Krist je poslao svoje apostole da navještaju Evandjelje svim narodima, kako i ide ,ali su tu dužnosti vršili najprije medju svojim narodom. Kad ih je njihov narod tjerao, oni su pošli u druge zemlje, ali i tamo su apostoli najprije potražili svoje *sunarodnjake*, zatim bi pošli tim narodima. U tome se je posebno izticao slavni apostol Pavao. On tvrdi, da je sa Židovima bio kao *Židov*, da ih predobije za Krista (1. Kor. 9, 20). Toliko je sv. Pavao žarko ljubio svoje Židove, da je želio biti i »proklet« za svoje rodjake Židove, koji su mu bližnji po *tielu i krvi* (Rim. 9, 3). Isti Pavao piše Korinćanima (II. 11, 22), da se *ponosi*, što je *Hebrej*, Izraelac i potomak Abrahama.

Dakle Kristova vjera priznaje i traži da ljubimo domovinu. Čak se, prema primjeru sv. Pavla, imamo ponositi što smo Hrvati, a s Isusom zajedno plakati nad svim narodnim nevoljama.

Kršćanska ljubav prema domovini

Nakon što smo vidjeli, da je Bog začetnik ljubavi prema domovini, i da je Kristovo evandjelje oplemenilo i posvetilo pravu ljubav prema rodjenoj grudi, ostaju još dva pitanja, naime prvo: kako ćemo složiti ljubav prema domovini i ljubav prema ostalim narodima?, i drugo: koja je prava oznaka kršćanske ljubavi prema domovini, i u čemu se ona ističe iznad nekršćanske sklonosti prema svom rodu?

Evo našeg odgovora na prvo pitanje:

Po evandjeoskom shvaćanju kršćanska se ljubav prema domovini temelji na zapoviedima Starog Zavjeta iz sv. Evandjelja. Bog kaže: »Ljubi bližnjega svoga kao samog sebe (Lev. 19, 18). Isus nalaže: Ovo je moja zapovied, da se ljubite medju sobom (Iv. 15, 12). Nego gdje je u ovim zapoviedima temelj domovinske ljubavi, kad na prvi pogled radije da kažemo, da imamo ljubiti svakog čovjeka, i kako ćemo spojiti ljubav prema svojoj domovini i ljubav prema svim ljudima i svima domovima?

Pametnim i dobrim ljudima to ide lako. Naime kršćanska ljubav ima se protezati na sve ljude u svim stranama svieta ,ali ova dužna i općenita ljubav prema svim ljudima zahtjeva da posebno ljubimo svoje ljude i svoju domovinu. Pače, jedino iskrena ljubav prema mojim domorodcima može me potaći da ljubim druge ljude, koji nisu moje domovine. U ljubavi prema svim ljudima počet ćemo s onim ljudima, koji su po krvi mog roda i jezika. Kako ću preskočiti one koji su moga roda i jezika, pa tražiti one, koji su mi daleko po svemu, i da njih prve ljubim?! Dakle ljubav počinje od mojih bližnjih, od moje domovine. U svemu su mu »bližnji« oni koji su mog jezika, ćudi, naobrazbe, značaja, fizionomije. *Sličnost* je prvi podražaj na ljubav prema bližnjemu. Ako ne ljubim one koji su slični, kako ću ljubiti one s kojima ne znam ni rieči progovoriti?

Dakle »bližnji« su mi zaista svi ljudi na svietu, ali medju njima su mi *»najbliži«* oni koji su moga roda, mog jezika, moje ćudi, zato u ljubavi prema svima ljudima moram početi najprije s onima koji su mi najbliži medju »bližnjima«, a to su ljudi moje domovine. Drugim rečima: jedna ista ljubav u širinu proteže se na sve ljude ,ali u dubinu ide najdalje prema osobama moje domovine. To je zakon naravi i dar Isusove milosti. Nijednom čovjeku na svietu pravi kršćanin ne smije uzkratiti dužnu ljubav, ali ista ta ljubav veže ga u savjesti, da najprije i u najobilnijoj mjeri pokaže ljubav prema svojim sunarodnjacima. Ljubav ima svoje stepene. Te stepene odredjuje sličnost i bližnjost. Prva ljubav ide k domu, druga k domovini, a treća prema svemu čovječanstvu. Vatra grije najprije one koji su uza nju, zatim one koji za njima i tako dalje. Prvo su nam domaći, zatim sunarodnjaci, pa strani svieti.

U kršćanskoj vjeri nalaze okrilje pojedinci, obitelji, narodi i čitavo čovječanstvo. Kršćanstvo je nadnaravna milost Isusa Krista. Ono nije strano nijednom narodu. *Ono je »nacionalno« svakom narodu.* Ono pri-

znaje svaku kulturu i civilizaciju. Ono je nadnaravni Božji dar, koji je Krist donio svakomu, da svak ima života i da ga ima u obilju. Ono je *duh i istina*. Ono je ljubav. Kršćanska domovinska ljubav nije uzkogrudna, egoistična. Ako su njezine prve i najjače snage upravljene prema *najbližim* bližnjima, ona siže i preko narodne granice, te s pravom, iako ne jednako žarkom ljubavi voli i druge ljude i narode. Kršćanska ljubav niti nieče ljubav rodjenoj grudi, niti je pretjerana i zasukana, da ima pred očima samo svoj narod. Ona je i *nacionalna* i obće *čovječanska*.

Takodjer bitna je oznaka kršćanske domovinske ljubavi, da traži *žrtve* za bližnjega, najprije žrtve za vlastitu domovinu, zatim žrtve za svakog čovjeka i svaki narod. Budući da kršćanstvo čini nadnaravnom ljubav prema domovini, sliedi, da su kod katoličkih naroda interesi vjere i domovine idu uporedo. *Za krst častni i slobodu zlatnu! Za vjeru i domovinu.* Kad branimo domovinu, ujedno branimo i vjeru, jer narodno robovanje uviek je i na štetu vjere. Vjerski život predpostavlja kod ljudi narodno zadovoljstvo. Isto tako, kad branimo vjeru, branimo i domovinu. Potlačenim narodima uviek je vjera bila i narodna utjeha. *Nijedan kršitelj narodne slobode nije promicao vjerske interese podjarmljenog naroda.*

U prošlom ratu, god. 1915. pao je u obrani domovine francuzki pjesnik Leon de Montesquieu. Ideal njegova kršćanskog života bio je požrtvovno ljubiti katoličku vjeru i svoju katoličku Francuzku. To mu je priznato i nakon smrti, pa su mu prijatelji na grobu stavili ovaj nadpis: »Istovjetni su interesi katoličke vjere i francuzke domovine. Nemoguće je raditi za jedne, a da i drugim nije u prilog, stoga nijedan Francuz ne će se naći u žalostnoj nuždi, da bi morao birati izmedju ljubavi prema vjeri i ljubavi prema domovini«.

I Hrvatu je sveta vjera i sveta ljubav prema bližnjemu, koji nosi ime Hrvat. Krišćanska je vjera duša i čuvarica svakog naroda. Tko ometa vjeru, škodi i domovini. Valovi nemorala i poganskog života truju požrtvovnu ljubav prema domovini. Nikad iskreni i produbljeni katolik nije izdao domovinu. Liberalizam ljubi domovinu prema komoditetu i športski. Pravi katolik moli, radi, trpi i krv lije za domovinu.

U ljubavi prema domovini Kristov vjernik ne da nikomu preda se. I u tome mu je pred očima primjer Isusa Krista, koji kaže preko svog učenika: *I mi smo dušni položiti život za braću* (1. Iv. 3, 16).

ZA KOLOVOZ:

DR. IVAN MERZ

Njegova veličina i značenje.)*

Kad je pred 15 godina, 10. svibnja 1928. na zagrebačkoj klinici umro dr. Ivan Merz, medju hrvatskim katolicima bilo ih je dosta koji su možda i lično poznavali toga skromnog mladog čovjeka, i koji su žalili njegovu smrt ,ali koji nisu bili podpuno sviestni, koji nisu često puta ni slutili što je bio taj mladi profesor blieda lica i živih plavih očiju. Tek kad su opazili kakvu je žalost medju tadašnjom orlovskom mladeži pobudila viest o njegovoj smrti, kad su vidjeli njegov veličanstveni sprovod ,kad su iza njegove smrti zaredali članci koji su iznosili do tad nepoznate momente iz njegova života, tek onda su počeli naslućivati, koliko se velika duša krila u tom tako povučenom i tako aktivnom, tako omiljelom medju poznatima i tako cienjenom medju prijateljima. I od dana njegove smrti to poštovanje i ta ljubav prema njemu nije ni malo prestala nego raste sve više i više. Njegov grob na Mirogoju nije nikad bez cvieća i njegova je slika tako razprostranjena u Hrvatskoj, a njegov životopis uviek nalazi novih čitača. Oni koji su ga upoznali žele ga još više upoznati, a koji ga bolje poznaju žele ga i nasljedovati. On je postao ne samo poznata ličnost nego vodja, ideolog i uzor mnogom mladiću i djevojci.

U čemu je zapravo veličina i značenje ličnosti dra Ivana Merza? On nije doduše odkrio neki novi sviet, ali je hrvatskoj mladeži pokazao u jednom novom svietlu nutarnji život duše u Bogu. On nije bio nikakav vojskovodja, ali je poviest njegove nutarnje borbe za idealom i njegove borbe za dušama, za pobjedom Krista u hrvatskoj mladeži, ljepša od svake ratne poviesti. On nije bio državni i politički vodja, ali je postao ideolog i vodja mnogih tisuća mladih duša, koje u njemu gledaju najljepši primjer i velebni uzor. Nije bio ni filozof ni umjetnih, premda je imao za to dara. Njegova filozofija bila je njegova vjera, i njegova umjetnost bila je život u Bogu, a najveće umjetničko djelo što ga je stvorio bila je umjetnina njegove svete duše.

Dr. Ivan Merz rodio se dne 16. prosinca 1896. u Banja Luci. Otac mu je bio častnik i glavar željezničke postaje Banja Luka. Još kao diete isticao se Ivan prirodjenom dobrotom i bistrinom. Kod kuće je primio dobar i plemenit odgoj, ali bez naročitog religioznog duha. Odrastao je

*) Ovaj smo članak primili od „Velikog Križarskog Bratstva", te ga rado donosimo.

u sredini koja se je doduše priznavala katoličkom, ali praktičnog kršćanskog života nije mnogo imala, a pogotovo nije u njoj bilo one žarke revnosti koju je on kasnije razvio u sebi i koja je bila temeljna oznaka njegovog kasnijeg života.

Kao gimnazijalac Ivan je već pokazivao znakove budućeg ozbiljnog i dubokog intelektualca. Najsavjestnije je izvršio svoje školske dužnosti, bio je uviek uzoran djak, marljivo je učio svoje školske predmete, ali je istodobno nastojao već tada da steče što širu i što obširniju obću izobrazbu. Mnogo čita i studira, naročito ga zanima umjetnost i književnost. Ali daleko od toga da izgleda neki mladi starac, on je uviek veseo i nasmijan, uviek prijazan i kolegijalan. Bavi se športom i igrama, sudjeluje u nevinim djačkim pustolovinama ,ali već tada pokazuje u sebi težnju za nečim velikim i liepim, te ga ne zadovoljavaju obične težnje ljudi k zabavama i užitcima. On stavlja kao motto prvom svesku svoga dnevnika citat iz Byronovog Manfreda:

»Za mladih dana želio sam vruće
da srdca drugih svojim prožmem srdcem
da svietlim narodima, da se uspnem
— ja ni sam ne znah kamo...«

Kao posljedica tih težnja da koristi drugima, kao i njegove sklonosti književnosti i umjetnosti, htio je postati profesor, ali po želji svojih roditelja pošao je u Vojnu akademiju u Bečkom Novom Mjestu. Medjutim tu je našao takove prilike u upravi, takvu pokvarenost medju drugovima, da se je njegova čista i plemenita duša upravo zgrozila, i on svim silama traži od svojih roditelja da mu dozvole da odatle izadje. Tako dolazi na bečko sveučilište i odmah stupa u katoličko studentsko družtvo »Hrvatska«, a prati i sve druge pojave katoličkog života u svietu i kod nas. Već tada se opaža njegova težnja za što dubljim i što dosljednijim proživljavanjem kršćanskog života, samo što je tada kod njega vjerski život još isprepleten umjetničkim težnjama i sklonostima.

God 1915. pozvan je u vojsku i dodieljen na talijansko bojište. Ovdje u krvi i plamenu, osjećajući studen, glad i blato, sve se više u njemu stvara jedno novo i duboko shvaćanje kršćanstva. On počinje shvaćati sve jasnije da je Krist centar svega i da je bol i trpljenje ne samo jedan teret nego da u tom leži jedan duboki smisao života. I kad je još u Beču jasno označio temeljem svoga života vjeru: »Aut catholicus, aut nihil...« sada ide dosljedno do krajnjih konsekvencija i provodi svoj katolički nazor u svim pravcima svoga života, bez obzira na težkoće i neprilike.

Njegov duhovni život, tako očišćen trpljenjem kroz tri godine života na fronti ,razvija se još više i još dublje za njegovog ponovnog boravka u Beču, a dobiva svoju konačnu zaokruženost u Parizu, gdje je studirajući književnost, takodjer upoznao duboki katolički život elitnih francuzkih katolika. Tu u Parizu upoznaje Ivan dvije značajne karakteristike francuzkih katolika: odanost Papi i njegovim direktivama, te neposrednu povezanost katoličke djelatnosti s hierarhijom. Tu je takodjer sazrela njegova odluka da se posve posveti preporodnom radu medju hrvatskom katoličkom mladeži.

Vrativši se iz Pariza i postavši profesorom Nadbiskupske gimnazije, uz svoj savjestni profesorski i odgojni rad, ulaže sve svoje sile u radu sa mladeži, te postaje suosnivačem i članom vodstva Hrvatskog Orlovskog saveza. Nastojao je svim silama da hrvatski Orlovi prožmu svoj život i djelovanje ljubavlju prema Euharistijskom Kristu i prema njegovom vidljivom Namjestniku na zemlji, Svetom Otcu Papi. Za hrvatske Orlove preradio je u tom duhu »Zlatnu knjigu«, a tom je duhu služila i lozinka »Žrtva, Euharistija, Apostolat« koje je dao Orlovima. Nastojao je da u Orlovskoj organizaciji što podpunije ostvari papinske direktive za Katoličku Akciju: podpuna nepolitičnost i povezanost sa hierarhijom preko duhovnika. U tom odgojnom radu nije poznavao umora, nije ga u tom priečila ni bolest, od koje je potajno trpio, on je neumorno pisao, govorio, posjećivao družtva u pokrajini, i uz to neprekidno studirao i tražio da što bolje i što savjestnije odgoji novo pokoljenje hrvatske katoličke mladeži.

U tom je radu najviše djelovao svojim primjerom. Njegova karakternost, njegova ljubaznost prema drugima, njegova duboka pobožnost, sve se to opažalo iz svake njegove rieči, iz svakog njegovog gesta. On je time najjače propoviedao i najdublje djelovao na mlade ljude koji su se oko njega kupili. Svi su osjećali da iz njegovih rieči izbija jedna snaga, snaga koju je on crpio iz svakidanjeg primanja Svete Pričesti, iz dugih i sabranih molitava, iz neprestanog svladavanja, iz podpunog života u Kristu.

On zaista u tom nije bio polovičan. On je svoju vjeru shvaćao ozbiljno. I kad je rekao da treba »ljubiti Boga svim srdcem svojim, svom dušom svojom i svom pameti svojom«, a ne možda polovicom ili četvrtinom, on je to htio i izvršiti. Nije se zaustavljao na pola puta, nego je ravno išao na putu kršćanskog savršenstva, tako da je na koncu svoga života mogao napisati skupa sa svetim Pavlom: »Život mi je bio Krist, a smrt dobitak«.

Njegov životopis, što ga je iza njegove svete smrti izdao sveuč. profesor dr. Dragutin Kniewald, jasno nam pokazuje kojim putevima je Bog vodio ovu odabranu dušu, i kako se on spremno odazivao glasu Božje milosti, kako je zaista napredovao od kreposti do kreposti, dok nije bio zrio za nebo, i tada ga je Gospodin uzeo k sebi da ga nagradi za njegov požrtvovni rad na izgradjivanju svoje duše kao i na izgradjivanju duša hrvatske mladeži.

On je zato i postao najveći i najljepši uzor hrvatskoj mladeži, uzor koji je zaista bliz, jer je živio medju nama, u našim prilikama, i mnogi su ga od nas još poznavali. Uzor koji je i visok jer je u sebi ostvario puninu kršćanske savršenosti.

Mi se zato opravdano nadamo da će možda naskoro svetost njegova života biti i službeno priznata od strane Crkve, te da ćemo ga tada moći još više štovati, ne samo kao uzor i ideal nego i kao našeg nebeskog zagovornika.

IZPOVJEDNIKOVA RIEČ POKORNIKU

Četvrto poglavlje

SVEĆENICIMA

1. Svećenik je prihvatio službu, da obradjuje nadnaravni život svoj i svog bližnjega. Tko je vriedan da izvrši tu službu, taj je ne bi zamienio ni s kraljevskom krunom.

2. *Sacerdotes Dominus voluit esse mundi Salvatores* — kaže sv. Jeronim. Rieč je veoma uzvišena, ali da je svećenik ostvari, treba da se *žrtvuje* kao i *Salvator mundi.*

3. Što je sv. Petar uztvrdio za našeg Gospodina, imala bi to biti poviest i svakog svećenika: *Pertransit benefaciendo et sanando omnes oppressos a diabolo* (Ac. Ap. 10, 38).

4. Što je Krist kazao svojim apostolima, to se ponavlja na svećeničkom redjenju: odsada vas više ne zovem slugama, nego mojim *prijateljima* ... Jesam li prijatelj Spasitelju? Da li ga ljubim? S ovim se pitanjima svećenik ima da bavi neprestano.

5. Kako je u svoje doba Mojsije bio poslan židovskom narodu, tako je svećenik poslan ljudima svoga doba. U svakoj propoviedi imao bi svećenik kazati: »*Qui est, misit me ad vos*«. Kao što je Otac poslao mene, tako i ja šaljem vas. (Iv. 20, 21).

6. Božja je volja da vodimo duše k zadnjem cilju. Time ćemo pokazati našu najdublju ljubav prema bližnjemu i ujedno da smo sviestni svećeničkog zvanja.

7. Stvari počinju ići nizdol, netom svećenik stane sumnjati u svoje poslanje, u svoj stalež i da je on zastupnik Božji na zemlji. On mora živjeti u uvjerenju, da za njim stoji Bog i Krist, koji ga je poslao.

8. Prva je staležka dužnost svećenika njegovo posvećenje (kanon 125): *Clerici debent sanctiorem prae laicis vitam interiorem et exteriorem ducere eisque virtute et recte factis in exemplum excellere.*

9. *Sacerdotes tui induantur justitiam!* Tu naduhnutu rieč svećenik moli prije svete mise. Unutrašnju svetost ... *čak i izvanjsku* ... da nam nitko nema ništa zamjeriti niti zbog nas sablazniti. *Vae illi per quem scandalum venit!*

10. *Serva ordinem et ordo te servabit* — kaže sv. Bernardo. Uviek će biti svećenika, koji žive uredno i koji dnevno vrieme podiele na razmatranje, molenje svetog oficija, nauk i odmor.

11. Jedini je način, da služimo Bogu, kad služimo njemu samom i nikomu drugom. Ne može se služiti dva gospodara ... Nema li svećenik ovu istinu pred očima, okužit će se samoljubljem.

12. Svaki dan svećenik ima da moli u Boga *vjeru i čistoću.* Prosi li to iskreno, ne će doživjeti brodolom.

13. Čime je božanski Spasitelj osvajao duše? Za nje se žrtvujući. To je putokaz i svećeniku.

14. Ako svećenik ne nastoji ozbiljno da bude to krepostniji, malo po malo izgubit će s očiju put, koji vodi kreposti. Postao je *sliepac,* koji vodi sliepce.

15. Kako to, da mnogi mladi svećenici, koji su davali najbolje nade, ubrzo su posrnuli? Oni su više izdavali nego primali. Svećenik prima onda, kad ozbiljno provodi unutrašnji život, puno moli ... i t. d.

16. »*Služba često ubije ljubav*«. Svećenik ima da stoji na oprezu. I kad kara, ima da kara u ljubavi. »Od vraga dolazi gorka i ubojita rieč i k njemu tjera ljude.«

17. Sv. Vinko Paulski priznaje o sebi: »Triput u životu zaniela me je naglost da se poslužim jačim riečima, i to u najboljoj namjeri, ali sam sam svaki put pokajao i ništa nisam koristio. Naprotiv uviek sam postigao cilj, kad sam bio blag i krotak.«

18. Kad je Bog neizmjerno blag i popustljiv prema nama, moramo i mi biti prema tudjim pogrješkama.

19. Ne bi li mogli i na današnje svećenike primieniti težak sud sv. Pavla za svećenike svoga doba: »*Svi imadu pred očima svoje interese, a ne Gospodina Isusa?*« ... Ozbiljno se o tom izpitajmo ... Da li promičem svoje ili Kristove interese?

20. »*Aut Creator te movet aut creatura.*« Ako nam Bog nije cilj, jesmo mi, koje jadno stvorenje i nešto još nižega ...

21. U propoviedi ništa toliko ne vriedi koliko poniznost srdca.

22. Treba da se svećenik otrese lude misli, da će on otjerati zlo i tminu vjerskog neznanja s riečima i s najuzvišenijim idejama. Noć ne popušta pred misli na dan, nego pred svietlom samog dana. Nisu dostatne same rieči, nego i da svećenički život siplje svietlo, duhovnu toplinu, koja tjera mrak, led i smrt.

23. Vatra se pali vatrom, a ne nikakvim kemijskim zasadama. *Qui non ardet, non incendit.*

24. Onaj koji ne shvaća geometriju, ne će nikad uspjeti, da svom učeniku pokaže koje geometrijsko pravilo, bili i neznam kako pobožni i učitelj i učenik. Tako svećenik, koji *u srdcu nema onoga kršćanstva,* što ga uči Osam blaženstva, ne će nikad naučiti vjerskom životu ni jedno diete ni jednog čovjeka, bio on neznam kako inače spodoban i briljantan govornik!

25. Znak je da rdjavo shvaćamo svoju dužnost, ako nas izpoviedanje ne čini boljim, i ako i sebi ne upravljamo rieči, koje govorimo pokorniku. Svećenik u izpoviedaonici je ujedno i pokornik svoje vrste.

26. Svećenik će odkriti veliku istinu i ujedno će naći obilnu utjehu u izreci: *Ostavi na zemlji kamen, kojega ne možeš podići* ... Krist kaže: Pusti da rastu jedno i drugo ... Što podnosi Božja svemogućnost, to ima da podnosi i naša nemoć iz ljubavi prema Bogu.

27. Zar se tužite, što vam rad ne uzpieva? ... Da li će liečnik napustiti službu zato, što ne može da ozdravi sve bolestnike?

28. *Imitamini quod tractatis* — rekao nam je biskup na redjenju.

29. Da svećenik umije podieliti vrieme na rad i molitvu, treba da ima na pameti, što kaže Evandjelje: Mnoštvo se naroda sakupljalo, da slušaju Isusa i da se izlieče od svojih bolesti. A on se povuče u *pustinju* i *molio se* (Lk. 5, 15).

SADRŽAJ »RIEČI BOŽJE« — Br. 4. — God. 1943.

Velika pokornička procesija grada Zagreba 209

I. *Mjesečna rekolekcija:*
Razmatranje za srpanj: Srdce Isusovo i svećenik 210
Razmatranje za kolovoz: Svećenstvo je mistično Srdce Crkve 212

II. *J. Frassinetti: Napomene o propoviedanju* 215

III. *Dr. Toth—Dr. J. Rožman: Deset Božjih zapoviedi:*
Treća nedjelja po Duhovima: Ne izusti imena Božjeg uzalud I. 218
Četvrta nedjelja po Duhovima: Ne izusti imena Božjeg uzalud II. 221
Peta nedjelja po Duhovima: Poštuj ime Isusovo I. 225
Šesta nedjelja po Duhovima: Poštuj ime Isusovo II. . . . 228
Sedma nedjelja po Duhovima: Ne dajte svetinje psima I. . . 231
Osma nedjelja po Duhovima: Ne dajte svetinje psima II. . . 233
Deveta nedjelja po Duhovima: Ne dajte svetinje psima III. . 235
Deseta nedjelja po Duhovima: Svjestno štovanje kršćanskog imena 238
Jedanaesta nedjelja po Duhovima: Oni, u kojima živi kršćanska sviest 242

IV. *Male nedjeljne propoviedi:*
Treća nedjelja po Duhovima: Milosrdno Srdce Isusovo . . 245
Četvrta nedjelja po Duhovima: Božji blagoslov 247
Peta nedjelja po Duhovima: Duh kršćanstva 249
Šesta nedjelja po Duhovima: Slavimo Božju Providnost . . 250
Sedma nedjelja po Duhovima: Čuvajmo se ovog svieta . . 252
Osma nedjelja po Duhovima: Kršćanska misao o vlastničtvu 254
Deveta nedjelja po Duhovima: Čemu ljudske patnje . . . 256
Deseta nedjelja po Duhovima: Divan primjer kršćanske poniznosti 258
Jedanaesta nedjelja po Duhovima: Isus je u svetim sakramentima 260

V. *Blagdanske propoviedi:*
O. S. Petrov: Na Srdce Isusovo 263
O. L. Bajić: Na Veliku Gospu 266

VI. *Prigodne propoviedi:*
P. Michael Anušić: I. Euharistija — vjerska tajna . . 270
II. Euharistija — središte kršćanskog života . . 273
III. Euharistija — predosjećaj neba 276

VII. *Predavanje u katoličkim družtvima:*
Za srpanj: Domovinska ljubav i katolička vjera 280
Za kolovoz: Dr. Ivan Merz 285

VIII. *Izpovjednikova rieč pokorniku — svećenicima* 289

Tko ima da u sviet javi poruke Majke Božje Fatimske, svetog Otca i Evandjelja? Tko drugi doli svećenici imadu najprije primjerom, pa rieči pobuditi sviet na molitvu i pokoru? *Inter vestibulum et altare plorabunt sacerdotes ministri Domini et dicent: Parce, Domine, Parce populo Tuo* . . . (Joel 2, 17), *tako uviek u težkim danima božanske Pravde.*

Da izvršimo tu našu prvenstvenu svećeničku dužnost, te da se na poseban *euharistijski* način odazovemo glasu Gospe Fatimske i vrhovnog Nadsvećenika, pozivamo sve svećenike klanjaoce, da prirede *Euharistijski dan Božjeg umilostivljenja* kao svećeničku zadovoljštinu božanskoj Pravdi, koja je posve opravdano uvriedjena griesima naroda, i da uz oproštenje grieha vapimo od Božjeg milosrdja milost procvata pravog kršćanskog života našeg naroda, i da prestanu nevolje svieta Kristovim mirom na zemlji.

O pojedinostima toga molitvenog i pokorničkog Dana ne ćemo ništa spominjati ni obzirom na vrieme ni na mjesto, da time ne stajemo na put odnosnim odredbama i odlukama preuzvišenih Ordinacija ili gorljivih svećenika. Napominjemo jedino to, da ti Euharistijski Dani umilostivljenja budu posvećeni molitvi i oplakivanju grieha putem što je moguće pobožnije duhovne sabranosti i daleko od svakog bučnog pokazivanja.

Po sebi sliedi, da u tom Danu ima da bude iztaknuta »Ura klanjanja«, t. j. euharistijsko umilostivljenje božanske Pravde, ili najradije, da se po mogućnosti čitav dan usredotoči oko presvete Euharistije na način svečanog izloženja kao u vrieme četrdesetnoga klečanja . . . Tako će to euharistijsko klečanje postati »Dan milosti«.

Svu ovu našu pobudu stavljamo pod majčinsku zaštitu naše Gospe od Presvetog Sakramenta. Neka blago Majčinsko lice svrne svoju pažnju na te Dane, i neka se Ona utiče za nas, da sav kršćanski puk postigne od Krista milosrdje, obraćenje i mir . . .

PROPOVJEDNIČKA DJELA O. P. VLAŠIĆA

1. NAŠI ZAŠTITNICI

152 propoviedi o Svetcima koji se štuju kao zaštitnici po hrvatskim župama. Ciena 100 Kn.

2. SEDAM MINUTA

Kratke propoviedi za sve nedjelje i blagdane u godini. Ciena 50 Kn. Prva se knjiga dobiva kod pisca — Dubrovnik, a druga i kod knjižare sv. Antuna — Zagreb — Kaptol 31. Knjige se mogu dobiti i za misne intencije.

NOVO! **NOVO!**

Svima svećenicima, članovima katoličkih družtava i uobće svima katolicima dobro došla najnovija knjiga:

OBRANA MOGA VJEROVANJA

Božja obstojnost, savršenosti i providnost. — Spiritualnost i bezsmrtnost duše. — Evolucionizam. — Religija.

Napisao

PROF. DR. FRA BOŽO VUCO

Zagreb 1943. — Nakladna knjižara »Marulić«, Kaptol 29.

Ciena 120.— Kn. Str. 249.

NAJSUVREMENIJA I NAJRAŠIRENIJA DANAŠNJA KNJIGA JE

ČUDO DVADESETOG VIEKA

Napisao O. Stanko P e t r o v. Izdala knjižara »Preporod« Zagreb, Ilica br. 118. — Str. 125. — Ciena 30.— Kn.

Koliko ova knjiga odgovara duhu vremena, pokazuje činjenica, da je u malo mjeseci doživjela više izdanja i da je zašla u hrvatski narod u kojih 50.000 primjeraka.

DA BI SE OVA ZLATNA KNJIGA NAŠLA U SVAKOM DOMU!

Tisak „Union" grafičko-nakladni zavod d. d., Zagreb, Heinzelova ulica broj 33. Brzoglas 22-841, 22-842. — Za tiskaru odgovara: Ivan Inkret, Zagreb, Zvonimirova ulica broj 75. — Tiskanje i razpačavanje dopušteno odlukom Državnog izvještajnog i promičbenog ureda br. 10618-42. od 3. VIII. 1942. godine.